

การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา

สารนิพนธ์
ของ
พรณิชา ชาดะพันธุ์

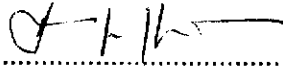
เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

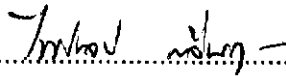
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ของ พรณิชา ชาคะพันธ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

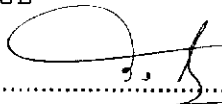
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

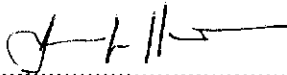
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

คณะกรรมการสอบ

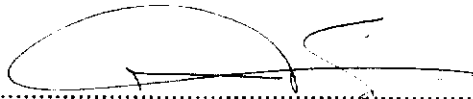
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ)

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ ดร. ราชนัย บุญธิมา)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ชูชาติ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

วันที่ 16 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้เพราะได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ให้แนวคิดและแนวทางในการศึกษาค้นคว้าช่วยเหลือ แนะนำ ตรวจสอบพร้อมต่าง ๆ ตลอดจนติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้อย่างต่อเนื่องจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ อาจารย์ ดร. ราชันย์ บุญธิมา กรรมการสอบสารนิพนธ์ เป็นอย่างยิ่ง ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบ แก้ไขสารนิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศนา แสงศักดิ์ อาจารย์ ดร. มารศรี สุทธานิติ ที่ช่วยให้ข้อเสนอแนะการจัดทำสารนิพนธ์ อาจารย์ ดร. จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์ และ อาจารย์ ดร. เสกสรรค์ ทองคำบรรจง ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำแนะนำในการทำสารนิพนธ์ อีกทั้งทำให้ผู้วิจัยได้มีความรู้ ประสบการณ์ในการทำงานวิจัยที่จะช่วยให้นำไปใช้ในการพัฒนาการทำงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการเสกข์ลักษณะ ภูทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดธรรมมงคล ที่เป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุน เป็นที่ปรึกษา ให้กำลังใจ ได้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือให้ผู้วิจัยทั้งศึกษานิเทศก์จริลักษณ์ จิรวินบูลย์ และหัวหน้าฝ่ายมัธยา ไชควรวฒนากร ที่รวมเป็นผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการสุภาภรณ์ ศัพทเสน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดช่องนนทรี ที่ให้การสนับสนุน ให้โอกาสและกำลังใจ นางสาวคำนึ่ง อยู่เลิศ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุทธาราม ผู้สนับสนุน คอยแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย

ท้ายสุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ครู อาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอน ชี้แนวทางที่ดี ตลอดจนประสาทวิชาความรู้ แก่ผู้วิจัยตลอดมา และขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อน ๆ ตลอดจนคณะครู โรงเรียนวัดช่องนนทรีทุกท่าน ที่คอยเป็นกำลังใจให้ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัย

พรณิชา ขาตะพันธ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
	ความสำคัญของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
	สมมุติฐานในการวิจัย	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา.....	10
	นโยบายการบริหารจัดการสารสนเทศ.....	12
	แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับข้อมูล สารสนเทศ ระบบสารสนเทศ.....	14
	ความหมายของข้อมูล สารสนเทศ และระบบสารสนเทศ.....	14
	ความสำคัญของสารสนเทศ.....	19
	ลักษณะของสารสนเทศที่ดี.....	22
	องค์ประกอบของสารสนเทศ.....	24
	การจัดระบบสารสนเทศ.....	25
	ประเภทของสารสนเทศ.....	26
	แหล่งสารสนเทศทางการศึกษา	27
	ระดับการใช้สารสนเทศ	30
	การจัดการเรียนการสอน.....	32
	การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน.....	42
	การวางแผนการสอน.....	51
	การเตรียมการสอน	54
	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	56

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
การวัดและประเมินผล.....	58
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู.....	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63
งานวิจัยในประเทศ	63
งานวิจัยต่างประเทศ	67
3 วิธีดำเนินการวิจัย	69
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	69
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	70
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	83
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	83
วิธีการศึกษาค้นคว้า.....	83
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	83
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	84
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
อภิปรายผล	86
ข้อเสนอแนะ	91
บรรณานุกรม.....	92

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	105
ภาคผนวก ก แบบสอบถามการวิจัย.....	106
ภาคผนวก ข การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ รายด้าน รายข้อ.....	112
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม.....	119
ภาคผนวก ง หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ.....	121
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือวิจัย.....	125
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	127
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	134

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อมูลจำนวนครูและนักเรียนในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา.....	10
2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	72
3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน และ ช่วงชั้นที่สอน.....	77
4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการใช้สารสนเทศโดยรวม และรายด้าน.....	78
5 การเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศ จำแนกตามช่วงชั้นที่สอน	79
6 การเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	80
7 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	81
8 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ โดยรวม จำแนกตาม ประสบการณ์ในการสอน.....	82
9 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ ด้านการเตรียมการสอน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	83
10 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	84
11 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน.....	85

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
2	แผนภูมิแสดงระบบสารสนเทศ.....	18
3	ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการบริหารและระบบสารสนเทศ.....	20
4	คุณสมบัติของระบบข้อมูลและสารสนเทศ.....	22
5	องค์ประกอบของสารสนเทศ.....	24
6	องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ.....	25
7	ภารกิจหลักของบุคลากรกับระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศ.....	31

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสถานการณ์ปัจจุบัน สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดวิกฤตการณ์หลายรูปแบบขึ้นในสังคม ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม สภาพการณ์ดังกล่าวส่งผลให้เกิดการเรียกร้องการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองของประเทศอย่างแท้จริง เป้าหมายของการจัดการศึกษา จะต้องมุ่งสร้างสรรค์สังคมให้มีลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม และมุ่งสร้าง “คน” ซึ่งเป็นผลผลิตโดยตรงให้มีคุณลักษณะ มีศักยภาพ และความสามารถที่จะพัฒนาตนเอง และสังคมไปสู่ความสำเร็จได้ (ประเวศ วะสี. 2541 : 12 – 13)

การศึกษาเป็นกลไกที่ใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในสังคม เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ว่า “ประเทศชาติของเราจะเจริญหรือเสื่อมลงนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาของประชาชนแต่ละคนเป็นสำคัญ ผลการศึกษาอบรมในวันนี้ จะเป็นเครื่องกำหนดอนาคตของชาติในวันข้างหน้า” ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า สภาพความเป็นอยู่ของสังคมใดๆ เป็นภาพสะท้อนให้เห็นความมีประสิทธิภาพของการจัดการศึกษานั้น ๆ ด้วย (นวลจิตต์ เขาวงกตพิงค์; และ คนอื่น ๆ. 2545 : 1)

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นผู้มีความสมดุลทั้งทางสติปัญญา จิตใจ และสังคม โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ทันสมัยกับวิทยาการก้าวหน้าใหม่ๆ (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2540 : 32) รัฐได้ทุ่มงบประมาณเพื่อจัดการศึกษาแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน ได้แสดงความมุ่งมั่นในการปรับปรุงกระบวนการศึกษาทุกด้าน ให้สามารถสนองตอบความต้องการของชีวิตและสังคม ก้าวทันต่อความก้าวหน้าของโลก แต่สภาพปัจจุบันการจัดหลักสูตร และการเรียนการสอนยังไม่บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 2) การเรียนการสอนเป็นหน้าที่หลักสำคัญอันดับแรกของสถาบันการศึกษาการเรียนการสอนของครูที่ดี และมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องดำเนินการสอนให้สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ และการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เมื่อประเทศก้าวสู่สังคมข่าวสาร สารสนเทศจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอน เพราะสารสนเทศทุกชนิดล้วนมีประโยชน์ในการเป็นข้อมูลเบื้องต้นต่อการศึกษทั้งในระบบ นอกกระบบโรงเรียน สารสนเทศจึงเป็นหัวใจในการพัฒนาตัวบุคคล ในอันที่จะเพิ่มพูนความรู้ สร้างกระบวนการรับรู้อย่างมีเหตุผล นำไปสู่การพัฒนาประเทศโดยรวม (นงลักษณ์ เนื้ออ่อน. 2544 : 1)

ประกอบกับแนวคิดการเรียนรู้สมัยใหม่ที่มีรูปแบบผสมผสานหลากหลายวิธีการเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไอซีที) มีบทบาทต่อการศึกษาอย่างมาก มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการศึกษา ทำให้สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตื่นตัวที่จะประยุกต์และใช้ไอซีทีเป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนมากขึ้น ทั้งนี้การจัดทำระบบสารสนเทศในสถานศึกษามีความสำคัญและเป็นประโยชน์สำหรับบุคลากรทุกคนในองค์กร เพราะจะทำให้มีข้อมูลประกอบการพัฒนางานสร้างทางเลือกใหม่ ๆ ในการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารทั้งในระดับสูงและระดับหัวหน้าหมวด / กลุ่มวิชา / ระดับสายชั้น มีความจำเป็นที่จะต้องใช้อุปกรณ์และสารสนเทศประกอบการวางแผนตัดสินใจกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ผู้ใช้สารสนเทศจึงหมายถึงทุกคนไม่เฉพาะแต่ผู้บริหารเท่านั้น ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงผลการปฏิบัติงานย่อมทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถตรวจสอบการทำงานของตนเอง ตลอดจนข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นสามารถนำมาวิเคราะห์ปัญหาและนำมาปรับปรุงงานของตนให้ดียิ่งขึ้น ผู้บริหารสามารถศึกษาผลการทำงานของบุคลากรในหน่วยงาน ชี้แนะหรือช่วยเหลือแก้ปัญหา นั้น ๆ ได้ง่ายขึ้น ดังนั้นการใช้ข้อมูลและสารสนเทศของบุคลากรแต่ละระดับจึงมีลักษณะและปริมาณที่แตกต่างกันไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 1) หลากหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นสื่อสารมวลชน สื่อสารผ่านเครือข่ายและโทรคมนาคม แหล่งสื่อ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ ล้วนแต่เป็นแหล่งสารสนเทศมากมาย เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ถ้าครูไม่รู้จักเลือกสรร จัดเก็บ และเตรียมเชื่อมโยงการใช้สารสนเทศที่เหมาะสมแล้ว การเรียนการสอนก็จะประสบกับความล้มเหลว ครูต้องจัดระบบการใช้ การเชื่อมโยงกับแหล่งสื่อเหล่านั้น และสามารถเลือกใช้ได้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย (กอบกุล ปรามประชา; และ คนอื่น ๆ. 2545 : 13)

ดังนั้นจึงถือได้ว่าสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน เป็นทรัพยากรที่มีค่ามากสำหรับผู้บริหาร ครู เพราะนอกจากจะเป็นวัตถุดิบหรือเป็นปัจจัยพื้นฐานในการสร้างความรู้แล้ว ผู้บริหารและครูยังมีความจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์และสารสนเทศเพื่อประกอบการตัดสินใจ การวางแผนและการควบคุมการดำเนินงาน เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ (นาคยา เกตุกลิ่น. 2545 : 3)

กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนในสังกัด 433 โรงเรียน โดยมีสำนักการศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาการจัดการศึกษา (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2548 ก : 2) ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และพัฒนาประสิทธิภาพให้บริการด้วยการนำเทคโนโลยีมาพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร ปรับปรุงระบบ การบริหารจัดการสถานศึกษา รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน ให้รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกและการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพที่ดีขึ้น และมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของประชาชนโดยทั่วไป (สำนักนโยบายและแผน กรุงเทพมหานคร. 2545 : 117) โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาพัฒนาในการจัด

การศึกษาทั้งด้านการเรียนการสอน และบริหารจัดการในสถานศึกษา หน่วยงานทางการศึกษาของ กรุงเทพมหานคร เพื่อสู่ความเป็นเลิศ (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2548ค : 4)

สำนักงานเขตยานนาวา เป็นหน่วยงานหนึ่งของกรุงเทพมหานครที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วยโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 6 โรงเรียน จำนวนครู 165 คน จำนวนนักเรียน 4,932 คน จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบกับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตยานนาวาเป็นเครือข่ายโรงเรียนกลุ่มที่ 11 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้จัดทำแผนพัฒนาของเครือข่ายโดยนำสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับนโยบายของสำนักการศึกษาโดยมุ่งเน้นให้ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เกิดรูปธรรมที่ชัดเจน (สำนักงานเขตยานนาวา. 2548 : 18)

แต่จากรายงานสรุปผลการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2547 พบว่าผลการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา อยู่ในระดับพอใช้ การจัดการเรียนรู้อยู่มีปัญหาอยู่เพราะครูบางส่วนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ส่งเสริมให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ การวางแผนการสอน การเตรียมการสอนขาดความสมบูรณ์ ครูใช้สื่อทั่วไป ไม่ค่อยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ปริมาณสารสนเทศมีไม่เพียงพอกับความต้องการ (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2548จ : 59 – 60) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนางลักษณ์ เนื้ออ่อน (2544 : 121) พบว่า การจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร มีสารสนเทศไม่เพียงพอต่อการใช้ แหล่งสารสนเทศที่มีในโรงเรียนไม่เพียงพอต่อความต้องการ ส่วนแหล่งภายนอกโรงเรียนไม่สะดวกในการใช้

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าเกิดจากปัญหาการใช้สารสนเทศของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนของครู ทำให้ผู้วิจัยในฐานะผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสนใจ ต้องการที่จะศึกษาถึงการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยดังกล่าวมาปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูสังกัดโรงเรียนกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียน สังกัด

กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวาใน 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ใน 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล โดยจำแนกตาม ช่วงชั้นที่สอน และ ประสบการณ์ในการสอน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงการใช้สารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ใน 4 ด้านซึ่งสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนให้มีการกำหนดนโยบายและจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาระบบสารสนเทศภายในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มคุณภาพของการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน ยิ่งขึ้น และเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมให้มีแผนงาน / โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ ส่งเสริมพัฒนาทักษะของครูเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนของครูมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ปีการศึกษา 2548 จำนวน 6 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 165 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ข้าราชการครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ปีการศึกษา 2548 จำนวน 6 โรงเรียนโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซี; และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970 : 607 – 610) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 116 คน และสุ่มโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) แบ่งออกเป็นดังนี้

1.1 ช่วงชั้นที่สอน ประกอบด้วย

1.2.1 ช่วงชั้นที่ 1

1.2.2 ช่วงชั้นที่ 2

1.2 ประสบการณ์ในการสอน ประกอบด้วย

1.1.1 น้อยกว่า 10 ปี

1.1.2 ตั้งแต่ 10 - 20 ปี

1.1.3 20 ปี ขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ใน 4 ด้าน ได้แก่

2.1 การวางแผนการสอน

2.2 การเตรียมการสอน

2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.4 การวัดและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การใช้สารสนเทศ หมายถึง การนำข้อมูลที่มีการประมวลผล ข่าวสาร ความรู้ ข้อเท็จจริง ความคิดที่ได้มีการบันทึกไว้ในสื่อ วัสดุ หรือทรัพยากรสารสนเทศแบบต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบตีพิมพ์ ไม่ตีพิมพ์ และรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หนังสือ สื่อวัสดุ ทัศนวัสดุ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อประกอบการพิจารณาหรือตัดสินใจในการจัดการเรียนการสอนของครู

2. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

3. การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การนำข้อมูลที่มีการประมวลผล ข่าวสาร ความรู้ ข้อเท็จจริง ความคิดที่ได้มีการบันทึกไว้ในสื่อ วัสดุ หรือทรัพยากรสารสนเทศแบบต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบตีพิมพ์ ไม่ตีพิมพ์ และรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หนังสือ สื่อวัสดุ ทัศนวัสดุ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อประกอบการพิจารณาหรือตัดสินใจในการจัดการเรียนการสอนของครูมาใช้ตามวัตถุประสงค์ด้านต่าง ๆ ของการจัดการเรียนการสอน เพื่อประกอบการพิจารณาในการจัดการเรียนการสอนของครูใน 4 ด้าน คือ การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การวางแผนการสอน หมายถึง การนำข้อมูลที่มีการประมวลผล ข่าวสาร ความรู้ ข้อเท็จจริง ความคิด ที่ได้มีการบันทึกไว้ในสื่อ วัสดุ หรือทรัพยากรสารสนเทศแบบต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบตีพิมพ์ ไม่ตีพิมพ์ และรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หนังสือ สื่อวัสดุ ทัศนวัสดุ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น มาใช้ในการวิเคราะห์หลักสูตร การศึกษาคำอธิบายรายวิชา หรือหน่วยการเรียนรู้

แล้วจำแนกเป็นเนื้อหาสาระ กิจกรรมและจุดประสงค์ การวิเคราะห์ผู้เรียนเน้นการศึกษาผู้เรียนรายบุคคล ข้อมูลส่วนตัว ความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความประพฤติ

3.2 การเตรียมการสอน หมายถึง การนำข้อมูลที่มีการประมวลผล ข่าวสาร ความรู้ ข้อเท็จจริง ความคิดที่ได้มีการบันทึกไว้ในสื่อ วัสดุ หรือทรัพยากรสารสนเทศแบบต่างๆ ทั้งในรูปแบบ ดิจิทัล ไม่ดิจิทัล และรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หนังสือ สื่อวัสดุ ทัศนวัสดุ อินเทอร์เน็ต เป็นต้นมาใช้ในการกำหนดสาระการเรียนรู้ กำหนดเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรม การกำหนดสื่อแหล่งเรียนรู้ที่จะใช้ในการจัดกิจกรรม

3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การนำข้อมูลที่มีการประมวลผล ข่าวสาร ความรู้ ข้อเท็จจริง ความคิดที่ได้มีการบันทึกไว้ในสื่อ วัสดุ หรือทรัพยากรสารสนเทศแบบต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบดิจิทัล และไม่ดิจิทัล เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หนังสือ วารสาร สื่อวัสดุ ทัศนวัสดุ วัสดุ ย่อส่วน อินเทอร์เน็ต เป็นต้น มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสังเกต รวบรวม วิเคราะห์ สรุป เชื่อมโยงข้อมูลได้ การใช้สื่อการเรียนการสอน การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

3.4 การวัดและประเมินผล หมายถึง การนำข้อมูลที่มีการประมวลผล ข่าวสาร ความรู้ ข้อเท็จจริง ความคิดที่ได้มีการบันทึกไว้ในสื่อ วัสดุ หรือทรัพยากรสารสนเทศแบบต่างๆ ทั้งในรูปแบบดิจิทัล และไม่ดิจิทัล และรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หนังสือ สื่อวัสดุ ทัศนวัสดุ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น มาใช้ในการกำหนดแผนงาน จัดทำตารางเกี่ยวกับการวัดผลสอบ จัดทำสถิติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ตรวจสอบผลการเรียนวิชาต่างๆ รายงานผลการเรียน ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา รวมถึงการใช้แบบทดสอบต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน สังเกตนักเรียนเพื่อดูผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสามารถเลือกรูปแบบการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับกิจกรรมวิชาที่สอน

5. ครู หมายถึง ข้าราชการครูผู้ทำหน้าที่เป็นครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา

6. โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา หมายถึง โรงเรียนที่อยู่ใน การกำกับดูแลของกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา จำนวน 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียน วัดช่องลม โรงเรียนวัดช่องนนทรี โรงเรียนวัดดอกไม้ โรงเรียนวัดปรีวาส โรงเรียนวัดคลองใหม่ และ โรงเรียนวัดคลองภูมิ

7. ช่วงชั้นที่สอน หมายถึง ระดับชั้นที่สอนของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา โดยแบ่งเป็นช่วงชั้น ดังนี้

7.1 ช่วงชั้นที่ 1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3

7.2 ช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6

8. ประสพการณ์ในการสอน หมายถึง ระยะเวลาที่ครูปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา

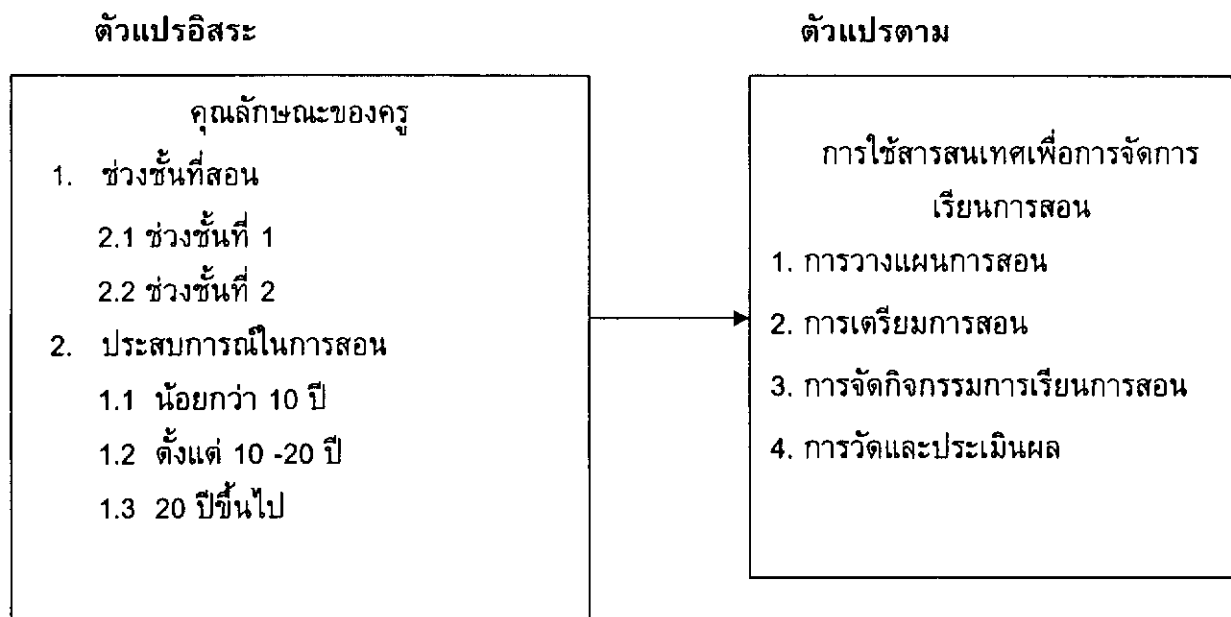
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา โดยได้ศึกษาจากแนวคิดของ กมล ภูประเสริฐ (2545 : 10 -11) กล่าวถึง หลักในการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การกำหนดกิจกรรมการสอน การเตรียมการสอน การประเมินผลการเรียน การทำแผนการสอน การส่งเสริมกิจกรรมตามแผนการสอน การนิเทศภายใน ประกอบกับแนวคิดในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ในการกำหนดตำแหน่งและแต่งตั้งข้าราชการครูให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 3 ของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 5-6)

จากผลการวิจัยของ จารุวรรณ จันทราศรี (2541 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูที่สอนระดับชั้นต่างกันมีการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน มาเป็นกรอบความคิดของตัวแปรอิสระ นอกจากนั้น การวิจัยของนางลักษณ์ เนื่ออ่อน (2544 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนที่แตกต่างกัน มีการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอนไม่แตกต่างกัน ครูที่สอนช่วงชั้นต่างกัน มีการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอนไม่แตกต่างกัน และ ผลการวิจัยของสิริยุดา สิทธิสุน (2541 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีการใช้สารสนเทศและมีความต้องการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน

จากการศึกษาแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาประมวลรวมกัน มาเป็นกรอบแนวคิด โดยกำหนดตัวแปรตาม 4 ด้าน คือ 1. การวางแผนการสอน 2. การเตรียมการสอน 3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4. การวัดและประเมินผล โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพประกอบ 1

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา จำแนกตามช่วงชั้นที่สอน มีการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน
2. ครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน มีการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา
2. นโยบายการบริหารจัดการสารสนเทศ
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับข้อมูล สารสนเทศ ระบบสารสนเทศ
 - 3.1 ความหมายของข้อมูล สารสนเทศ และระบบสารสนเทศ
 - 3.2 ความสำคัญของสารสนเทศ
 - 3.3 ลักษณะของสารสนเทศที่ดี
 - 3.4 องค์ประกอบของสารสนเทศ
 - 3.5 การจัดระบบสารสนเทศ
 - 3.6 ประเภทของสารสนเทศ
 - 3.7 แหล่งสารสนเทศทางการศึกษา
 - 3.8 ระดับการใช้สารสนเทศ
4. การจัดการเรียนการสอน
5. การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน
 - 5.1 การวางแผนการสอน
 - 5.2 การเตรียมการสอน
 - 5.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 5.4 การวัดและประเมินผล
6. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา

สำนักงานเขตยานนาวา ตั้งอยู่เลขที่ 209/1 ถนนราชีวาสราชนครินทร์ แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา มีโรงเรียนในสังกัด 6 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดช่องลม โรงเรียนวัดช่องนนทรี โรงเรียนวัดดอกไม้ โรงเรียนวัดปวิาศ โรงเรียนวัดคลองใหม่ และโรงเรียนวัดคลองภูมิ

1.1 การจัดการศึกษา

สำนักงานเขตยานนาวา เป็นหน่วยงานหนึ่งของกรุงเทพมหานครที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วยโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 6 โรงเรียน จำนวนข้าราชการครู 165 คน จำนวนนักเรียน 4,932 คน จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 (สำนักงานเขตยานนาวา. 2548 : 3)

ตาราง 1 ข้อมูลข้าราชการครู นักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา ปีการศึกษา 2548

ลำดับที่	โรงเรียน	จำนวนข้าราชการครู	จำนวนนักเรียน
1	วัดช่องลม	43	1,256
2	วัดช่องนนทรี	40	1,203
3	วัดดอกไม้	32	997
4	วัดปวิาศ	21	609
5	วัดคลองใหม่	14	424
6	วัดคลองภูมิ	15	443
รวม		165	4,932

ที่มา : สำนักงานเขตยานนาวา. (2548). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนเครือข่ายที่ 11 หน้า 3.

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา 6 โรงเรียน มีสำนักการศึกษาเป็นหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษาในสังกัด ได้ยึดแนวทางในการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มีแนวทางในการปฏิบัติการจัดการเรียน

การสอน โดยเริ่มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูเป็นอันดับแรก (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2543 : 6) มีหลักการดังนี้

1. สร้างความตระหนักให้แก่ครูในเรื่องการเปลี่ยนแปลง การแข่งขันและ ลูกค้า
2. ส่งเสริมให้ครูมีความเชื่อมั่นในตนเอง โดยมีองค์ประกอบ 2 ประการ คือการรู้จักตนเอง การมีวินัยในตนเอง
3. การพัฒนาครูในด้านต่าง ๆ เช่นเนื้อหาการสอน จิตวิทยา กระบวนการคิดหลักสูตร การวัดผลประเมินผล รูปแบบการเรียนรู้ เทคนิคการเรียนรู้ของแต่ละคน
4. การพัฒนาครูให้เป็นผู้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์หลักสูตร
5. การวัดผล การวิจัยในชั้นเรียน การเสริมแรง การสร้างสื่อการเรียนรู้
6. ปรับปรุงบทบาทครูให้เป็นผู้ชี้แนะ เป็นพี่เลี้ยง กระตุ้นความสนใจ จัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียน เรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นต้น

การจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนเน้นการเปลี่ยนแปลง พัฒนาครู พัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้โดยการนำสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น สารสนเทศจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนครู

1.2 วิสัยทัศน์การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีวินัยความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานสู่การประกันคุณภาพทางการศึกษา ครูสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาครูเข้าสู่มาตรฐานวิชาชีพ จัดสภาพแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย สนับสนุนพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ตามแผนพัฒนาการศึกษาระยะแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2545-2549) ว่าได้มุ่งเน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ คำนึงถึงความสำคัญของผู้เรียน ส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน ประชาชน และผู้ด้อยโอกาส ได้รับการศึกษาตั้งแต่ขั้นพื้นฐานจนถึงขั้นอุดมศึกษาที่มีมาตรฐาน สู่การประกันคุณภาพการศึกษา สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยวิทยาการต่าง ๆ เสริมสร้างฐานทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี มีนวัตกรรมความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ทันสมัยในวิทยาการอย่างรู้ทันโลก สามารถต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม ควบคู่กับการดำรงรักษาเอกลักษณ์ วัฒนธรรมประเพณีไทยที่ดีงาม โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการภายใต้วิสัยทัศน์ ปฏิรูปการเรียนรู้ มุ่งสู่ประกันคุณภาพ เสริมสร้างเอกลักษณ์ไทย ทันสมัยในวิชาการ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม

2. นโยบายการบริหารจัดการสารสนเทศ

จากแผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2548 – 2551 ได้กล่าวถึง แผนพัฒนา การศึกษาระยะแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2545-2549 ว่า จากการศึกษารายงานผล การประเมินผลการดำเนินงานในระยะครึ่งแผนพัฒนาพบว่า การดำเนินตามแผนดังกล่าวมีอุปสรรค คือ การออกแบบตัวชี้วัดในแผนพัฒนากรุงเทพมหานครฉบับที่ 6 มิได้ครอบคลุมประเด็นสำคัญหลาย ประเด็น เช่น ความเพียงพอในการจัดการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา และการยกระดับ คุณภาพการเรียนการสอน และการส่งเสริมงานวิจัย

เพื่อบรรลุแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 และนโยบายส่งเสริมการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน จึงกำหนดมุ่งประเด็นการพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถที่สูงขึ้น สามารถนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมา ประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมคณาจารย์ วิจัยวิทยาการต่างๆ และสร้าง เครือข่าย แลกเปลี่ยนวิชาการ ประสพการณ์ระหว่างบุคลากรทางการศึกษา และการยกระดับคุณภาพ การเรียนการสอน โดยนำเทคโนโลยี และระบบสารสนเทศ รวมถึงปัจจัยในการสนับสนุนทางการศึกษา มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา กรุงเทพมหานครจึงได้จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของกรุงเทพมหานคร (สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผน. 2548 : 15 - 19) ดังนี้

แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2548 – 2551

วิสัยทัศน์ กรุงเทพมหานครของเรา เยาวชน และคนทุกวัยมีความรู้คู่คุณธรรม

ยุทธศาสตร์ พัฒนาการให้บริการการศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษาทั้งในระบบ และนอกระบบ

ด้วยการศึกษามีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

ภารกิจ

1. สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์เด็กเล็กก่อนวัยเรียนในชุมชนให้เพียงพอและได้มาตรฐาน
2. เร่งรัดการกำหนดเทคโนโลยีสารสนเทศสู่กระบวนการเรียนการสอน และ บริการของทุกสถานศึกษา
3. พัฒนาคู่มืออย่างต่อเนื่อง เพื่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการ เรียนรู้ ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
4. สนับสนุนสถานศึกษาให้เป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ และการศึกษาดูแบบตลอดชีวิต ด้วยหลักสูตรการศึกษานอกระบบที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของชุมชน
5. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียน ภาษาต่างประเทศอย่างได้ผล
6. เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนร่วมจัดการและสนับสนุนการศึกษา

แผนงานการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

จากนโยบายการจัดการศึกษา ในการบริหารงานของกรุงเทพมหานครนั้นกำหนดไว้ว่า ผู้เรียน สถานศึกษา และหน่วยงานทางด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานครทุกแห่งมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (Information and Communication Technology : ICT) เข้าถึงและสามารถใช้ประโยชน์ เพื่อการเรียนรู้ การบริหารจัดการ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมสามารถ เป็นผู้นำไปสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สำนักการศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่อำนวยความสะดวก สนับสนุนการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครได้นำภารกิจ ข้อ 2 และ ข้อ 3 เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศมาจัดทำแผนงานในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษา รวมถึงการพัฒนาบุคลากรเพื่อประสิทธิภาพการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดย ได้กำหนดพันธกิจไว้ดังนี้

1. นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร (ICT) มาพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ทั้งทางด้านการเรียนการสอนและการบริหารจัดการในสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาของ กรุงเทพมหานครให้สู่ความเป็นเลิศโดยเน้น

- 1.1 การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนรู้
- 1.2 การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารการศึกษา
- 1.3 การผลิต การสนับสนุน และการพัฒนาด้าน Hardware และ Software ด้านการศึกษา
- 1.4 การผลิตและพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)
- 1.5 การพัฒนาและส่งเสริมระบบเครือข่ายเพื่อการบริหารการเรียนรู้

2. พัฒนาศักยภาพรูปแบบการเรียนการสอน หลักสูตร เนื้อหาในทุกระดับให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและเทคโนโลยีปัจจุบัน

3. สนับสนุนให้สถานศึกษาของกรุงเทพมหานครทุกแห่งเป็นศูนย์กลางแห่งภูมิปัญญาและการ เรียนรู้

4. สนับสนุน ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรด้านการศึกษาให้ สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

ทั้งนี้กรุงเทพมหานครมีภารกิจที่ต้องดำเนินการ คือ

1. ดำเนินการให้สถานศึกษาและหน่วยงานการศึกษาของกรุงเทพมหานครมีเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เข้าถึงทุกแห่งอย่างเหมาะสมเพียงพอ
2. เร่งรัดดำเนินการพัฒนาศักยภาพของครู ผู้บริหาร และบุคลากรด้านการศึกษาให้ทุกคน สามารถใช้ (ICT) ได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอตามมาตรฐานที่กำหนด
3. พัฒนาระบบ (ICT) ให้มีประสิทธิภาพทั้งด้าน Hardware และ Software และเครือข่าย

แผนงานการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

จากนโยบายการจัดการศึกษา ในการบริหารงานของกรุงเทพมหานครนั้นกำหนดไว้ว่า ผู้เรียน สถานศึกษา และหน่วยงานทางด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานครทุกแห่งมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (Information and Communication Technology : ICT) เข้าถึงและสามารถใช้ประโยชน์ เพื่อการเรียนรู้ การบริหารจัดการ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมสามารถ เป็นผู้นำไปสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สำนักการศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่อำนวยการ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครได้นำภารกิจ ข้อ 2 และ ข้อ 3 เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศมาจัดทำแผนงานในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา รวมถึงการพัฒนาบุคลากรเพื่อประสิทธิภาพการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดย ได้กำหนดพันธกิจไว้ดังนี้

1. นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร (ICT) มาพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ทั้งทางด้านการเรียนการสอนและการบริหารจัดการในสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาของ กรุงเทพมหานครให้สู่ความเป็นเลิศโดยเน้น

- 1.1 การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนรู้
- 1.2 การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารการศึกษา
- 1.3 การผลิต การสนับสนุน และการพัฒนาด้าน Hardware และ Software ด้านการศึกษา
- 1.4 การผลิตและพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)
- 1.5 การพัฒนาและส่งเสริมระบบเครือข่ายเพื่อการบริหารการเรียนรู้

2. พัฒนาศักยภาพรูปแบบการเรียนการสอน หลักสูตร เนื้อหาในทุกระดับให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและเทคโนโลยีปัจจุบัน

3. สนับสนุนให้สถานศึกษาของกรุงเทพมหานครทุกแห่งเป็นศูนย์กลางแห่งภูมิปัญญาและการ เรียนรู้

4. สนับสนุน ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรด้านการศึกษาให้ สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

ทั้งนี้กรุงเทพมหานครมีภารกิจที่ต้องดำเนินการ คือ

1. ดำเนินการให้สถานศึกษาและหน่วยงานการศึกษาของกรุงเทพมหานครมีเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เข้าถึงทุกแห่งอย่างเหมาะสมเพียงพอ
2. เร่งรัดดำเนินการพัฒนาศักยภาพของครู ผู้บริหาร และบุคลากรด้านการศึกษาให้ทุกคน สามารถใช้ (ICT) ได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอตามมาตรฐานที่กำหนด
3. พัฒนาระบบ (ICT) ให้มีประสิทธิภาพทั้งด้าน Hardware และ Software และเครือข่าย

4. ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้ ICT เพื่อแสวงหาความรู้ได้อย่างกว้างขวาง
5. ส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน
6. ส่งเสริมให้มีการศึกษา วิจัย และประเมินผลการนำ ICT มาใช้ในการศึกษาของ

กรุงเทพมหานคร

7. พัฒนาหลักสูตร เนื้อหา และสนับสนุนสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระวิชา
8. จัดตั้งศูนย์ควบคุมระบบ ICT ด้านการศึกษา และคลังข้อมูลการเรียนการสอน และบริหารจัดการ
9. พัฒนาโครงสร้างระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ให้ครอบคลุมทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ
10. ส่งเสริมการประสานงานและร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ชุมชน ท้องถิ่น องค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับระบบ ICT โดยมุ่งประโยชน์ประสิทธิภาพ (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2548ค : 2)

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ได้นำนโยบายการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของกรุงเทพมหานคร มาจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัด คือ

1. เร่งรัดการกำหนดเทคโนโลยีสารสนเทศสู่กระบวนการเรียนการสอน และการบริการของทุกสถานศึกษา
 2. พัฒนาคู่มืออย่างต่อเนื่อง เพื่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (สำนักงานเขตยานนาวา. 2548 : 1 – 6)
- ดังนั้นกล่าวได้ว่า โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ได้ปรับบทบาทให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และนโยบายในการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา โดยการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาได้นำไปการบริหารจัดการภารกิจของสถานศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษา

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับข้อมูล สารสนเทศ ระบบสารสนเทศ

ข้อมูลสารสนเทศ เป็นฐานเริ่มต้นที่จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยในการวางแผน ตัดสินใจของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน และช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการบริหารจัดการในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

3.1 ความหมายของข้อมูล สารสนเทศ ระบบสารสนเทศ

การศึกษาการใช้สารสนเทศ อันดับแรกที่ต้องเข้าใจ คือ ความแตกต่างระหว่างข้อมูล และสารสนเทศ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของข้อมูล และสารสนเทศ ดังนี้

ความหมายของข้อมูล

ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ (2537 : 9) ให้ความหมายว่า ข้อมูล หมายถึง ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน อาจเป็นตัวเลขหรือข้อความ เป็นข้อมูลดิบแต่ข้อมูลเหล่านี้ยังไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจได้

วิระ สุภากิจ (2539 : 1-3) ให้ความหมายของข้อมูล ว่า หมายถึง ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลกนี้ที่ใช้แทนด้วยตัวเลข ภาษาหรือสัญลักษณ์ที่ยังไม่มีการปรุงแต่งหรือประมวลใด ๆ

กมล สดุดประเสริฐ (2540 : 12) ได้ให้ความหมายของข้อมูลว่า หมายถึง ตัวเลข หรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายเฉพาะตัวไม่ได้แสดงความสัมพันธ์

ไพโรจน์ คชชา (2540 : 9) ได้ให้ความหมายว่า ข้อมูล หมายถึง เอกสาร ข่าวสารข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีอยู่ในรูปของตัวเลข ภาษา สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่มีความหมายเฉพาะตัว ยังไม่มีการประมวลหรือวิเคราะห์ผล ไม่เกี่ยวข้องกับการนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ ซึ่งเน้นที่รูปแบบของการได้ข้อมูล

สมเดช สีนแสง (2541 : 376) กล่าวว่า ข้อมูล คือ ตัวเลข ภาษา หรือสัญลักษณ์ที่ใช้แทนคน สิ่งของและความเป็นข้อเท็จจริงที่ยังไม่ได้ปรับแต่ง และไม่เกี่ยวข้องกัน

มานิช นาคสมบูรณ์ (2542 : 14) กล่าวว่าข้อมูล คือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์ ต้องนำไปจัดระบบเพื่อทำการเปลี่ยนแปลงให้มีความหมายเป็นสารสนเทศจึงจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 17) กล่าวว่า ข้อมูลคือ ข้อเท็จจริงที่เป็นตัวเลข ข้อความหรือรายละเอียดซึ่งอยู่ในรูปแบบต่างๆ เช่น ภาพ เสียง วีดิโอ ข้อมูล

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2544 : 19) ได้ให้ความหมายข้อมูลว่า ข้อเท็จจริงต่างๆ ที่อาจแสดงเป็นตัวเลข ตัวหนังสือ หรือสัญลักษณ์ ข้อเท็จจริง เป็นสิ่งที่รวบรวมมา ยังไม่ผ่านการประมวลผล จึงทำให้ส่วนมากไม่มีความหมายสมบูรณ์พอที่จะนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจได้

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2546ข : 57) ได้ให้ความหมายข้อมูลว่า หมายถึง ข้อเท็จจริงต่างๆ ที่แสดงเป็นตัวอักษร ตัวเลข สัญลักษณ์ อยู่ในระดับเก็บรวบรวม ยังไม่สามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจได้

เบิร์ช; และ คนอื่นๆ (Burch; et al. 1979 : 4 – 5) ได้ให้ความหมายว่าข้อมูล คือ ตัวเลข ภาษา หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนคน สัตว์ สิ่งของหรือความคิด ลักษณะของข้อมูลจะเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกปรุงแต่งและไม่เกี่ยวข้องกัน

เซน (Senn. 1978 : 19 – 20) กล่าวว่า ข้อมูลคือข้อเท็จจริง เป็นการบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือกำลังจะเกิดขึ้น ข้อเท็จจริงนี้เป็นอิสระไม่สัมพันธ์กัน และมีจำนวนไม่จำกัด

นิคเคอร์สัน (Nikerson. 1992 : 355) ได้ให้ความหมายว่าข้อมูล คือข้อเท็จจริง รูปภาพ ตัวเลข หรือข้อความที่ยังไม่ได้ประเมิน วิเคราะห์ อยู่ในสภาพแวดล้อมทั่วไป

สรุปว่า ข้อมูล หมายถึง ตัวเลข ข้อความ ตัวหนังสือ ภาษา ภาพ เสียง วีดิโอ สัญลักษณ์ หรือ ข้อเท็จจริงที่ยังไม่ได้ประมวลผล มีความหมายเฉพาะตัว เป็นอิสระไม่สัมพันธ์กัน ยังไม่สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจได้

ความหมายของสารสนเทศ

สารสนเทศ มาจากคำในภาษาอังกฤษคือ INFORMATION มีผู้แปลความหมายไว้แตกต่างกัน คำว่า สารนิเทศ สนเทศ ข้อสนเทศ ข้อมูลข่าวสาร ข้อความรู้ ในปัจจุบันไม่มีกำหนดว่าควรเลือกใช้คำไหน (ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ. 2537 : 8) ในงานวิจัยนี้ใช้คำว่า สารสนเทศ มีผู้ให้ความหมายสารสนเทศ ไว้ดังนี้

รัชนี นุเมเจริญ (2535 : 11) ได้ให้ความหมายว่า สารสนเทศคือ ข่าวสาร ความจริง ตลอดจนข้อมูลที่จัดบันทึกไว้ในรูปแบบสื่อตีพิมพ์ และไมตีพิมพ์ ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ทางการสื่อสารและเพื่อใช้ประโยชน์ทางด้านวิชาการนำไปสู่การพัฒนาการต่างๆทั้งในส่วนบุคคล และสังคม

ชุมพร ศฤงคารศิริ (2539 : 5) ได้ให้ความหมายว่า สารสนเทศคือข้อมูลที่ได้ผ่านการประมวลผล จัดอยู่ในรูปที่มีความหมายและมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้รับ (Recipient)

วีระ สุภากิจ (2539 : 1-3) ได้ให้ความหมายสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ได้ถูกกระทำให้มีความสัมพันธ์หรือมีความหมายนำไปใช้ประโยชน์ได้ สารสนเทศจึงเป็นข้อมูลที่ได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงโดยการนำข้อมูลตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปที่มีความเกี่ยวข้องกันมาจัดกระทำหรือประมวลผล เพื่อให้มีความหมายหรือมีคุณค่าเพิ่มขึ้นตามวัตถุประสงค์การใช้

สมเดช สีแสง (2541 : 376) กล่าวว่า สารสนเทศ คือ ข้อมูลที่ผ่านการเปลี่ยนแปลง หรือจัดกระทำในระดับเหนือกว่าข้อมูล โดยการนำข้อมูลหลายๆอย่างที่เกี่ยวข้องกันมาจัดกระทำให้มี ความหมายหรือคุณค่าเพิ่มขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

ครรชิต มัลลียงศ์ (2541 : 4) กล่าวว่า สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่นำมาประมวลผลด้วย ประการต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2541 : 18) ได้ให้ความหมายสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลด้วยวิธีการที่เหมาะสมและถูกต้อง เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามความต้องการของผู้ใช้ในรูปแบบที่ใช้งานได้และต้องอยู่ในช่วงเวลาที่ต้องการ

สุชาดา กิระนันท์ (2542 : 5) ได้ให้ความหมายว่า สารสนเทศ คือ ข้อความรู้ที่ประมวลได้จากข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้น จนได้สรุปเป็นข้อความรู้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ โดยเน้นการเกิดผลประโยชน์ คือ ความรู้ที่เกิดเพิ่มขึ้นกับผู้ใช้

ชัยพจน์ รักราม (2542 : 34) ได้ให้ความหมายสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ข้อเท็จจริงที่ผ่านการประมวลผลแล้วและพร้อมให้บริการไปยังผู้ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

เกรียงไกร จันทโรทัย (2542 : 19) ได้ให้ความหมายสารสนเทศ หมายถึง การนำข้อมูล

หลายๆ ตัวมาปรุงแต่ง เปลี่ยนแปลง เสริมสร้าง เพื่อให้เกิดความเพิ่มความรู้ความเข้าใจของผู้ให้ และ ผู้ใช้ข้อมูล

นงลักษณ์ เนื่ออ่อน (2544 : 11) ได้ให้ความหมายสารสนเทศว่า สารสนเทศ คือข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ข้อเท็จจริง ความคิดที่ได้มีการบันทึกไว้ในสื่อหรือทรัพยากรสารสนเทศแบบต่างๆ ซึ่ง บุคคลสามารถรับรู้ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ตามความต้องการ

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2546ข : 57) ได้ให้ความหมายว่า สารสนเทศ คือ ข้อมูลที่ได้ผ่านการคัดสรรจัดระบบหาความสัมพันธ์ ที่มีความหมายแล้วทำให้สะดวกต่อการเก็บ การใช้ การปรับปรุงให้ทันสมัยขึ้น

เมอร์ดิก และ รอส (Murdick; & Ross. 1977 : 12) กล่าวว่าสารสนเทศ คือ ข้อมูลซึ่งผ่านการเลือกสรรแล้วประมวลผลหรือข้อมูลที่ใช้เป็นข้อถกเถียง อ้างอิงหรือใช้เป็นพื้นฐานในการคาดการณ์ล่วงหน้า หรือช่วยในการวินิจฉัยสั่งการได้ทันที

เซน (Senn. 1978 : 19 – 20) ได้อธิบายเกี่ยวกับสารสนเทศไว้ดังนี้ สารสนเทศไม่ใช่ ข้อเท็จจริง ถึงแม้ว่าสารสนเทศจะมาจากข้อเท็จจริงก็ตาม ในขณะที่สารสนเทศกำเนิดจากข้อมูล แต่ ข้อมูลทั้งหมดไม่อาจทำให้เป็นสารสนเทศได้

ดังนั้น สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลที่มีการประมวลผล ข่าวสาร ความรู้ ข้อเท็จจริง ความคิดที่ได้มีการบันทึกไว้ในสื่อ วัสดุ หรือทรัพยากรสารสนเทศแบบต่างๆ ทั้งในรูปแบบตีพิมพ์ และไม่ตีพิมพ์ ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ทางการสื่อสารและทางด้านวิชาการนำไปสู่การพัฒนาการต่างๆทั้งส่วนบุคคลและสังคม ผู้ใช้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ถูกต้อง ตรงและทันกับความต้องการตามวัตถุประสงค์

ความหมายของระบบสารสนเทศ

เมื่อองค์การใหญ่และซับซ้อนขึ้น ข้อมูลก็จะมากขึ้น ฉะนั้น ข้อมูลต้องมีการจัดการที่ดี จึงจะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างสูงสุด ซึ่งหมายถึงกระบวนการในการจัด วิเคราะห์ และจำแนก ข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อความสะดวกแก่การนำข้อมูลไปใช้ และใช้ได้อย่างถูกต้องตามลักษณะ หรือ กิจกรรมการบริหาร นักการศึกษาให้ความหมายของระบบสารสนเทศไว้ดังนี้

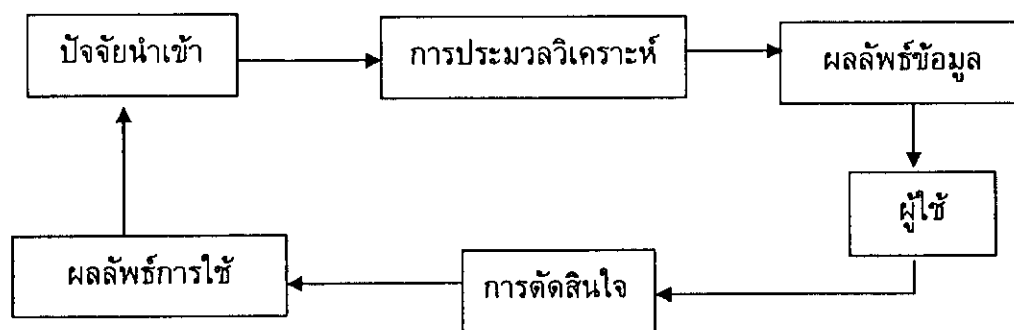
วีระ สุภากิจ (2539 : 6) กล่าวว่า ระบบสารสนเทศ หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการประเมินผลให้เป็นสารสนเทศ เพื่อสนองความต้องการของหน่วยงาน เพื่อใช้ประโยชน์ทั้งในการบริหารงานระดับสูง ระดับกลาง และระดับปฏิบัติการ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2541 : 42) ได้ให้ความหมายระบบสารสนเทศ หมายถึง ระบบที่ถูกออกแบบขึ้นมาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดการสารสนเทศ และการสนับสนุนสารสนเทศให้แก่บุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์การที่ต้องการใช้

เกรียงไกร จันทโรทัย (2542 : 19) กล่าวว่า ระบบสารสนเทศ หมายถึงกระบวนการดำเนินงานในการจัดทำสารสนเทศในทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การจัดเก็บข้อมูล การนำข้อมูลมาวิเคราะห์

หรือประมวลผลด้วยวิธีต่างๆ เพื่อจัดกระทำให้ออกมาในรูปแบบสารสนเทศ ให้เป็นความรู้ที่ใช้ในการประกอบการตัดสินใจ แก้ปัญหาตามวัตถุประสงค์

เกรียงศักดิ์ พราวศรี (2544 : 2) ได้กล่าวว่า ระบบสารสนเทศ หมายถึงระบบที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเก็บรวบรวม และใช้สารสนเทศตามต้องการของหน่วยงานโดยจัดเป็นระบบ ซึ่งสรุปได้ ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิแสดงระบบสารสนเทศ

ที่มา : เกรียงศักดิ์ พราวศรี. (2544). การจากระบบสารสนเทศในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา : หน้า 2.

จากภาพประกอบแสดงให้เห็นว่า ข้อมูลซึ่งเป็นปัจจัยนำเข้า เมื่อผ่านกระบวนการประมวลผล หรือการวิเคราะห์แล้ว ก็จะเป็นสารสนเทศหรือผลลัพธ์ ซึ่งผู้ใช้สารสนเทศ หรือผู้บริหาร จะนำไปประกอบการตัดสินใจและผลลัพธ์จากการตัดสินใจ ก็ยังเป็นข้อมูลในการตัดสินใจครั้งต่อไป

ส่วนสำนักทดสอบทางการศึกษา (2544 : 20) ได้ให้ความหมายระบบสารสนเทศว่า กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ให้อยู่ในรูปสารสนเทศที่เป็นประโยชน์สูงสุด และการจัดเก็บรักษาอย่างมีระบบเพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ สารสนเทศที่ถูกจัดเก็บอย่างเป็นระบบจะสามารถนำไปใช้สนับสนุนการตัดสินใจ

สอองค์ จงสวัสดิ์พัฒนา (2546 : 20) ได้กล่าวว่าระบบสารสนเทศ หมายถึงระบบที่จัดตั้งขึ้นเพื่อใช้ จัดเก็บ รวบรวมข้อมูล เพื่อใช้สารสนเทศสนองต่อความต้องการของหน่วยงาน

สำหรับ เดวิส และ โอลสัน (Davis; & Olson. 1985 : 6) ได้ให้ความหมายของระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการไว้ว่า เป็นการประสานระบบเครื่องจักรกลและคน ซึ่งช่วยกันจัดหาข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการ การบริหารจัดการ และการตัดสินใจให้สอดคล้องกับหน้าที่ขององค์การ โดยจะต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ (Computer Hardware) และคำสั่งการทำงาน (Software) การทำงานด้วยมือ (Manual Procedure) รูปแบบการวิเคราะห์ การวางแผน การควบคุมฐานข้อมูล

(Database) และการตัดสินใจ

สรุปได้ว่า ระบบสารสนเทศ เป็นรูปแบบของการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผลวิเคราะห์ ให้เป็นสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ให้ได้ผลผลิตที่มีประโยชน์ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน การตัดสินใจ ในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ เพื่อให้การบริหารงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ความสำคัญของสารสนเทศ

ในปัจจุบันการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพต้องมีการตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดยใช้ระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ดังนั้นระบบสารสนเทศจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานต่างๆ โดยเฉพาะการวางแผนการศึกษาและกำหนดนโยบาย ซึ่งมีนักการศึกษา ได้กล่าวถึงความสำคัญของระบบสารสนเทศไว้ ดังนี้

นันทา วิทวุฒิสักดิ์ (2536 : 9) กล่าวว่า สารสนเทศทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูง การเรียนการสอนถ้าได้รับสารสนเทศที่มีคุณค่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดปัญหาด้วยระยะเวลาอันประหยัด

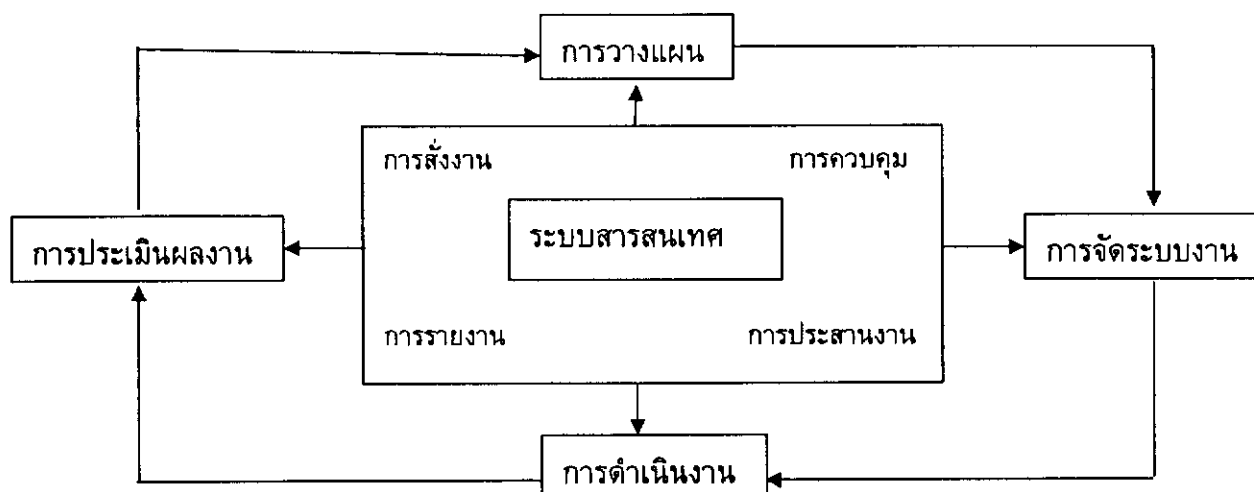
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 1) กล่าวถึงความสำคัญของสารสนเทศไว้ว่า นักบริหารยุคก้าวหน้าในปัจจุบันยอมรับว่า หากต้องการบริหารงานขององค์กรให้บังเกิดผลหรือวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากองค์กรจะต้องมีปัจจัยในการบริหารที่สมบูรณ์อย่างน้อย 4 ประการ ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ซึ่งเรียกว่า 4 M (Man, Money, Material, Management) ตามทฤษฎีการบริหารที่ใช้มาแต่เดิม ยังต้องเพิ่มอีก 2 ประการคือ ข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีสมัยใหม่

กรมวิชาการ (2539 : 6) กล่าวถึง ความสำคัญของสารสนเทศไว้ว่า ปัจจุบันจัดได้ว่าเป็นสังคมแห่งยุคข่าวสาร หรือยุคโลกาภิวัตน์ ความรู้ ข้อมูลสารสนเทศ ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เข้ามามีบทบาทต่อมนุษย์ ดังนั้นระบบสารสนเทศจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้องค์กรดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะนอกจากจะใช้วางแผนในการดำเนินงานและประกอบในการตัดสินใจแล้ว ยังนำไปสู่การพัฒนาแนวคิดและสร้างทางเลือกใหม่ ๆ

วีระ สุภากิจ (2539 : 8-9) กล่าวถึงความสำคัญของการจัดระบบสารสนเทศที่ดีจะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้บริหารมีความรู้ที่ถูกต้องทันสมัย ตรงกับวัตถุประสงค์ และเรียกใช้ได้สะดวก

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 ก : 1) ระบุว่าข้อมูลสารสนเทศมีความสำคัญในการตัดสินใจดำเนินการต่างๆ โดยเฉพาะการวางแผนการศึกษาและการกำหนดนโยบาย ต้องมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ มีความละเอียด ครบถ้วน ถูกต้อง ตรงตามความต้องการและทันสมัยจะช่วยให้การวางแผนการบริหารจัดการและการตัดสินใจ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในทาง

ตรงกันข้ามหากหน่วยงานใดไม่ได้มีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการปฏิบัติงานนั้น การปฏิบัติงานนั้นๆ ก็ย่อมเสี่ยงต่อความผิดพลาดสูงและผลการดำเนินงานก็จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพประกอบ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการบริหารและระบบสารสนเทศ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543ก).

ชุดฝึกกิจกรรมผู้บริหารสถานศึกษา : หน้า 3.

อิธนา ดวงเศวรงค์ (2544 : 18) กล่าวว่า สารสนเทศเป็นปัจจัยพื้นฐานเพื่อช่วยในการวินิจฉัยสั่งการของผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพ เป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการบริหารทั้งภายในและภายนอกองค์การ

เกรียงศักดิ์ พราวศรี (2544 : 3) กล่าวว่า สารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะนอกจากจะใช้วางแผนในการดำเนินงาน และประกอบการตัดสินใจแล้ว ยังสามารถเป็นเครื่องชี้นำในการดำเนินงานต่าง ๆ ได้ตามวัตถุประสงค์

ส่วนสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2544 : 71) ได้ให้ความสำคัญของการจัดทำสารสนเทศในโรงเรียน ดังนี้

1. ใช้ในวางแผน การบริหารจัดการ และตั้งเป้าหมายในระดับโรงเรียน
2. เพื่อประเมินผลการเรียนของเด็ก รวมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ทั้งในระดับบุคคล โรงเรียน และชุมชน ที่ส่งผลต่อการเรียนตกต่ำของเด็ก
3. เพื่อกำหนดโครงการหรือกิจกรรมในระดับโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน เพื่อขจัดปัญหาที่ทำให้เด็กมีผลการเรียนตกต่ำ

ดังนั้นสารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการวางแผน การบริหารจัดการ ช่วยในการตัดสินใจ เพราะสารสนเทศเป็นเครื่องชี้นำในการบริหาร การวางแผน กำหนดทิศทางคุณภาพการศึกษา เป็นหัวใจของการบริหารงานในโรงเรียนเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ของสารสนเทศ

สารสนเทศนั้นนอกจากจะมีความสำคัญแล้ว ยังมีประโยชน์ตามที่ วีระ สุภากิจ (2539 : 8-9) กล่าวไว้ ดังนี้

1. ประโยชน์ในการบริหารงาน การตัดสินใจสั่งการ และการวางแผนปฏิบัติงานในหน่วยงาน
2. ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งระดับที่สูงกว่าและต่ำกว่า เพื่อให้ระบบสารสนเทศเป็นมาตรฐานเดียวกัน มีรายการข้อมูล มีแบบเสนอรายงาน และวันสำรวจ เป็นมาตรฐานเดียวกัน สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ทุกระดับ ขจัดความซ้ำซ้อนในการเก็บรวบรวมข้อมูล และตรงกับความต้องการทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้
3. ใช้ประโยชน์ในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์หน่วยงาน เช่น การจัดทำเอกสาร แนะนำโรงเรียน รายงานผลงานในรอบปี ตลอดจนการบริการข้อมูลสำหรับการวิจัยต่าง ๆ สารสนเทศจึงมีประโยชน์ในการบริหารงาน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ จัดทำเอกสารบริการข้อมูลแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ลักษณะของสารสนเทศที่ดี

การที่จะบริหารงานได้ดีและมีประสิทธิภาพนั้น ส่วนหนึ่งคือการมีสารสนเทศที่ดี การพิจารณาว่าสารสนเทศที่ดีนั้นควรมีลักษณะอย่างไร หรือมีคุณสมบัติประการใดนั้น ได้มีผู้กำหนดคุณสมบัติของสารสนเทศที่ดีไว้หลายท่าน ดังนี้

ประพนธ์ เจียรกุล (2536 : 7) ได้กำหนดคุณสมบัติของสารสนเทศที่ดีไว้ 3 ประการ คือ

1. ถูกต้อง (Accurate)
2. ตรงกับเรื่อง (Relevant)
3. เป็นปัจจุบัน (Timely)

วีระ สุภากิจ (2539 : 6 – 7) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของสารสนเทศไว้ว่า สารสนเทศควรมีลักษณะที่พึงปรารถนาอย่างน้อย 5 ลักษณะ

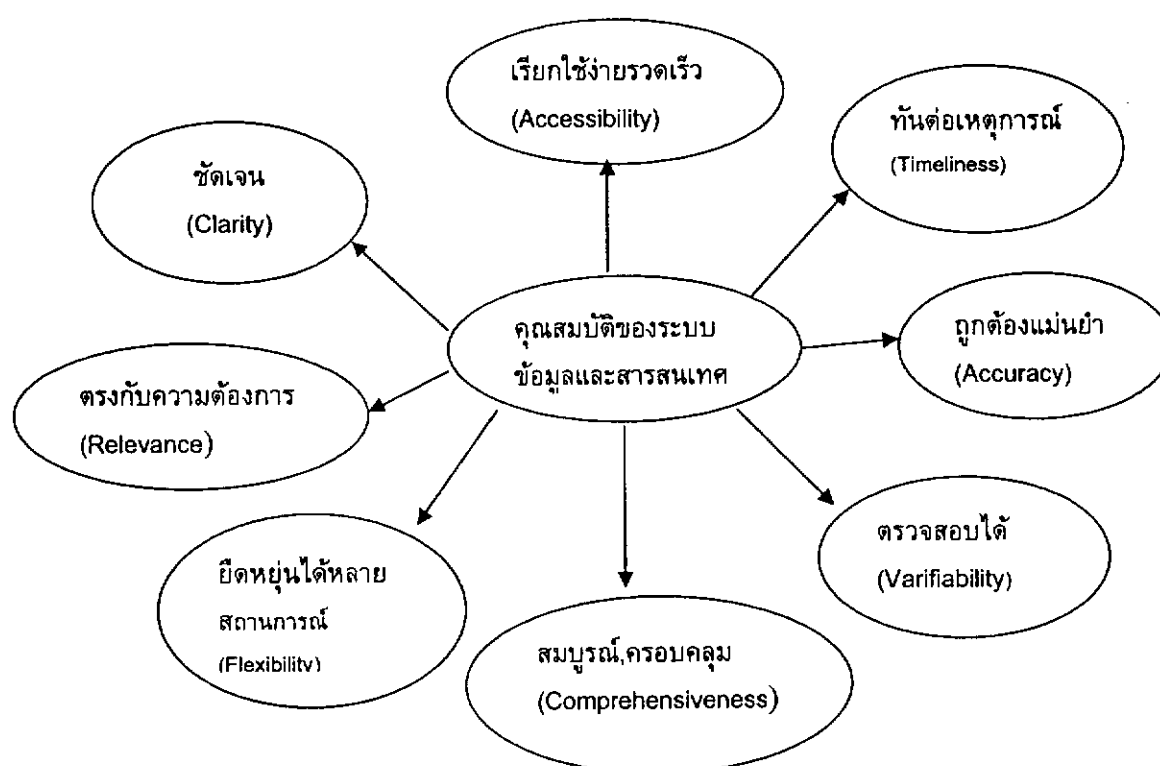
1. สารสนเทศที่น่าเสนอชัดเจน และควรนำเสนอด้วยวิธีที่คุ้นเคยกันอยู่ เพื่อให้สามารถเข้าใจอย่างรวดเร็ว
2. สารสนเทศนั้นควรทำให้ความเข้าใจสถานการณ์ของงานนั้น ได้ละเอียดขึ้น
3. สารสนเทศที่มีคำแนะนำหรือส่วนแนะนำการตัดสินใจ ควรมีสิ่งช่วยที่ชัดเจนอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้ผู้ใช้พิจารณาได้ว่าทำอะไรและทำไมถึงจะได้ผล (Results) และคำแนะนำ
4. ความต้องการต่าง ๆ ด้านสารสนเทศควรอยู่บนพื้นฐานของการระบุความต้องการสารสนเทศ สำหรับสถานการณ์นั้นโดยเฉพาะ
5. สารสนเทศและเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการควบคุมทางการจัดการที่เสนอโดยกระบวนการ

สนับสนุน ควรเป็นลักษณะที่ให้ผู้ทำการตัดสินใจเป็นผู้แนะแนว (Guide) กระบวนการวินิจฉัยและการเลือก ยิ่งกว่าให้ระบบสนับสนุนคอมพิวเตอร์ทำการแนะแนวกระบวนการดังกล่าว

เกรียงศักดิ์ พราวศรี (2544 : 4) กล่าวว่า สารสนเทศที่มีคุณภาพควรมีคุณสมบัติ 3 ประการ ดังนี้

1. ความถูกต้อง สารสนเทศที่มีคุณภาพจะต้องมีความถูกต้องสมบูรณ์มากที่สุด เพื่อเป็นสารสนเทศที่มีคุณค่าสำหรับผู้บริหาร
2. ตรงกับความต้องการ สารสนเทศจะต้องตรงกับเรื่องที่ใช้แต่ละคนต้องการใช้ โดยมีรายละเอียดต่าง ๆ ที่เหมาะสม ชัดเจนและเพียงพอ
3. ทันต่อการใช้งาน สารสนเทศควรจะรวดเร็วทันต่อเวลาและการใช้งาน การจัดเตรียมสารสนเทศให้ทันต่อเวลาที่ต้องการใช้

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 77) กล่าวว่า ข้อมูลและสารสนเทศที่มีคุณภาพ จะต้องมีความถูกต้อง ทันต่อสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และตรงกับความต้องการใช้ประโยชน์ ในการวางแผนการดำเนินงาน

ภาพประกอบ 4 คุณสมบัติของระบบข้อมูลและสารสนเทศ

ที่มา : กมล ภูประเสริฐ. (2545). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา : หน้า 79.

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2544 : 9) ได้กล่าวถึง สารสนเทศที่มีคุณภาพไว้ว่า แม้จะยอมรับว่าข้อมูลสารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นเครื่องชี้นำในการบริหารและดำเนินงานทางการศึกษาได้ แต่นั่นหมายถึงข้อมูลสารสนเทศเหล่านั้นจะต้องมีคุณภาพทั้งในความต้องการ เชื่อถือได้ มีความเป็นปัจจุบัน สามารถตอบสนองผู้ใช้ได้ ทันเหตุการณ์ ดังนั้นจึงควรคำนึงถึงปัจจัยดังนี้

1. มีการตรวจสอบความถูกต้อง
2. มีความถูกต้องแม่นยำ
3. มีความสมบูรณ์และครอบคลุมเพียงพอที่จะใช้ตัดสินใจ
4. มีความชัดเจน ไม่ต้องตีความ แต่มีความกระชับรัดกุมได้ใจความ
5. มีความเกี่ยวข้องตรงต่อความต้องการของผู้ใช้
6. มีความยืดหยุ่น
7. ใช้ได้ง่าย รวดเร็ว
8. สามารถจัดระบบตั้งแต่การเตรียมข้อมูลนำเข้า การประมวลผล และการนำผลรายงานในเวลาที่ทันต่อเหตุการณ์

อัลเตอร์ (Allter.1996 : 170 - 175) กล่าวว่า สารสนเทศที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

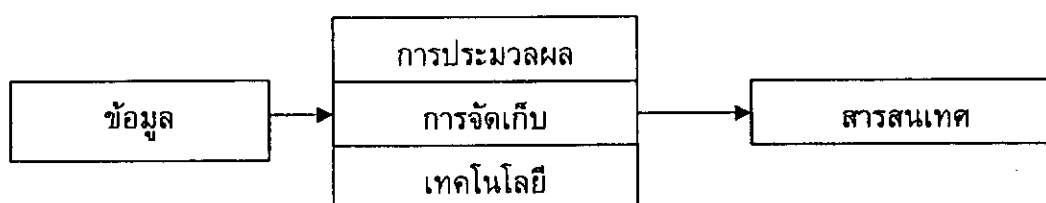
1. มีความถูกต้อง (Accurate)
2. เรียกใช้ง่าย ในรูปแบบ และเวลาที่เหมาะสม (Accessible)
3. มีความชัดเจน (Clarity)
4. สารสนเทศที่ดีต้องมีความสมบูรณ์ (Completeness)
5. มีความกระชับรัดกุม เหมาะสมกับผู้ใช้ (Conciseness)
6. มีความยืดหยุ่น (Flexibility)
7. ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ (Relevant / Precision)
8. น่าเชื่อถือ (Reliable)
9. ต้องทันเวลา หรือทันความต้องการ (Just in time)
10. ต้องเป็นปัจจุบัน (Up to date)
11. ต้องสามารถพิสูจน์ได้ (Verifiable)

โดยสรุปแล้วคุณลักษณะที่ดีของสารสนเทศ นั้นจะต้องมีความถูกต้อง แม่นยำ ตรวจสอบได้ เป็นปัจจุบัน ชัดเจน ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ มีความกระชับรัดกุม เป็นปัจจุบันตรงกับความต้องการที่จะนำไปใช้ประโยชน์ การตัดสินใจในการปฏิบัติงาน มีความยืดหยุ่น น่าเชื่อถือ พิสูจน์ได้ เรียกใช้ง่าย ได้ทันเวลา

3.4 องค์ประกอบของสารสนเทศ

เกรียงศักดิ์ พราวศรี (2544 : 5) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของสารสนเทศ ประกอบด้วย ส่วนสำคัญ 5 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลที่เป็นทั้งตัวเลข ข้อความ เสียง และภาพเป็นข้อมูลป้อนเข้า (Input)
2. การประมวลผล เป็นการกำหนดความสัมพันธ์ของข้อมูล จัดระบบข้อมูล เพื่อให้เหมาะสมกับการนำไปใช้
3. การจัดเก็บ เป็นวิธีการที่จะจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ สะดวกต่อการนำมาใช้ และสามารถแก้ไข ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน
4. เทคโนโลยี เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเก็บข้อมูล ประมวลผลข้อมูลทำให้เกิดผลผลิต ได้แก่ คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป อุปกรณ์สื่อสาร ฯลฯ
5. สารสนเทศ ผลผลิตของระบบสารสนเทศจะต้องถูกต้อง ตรงกับความต้องการใช้งาน

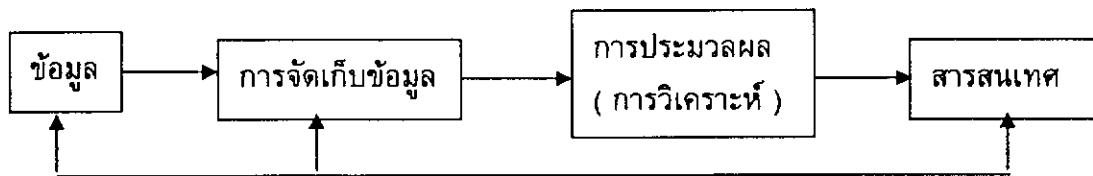

ภาพประกอบ 5 องค์ประกอบของสารสนเทศ

ที่มา : เกรียงศักดิ์ พราวศรี. (2544). การจัดระบบสารสนเทศในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา : หน้า 5.

สำนักทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2544 : 20 - 21) กล่าวว่าสารสนเทศมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ส่วนด้วยกัน

1. ข้อมูล เป็นข้อเท็จจริงต่างๆ ภายในสถานศึกษาและในบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งเป็นปัจจัยนำเข้าของระบบสารสนเทศ
2. การจัดเก็บข้อมูล เป็นการรวบรวมและจัดเก็บรักษาข้อมูลและสารสนเทศที่มีอยู่หรือที่ได้มาอย่างมีระบบสะดวกต่อการนำมาประมวลผล หรือนำมาใช้ประโยชน์และสามารถแก้ไขปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันได้ง่าย
3. การประมวลผลหรือการวิเคราะห์เป็นการกำหนดความสัมพันธ์ของข้อมูลจัดกระทำข้อมูลเพื่อให้เหมาะสมต่อการนำไปใช้ ซึ่งวิธีการประมวลผลข้อมูล เพื่อให้ได้สารสนเทศมีอยู่มากมาย
4. สารสนเทศ เป็นข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลหรือการวิเคราะห์แล้วเป็นผลผลิตของระบบที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ภาพประกอบ 6 องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ

ที่มา : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. (2544). แนวการจัดทำระบบสารสนเทศสถานศึกษา : หน้า 20.

จากความเห็นต่างๆ ข้างต้น อาจกล่าวสรุปได้ว่าองค์ประกอบของสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการต่างๆ ที่ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อจัดการกระทำกับข้อมูล เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ คือ สารสนเทศ ออกมาใช้งานได้ตามความต้องการได้อย่างรวดเร็ว

3.5 การจัดระบบสารสนเทศ

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2544 : 10) ได้กล่าวถึง การจัดระบบสารสนเทศ โดยจำแนกตามวิธีการดำเนินการได้เป็น 3 ระบบ คือ

1. ระบบทำด้วยมือ (Manual System) เป็นระบบที่เก็บโดยการใช้เอกสารที่มีอยู่ในรูปแบบต่างๆ ระบบนี้มีข้อดีคือค่าใช้จ่ายน้อย ส่วนข้อเสียคือ การเรียกใช้ไม่สะดวก และไม่ทันการหากจัดระบบแฟ้มเอกสารไม่เหมาะสมเท่าที่ควร

2. ระบบกึ่งอัตโนมัติ (Semi – Automation) ระบบนี้ส่วนที่เป็นเอกสารทำด้วยมือ แต่ส่วนที่สร้างระบบสารสนเทศจะใช้คอมพิวเตอร์มาช่วย

3. ระบบอัตโนมัติ (Full – Automation) เป็นระบบที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการดำเนินงาน ระบบนี้จึงต้องคำนึงถึงการออกแบบการเก็บข้อมูลสารสนเทศที่เหมาะสมกับลักษณะของงาน เนื่องจากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สร้างมาจะมีลักษณะและขนาดของเครื่องแตกต่างกันไป

นอกจากนี้สำนักทดสอบทางการศึกษา (2544 : 22) ได้กล่าวถึง การดำเนินการจัดระบบสารสนเทศโดยทั่วไปมีกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินงาน หลัก ๆ 5 ขั้นตอน คือ 1) การรวบรวมข้อมูล 2) การตรวจสอบข้อมูล 3) การประมวลผลข้อมูล 4) การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ 5) การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ

ทั้งนี้สถานศึกษาควรเลือกระบบการจัดเก็บสารสนเทศที่เหมาะสมกับศักยภาพของสถานศึกษา จะทำให้กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.6 ประเภทของสารสนเทศ

ปัจจุบันเป็นยุคของเทคโนโลยี สารสนเทศจึงอยู่ในรูปแบบต่างๆ มากมาย สารสนเทศเหล่านี้ผลิตออกมาในรูปแบบแตกต่างกันไป เพื่อสะดวกต่อการถ่ายทอดข้อมูล สารสนเทศจึงมีความหลากหลาย ซึ่งองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ได้แบ่งทรัพยากรสารสนเทศออกเป็น 3 ประเภท (นงลักษณ์ เนื่ออ่อน. 2544 : 15; อ้างอิงจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2538. การใช้ห้องสมุดและทักษะการเรียนรู้ หน้า 21)

1. สิ่งพิมพ์ที่เป็นวัสดุอยู่ในรูปของตัวพิมพ์ (Printed materials) ได้แก่

1.1 หนังสือ

1.1.1 หนังสือสารคดี (Non – fiction) ได้แก่ หนังสือแบบเรียนหรือตำรา หนังสืออ้างอิง สิ่งพิมพ์รัฐบาล วิทยานิพนธ์ รายงานผลการวิจัย เอกสารการประชุมทางวิชาการ จดหมายเหตุ

1.1.2 หนังสือบันเทิงคดี (Fiction) ได้แก่ วารสารทั่วไป วารสารเฉพาะวิชา หนังสือพิมพ์ จุลภาคและกฤตภาค

1.2 วารสาร คือสิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่ โดยมีชื่อของสิ่งพิมพ์ เป็นชื่อที่เรียกแน่นอน และแจ้งกำหนดเวลาการพิมพ์ เช่น รายสัปดาห์ รายปักษ์ รายเดือน เป็นต้น สำหรับประเภทของวารสารแบ่งตามลักษณะการจัดทำและเนื้อหา ดังนี้

1.2.1 วารสารทั่วไป

1.2.2 วารสารเฉพาะวิชา

1.2.3 หนังสือพิมพ์

2. สื่อทัศนวัสดุ (Non – Printed materials, Audio visual materials) หมายถึง วัสดุที่ไม่ได้อยู่ในรูปของตัวพิมพ์ สามารถใช้ประโยชน์ได้หลายด้านเช่นเดียวกับสิ่งพิมพ์ เป็นแหล่งตอบคำถามเฉพาะเรื่อง ให้ความบันเทิง เป็นแหล่งการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา แบ่งได้ดังนี้

2.1.1 วัสดุกราฟิก (Graphic materials) ได้แก่ แผนภูมิ แผนภาพ แผนสถิติ ภาพโฆษณา แผนที่

2.2.2 ภาพนิ่ง (Still Pictures) ได้แก่ รูปภาพ สไลด์ फिल्मสตริป แผ่นโปร่งใส

2.2.3 วัสดุย่อส่วน (Microforms) ได้แก่ ไมโครฟิล์ม ไมโครฟิช ไมโครโอเพค

2.2.4 ภาพยนตร์ (Motion pictures)

2.2.5 วีดิทัศน์ (Video tape)

2.2.6 วัสดุบันทึกเสียง (Audio recording) ได้แก่ แผ่นเสียง เทปบันทึกเสียง

3. เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Document) เป็นสื่อใหม่ในการบันทึกสารสนเทศ เกิด

จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งนำไปพัฒนาคอมพิวเตอร์ และการสื่อสารโทรคมนาคม ได้แก่ ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ปรินต์อิเล็กทรอนิกส์ โทรสาร สื่อผสม(Multimedia) เคเบิลทีวี

นงนารถ ชัยรัตน์ (2542 : 3) ได้กล่าวถึง ประเภทสารสนเทศ สรุปได้ดังนี้

1. วัสดุตีพิมพ์ ได้แก่
 - 1.1 ต้นฉบับตัวเขียน และจดหมายเหตู
 - 1.2 หนังสือ ได้แก่ หนังสือตำรา และสารคดี หนังสือบันเทิงคดี
 - 1.3 สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วารสาร และนิตยสาร จุลสาร
2. วัสดุไม่ตีพิมพ์ ได้แก่
 - 2.1 โสตวัสดุ
 - 2.2 ทักตนวัสดุ
 - 2.3 โสตทัศนวัสดุ
 - 2.4 วัสดุย่อส่วน
 - 2.5 วัสดุอิเล็กทรอนิกส์

สรุปได้ว่า สารสนเทศมีหลายประเภททั้งแบบตีพิมพ์ ไม่ตีพิมพ์ แบบอิเล็กทรอนิกส์มีลักษณะการบันทึก การนำเสนอเพื่อแตกต่างกันไป ตามวัสดุและความต้องการ ประกอบกับความเจริญทางเทคโนโลยี ทำให้สารสนเทศมีรูปแบบที่แตกต่างกันมากมาย

3.7 แหล่งข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา

แหล่งข้อมูลสารสนเทศ หมายถึง สถานที่หรือแหล่งใด ๆ ที่มีข้อมูล ทำหน้าที่รวบรวมและเผยแพร่สารสนเทศเพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้ที่เป็นกลุ่มบุคคล องค์กรหรือสถาบัน (พิมพ์ราไพเปรมสมิทธิ์. 2533 : 17) ได้มีนักการศึกษากล่าวถึง แหล่งข้อมูลสารสนเทศดังนี้

ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ (2537 : 58) ได้กล่าวถึง แหล่งสารสนเทศ ดังนี้

1. แหล่งบุคคล หมายถึง บุคคลที่สามารถให้ข้อมูล ข่าวสารกับผู้อื่นได้ ซึ่งได้แก่เพื่อนร่วมงานในองค์กร สมาชิกในครอบครัว ตัวแทนจำหน่าย ที่ปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา ซึ่งบุคคลนี้จะเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารแบบสองทาง มากกว่าแหล่งสารสนเทศประเภทอื่นๆ
2. แหล่งสื่อมวลชน เป็นแหล่งสารสนเทศที่เป็นการให้ข้อมูลข่าวสาร เป็นส่วนใหญ่ โดยผ่านทางสื่อมวลชนประเภทต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นการสื่อสารแบบทางเดียว การใช้แหล่งสื่อมวลชนต้องรอบคอบเพราะเป็นแหล่งที่มีการเปลี่ยนแปลงตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา
3. สถาบันบริการสารสนเทศ เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้น โดยหน่วยงานของรัฐบาล

สิริโฉม พิเชษฐบุญเกียรติ (2538 : 22) ได้เสนอแนะแหล่งสารสนเทศเพื่อประกอบการเรียน

การสอนของครู ไว้ 4 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งสารสนเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ครูสอนเอง ห้องสมุด ห้องสื่อการสอน ห้องหรือศูนย์วิชาการต่าง ๆ
2. แหล่งสารสนเทศในกลุ่มโรงเรียน หมายถึง แหล่งสารสนเทศภายในโรงเรียนที่อยู่ในโรงเรียน และนำมาใช้ประโยชน์ต่อโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน
3. แหล่งสารสนเทศในท้องถิ่น ได้แก่ บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ความถนัด พิเศษในวิชาการต่าง ๆ ทรัพยากรธรรมชาติ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น วัด โบสถ์ สุเหร่า และ สมาคมต่าง ๆ
4. แหล่งสารสนเทศนอกท้องถิ่น ได้แก่ สถานทูต สำนักแถลงข่าว องค์การ สมาคม มูลนิธิ พระราชวัง พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์และวนอุทยาน เป็นต้น

วีระ สุภากิจ (2539 : 10) ได้กล่าวถึงแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญ มี 2 แหล่งดังนี้

1. แหล่งข้อมูลในระบบการศึกษา จะให้ข้อเท็จจริงของระบบการศึกษานั้นประกอบไปด้วย องค์ประกอบย่อยในระบบ ได้แก่ ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต

1.1 ปัจจัยเป็นทรัพยากรหรือสิ่งจำเป็น เพื่อเข้าสู่ระบบและก่อให้เกิดการทำงานหรือ กระบวนการ เช่น ปัจจัยอาจประกอบด้วย ครู นักเรียน อุปกรณ์การเรียน งบประมาณทางการศึกษา

1.2 กระบวนการเป็นส่วนที่แปรสภาพปัจจัยที่นำเข้าไปเป็นผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่ต้องการ หรือเป็นการดำเนินงานทางการศึกษา ได้แก่ โครงสร้าง ระบบบริหาร กระบวนการเรียน การสอน

1.3 ผลผลิต เป็นสิ่งที่ต้องการจากระบบ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของระบบ เช่น จำนวน คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ประสิทธิภาพการสอนของครู

2. แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา หมายถึง แหล่งข้อมูลภายนอกกระบวนการศึกษา ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมทางการศึกษาและผลกระทบต่อปัจจัย กระบวนการและผลผลิต ซึ่งเป็น องค์ประกอบย่อยของระบบ ข้อมูลที่ได้จากแหล่งดังกล่าว เช่น ข้อมูลด้านประชากร ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ข้อมูลด้านสังคมและสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยา และข้อมูลความต้องการกำลังคนและการมีงานทำ เป็นต้น

พยุงค์ศักดิ์ สนเทศ (2539 : 50) ได้ระบุแหล่งที่มาของข้อมูลสารสนเทศดังนี้

1. ข้อมูลจากหน่วยโรงเรียน ซึ่งได้แก่ งานบริหารโรงเรียนในด้านวิชาการ ธุรการ ปกครอง และบริการ หรืองานด้านอื่นๆ ในโรงเรียนที่โรงเรียนแต่ละแห่งจัดตั้งขึ้นมา ข้อมูลจากหน่วยงานใน โรงเรียนนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 ข้อมูลประจำปี ซึ่งเป็นข้อมูลที่ค่อนข้างคงที่ ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลง เช่น ข้อมูล อาคารสถานที่ จำนวนนักเรียน จำนวนครูอาจารย์ เป็นต้น

1.2 ข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งจะต้องบันทึกไว้เป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน หรือรายภาคเรียน เช่น ข้อมูลวันลาของครูอาจารย์ จำนวนนักเรียนที่ขาดเรียน งานสารบรรณ งานบริการต่าง ๆ งานเกี่ยวกับเงินงบประมาณและเงินบำรุงการศึกษา เป็นต้น

2. ข้อมูลจากการศึกษา ค้นคว้าและการวิจัย ข้อมูลประเภทนี้เป็นการสำรวจ เพื่อตอบสนองเป้าหมายในการดำเนินงานเป็นกรณีพิเศษ หรือเป็นการศึกษารายกรณี เพื่อแก้ปัญหาอุปสรรคบางอย่าง เช่น ต้องการแก้ปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียนบางกลุ่ม ก็ใช้การศึกษาเป็นรายกรณี หรือออกแบบสอบถาม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลในการแก้ปัญหาดังกล่าว

3. ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ ข้อมูลประเภทนี้นับว่ามีความเชื่อมั่นและเที่ยงตรงสูง ซึ่งเราอาจจะได้มาจากการสัมภาษณ์ การพูดคุย การสอบถามเรื่องราวต่างๆ แล้วนำมาประมวลกัน เพื่อนำเสนอผู้บริหารโรงเรียนและจัดเก็บข้อมูลให้เป็นหลักฐานที่อ้างอิงได้ ข้อมูลประเภทนี้สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาได้ตรงเป้าหมายและเป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุด

4. ข้อมูลจากหน่วยงานภายนอกโรงเรียน ซึ่งอาจจำเป็นต้องใช้ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์กัน เช่น โรงเรียนมัธยมศึกษาต้องการข้อมูลจากโรงเรียนประถมศึกษาใกล้เคียงมาประมวลวิเคราะห์ร่วมกัน นอกจากนั้นยังต้องการข้อมูลบางประการจากหน่วยราชการอื่นๆ หรือภาคเอกชนด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดผลดีต่อการบริหารโรงเรียนมากที่สุด

สนอง เครือมาก (2539 : 126) ได้กล่าวถึงแหล่งข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาที่สำคัญมี 2 ทาง คือ

1. แหล่งข้อมูลที่อยู่ในระบบการศึกษา (Internal Source) แหล่งข้อมูลนี้จะให้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของระบบการศึกษา (Educational System) ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยกระบวนการ และผลผลิตของระบบการศึกษา ส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลเกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินการศึกษา เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับครู นักเรียน โรงเรียน อุปกรณ์การเรียน งบประมาณทางการศึกษาหลักสูตรและการจัดบริการทางการศึกษาต่าง ๆ เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้ถามได้จากบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2. แหล่งข้อมูลที่อยู่ภายนอกระบบการศึกษา (External Source) ส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษา และมีผลกระทบต่อปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตของระบบการศึกษาเช่น ข้อมูลด้านประชากร ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ เช่น รายได้ของประชากรในท้องถิ่น การประกอบอาชีพ การจ้างและการมีงานทำ ข้อมูลด้านสังคม เช่น เขตการปกครอง ลักษณะทรัพยากร การนับถือศาสนา ภาษา ค่านิยม ความเชื่อ ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้สามารถสอบถามได้จากชุมชน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้ปกครองนักเรียน เป็นต้น

ข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลทั้งสองนี้ อาจแยกได้เป็น 2 ประเภท ตามวิธีการที่ได้มา คือ

1. ข้อมูลแบบเป็นทางการ ได้แก่ข้อมูลที่ได้มาโดยวิธีการที่มีแบบแผน อยู่ในแบบฟอร์มการสำรวจ ที่ออกแบบใช้ในหน่วยงาน มีรายการต่างๆที่เกิดจากแหล่งข้อมูลภายในและภายนอกระบบ

การศึกษา

2. ข้อมูลแบบไม่เป็นทางการ คือ ข้อมูลที่ได้มาแบบไม่มีแบบแผนแน่นอน เช่น ได้มาจากการคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์ และประสบการณ์ของบุคคล ข้อมูลแบบนี้ไม่มีแบบฟอร์มที่แน่นอน และไม่สามารถนำไปประมวลได้

ดวงใจ ดิระประเสริฐศิลป์ (2545 : 19) ได้กล่าวถึงแหล่งสารสนเทศในปัจจุบัน ที่มีการพัฒนาการสื่อสารสารสนเทศให้มีความสะดวกรวดเร็ว ก่อให้เกิดแหล่งสารสนเทศใหม่ๆ เกิดขึ้น จึงจำแนกแหล่งสารสนเทศเป็น 3 แหล่ง คือ

1. แหล่งสารสนเทศบุคคล ถือว่าเป็นแหล่งสารสนเทศปฐมภูมิ
2. แหล่งสารสนเทศสถาบัน เป็นแหล่งสารสนเทศศูนย์รวมความรู้ ความคิด เหตุการณ์ต่างๆ ที่ถูกถ่ายทอดให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา เพื่อสนองความต้องการด้านข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง โดยจะดำเนินวัตถุประสงค์ของแต่ละแหล่ง
3. แหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ เป็นแหล่งที่กระจายข่าวสาร ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีสารสนเทศที่มีความทันสมัย และเข้าถึงสะดวกที่สุด ซึ่งเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีบทบาทสำคัญในการสื่อสารและเชื่อมโยงสารสนเทศ เพื่อเข้าถึงสารสนเทศที่มีอยู่กระจายอยู่ทั่วโลกได้ง่ายและรวดเร็ว

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่าแหล่งข้อมูลสารสนเทศมีแหล่งที่มาจากหลาย ๆ แหล่งไม่ว่าจะเป็น แหล่งข้อมูลในระบบการศึกษา แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา รวมถึงแหล่งข้อมูลที่มาจาก ข้อมูลจากหน่วยงานภายใน ภายนอกโรงเรียน ข้อมูลจากการศึกษา ค้นคว้าและการวิจัย ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ ข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

3.8 ระดับการใช้สารสนเทศ

ครูมีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน รับผิดชอบดำเนินกิจกรรมต่างๆในการจัดการเรียนการสอนนั้นนอกจากจะมุ่งในด้านควบคุม ดูแลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพแล้วยังจะต้องคำนึงถึงการเตรียมการในอนาคตควบคู่กันไปโดยพิจารณาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่ผ่านมาและผลการดำเนินงานในปัจจุบัน ซึ่งสารสนเทศจะเป็นเครื่องช่วยตรวจสอบสภาพการทำงานแต่ละขั้นตอน รวมทั้งช่วยปรับทิศทางและแนวทางในการตัดสินใจการบริหารในอนาคต ระดับสารสนเทศที่ต้องการใช้จะแยกตามระดับการบริหารและการตัดสินใจได้

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2544 : 12) ได้กล่าวถึงระดับการใช้สารสนเทศในสถานศึกษามีระดับการใช้ตามภารกิจหลักของบุคลากรในแต่ละหน้าที่ ดังภาพประกอบ 7

ภารกิจหลัก	การบริหาร จัดการ	การพัฒนา หลักสูตร	การจัดการ เรียนการสอน และการ ประเมินผล	การพัฒนาการ แนะแนว	การพัฒนา บุคลากร	การพัฒนา แหล่งการเรียนรู้และ ปัจจัยเอื้อ
ระดับการใช้	ระดับคณะกรรมการสถานศึกษา / ที่ปรึกษา					
สารสนเทศเพื่อ การวางแผน ยุทธศาสตร์ และการบริหาร	ข้อมูลภาพรวมการพัฒนาสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา วิสัยทัศน์ เป้าหมาย จุดเน้นการพัฒนา ยุทธศาสตร์การพัฒนา					
	ระดับผู้บริหาร + ผู้ช่วยบริหาร					
	ข้อมูลคุณภาพผู้เรียน การบริหารจัดการ และวิชาการ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย ภารกิจ แผนนโยบาย/กลยุทธ์					
สารสนเทศเพื่อ การวางแผน ปฏิบัติการ	ระดับหัวหน้ากลุ่มวิชา/งาน/โครงการ					
	หลักสูตร รายวิชาการวิจัย ฯลฯ	การร่วมกลุ่ม จัดทำ มาตรฐานการ เรียนรู้ ฯลฯ	เทคนิคการ สอน สื่อ วัสดุ ฯลฯ	เครื่องมือ กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน ฯลฯ	การอบรม นิเทศ ศึกษา ดู งาน ฯลฯ	การปรับปรุง ห้องสมุด จำนวนหนังสือ พัฒนากิจกรรม ฯลฯ
สารสนเทศเพื่อ การปฏิบัติการ	ระดับผู้ปฏิบัติ (ผู้สอน/บุคลากรสนับสนุน)					
	การเตรียมการ สอน การทำ แผนการสอน ฯลฯ	การศึกษา วิเคราะห์ หลักสูตร การ จัดทำ หลักสูตร ฯลฯ	การสอนตาม แผนการวิจัย ในชั้นเรียน การรวบรวม ข้อมูล การสรุป ฯลฯ	การวิเคราะห์ และเข้าใจเด็ก การจัด กิจกรรมแนะ แนว ฯลฯ	การอบรมการ รับการนิเทศ ดู งาน ฯลฯ	การศึกษา/ เพิ่มพูนความรู้ การสร้าง บรรยากาศการ เรียนรู้ในและ นอกห้องเรียน ฯลฯ

ภาพประกอบ 7 ภารกิจหลักของบุคลากรกับระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศ

ที่มา : สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2544). แนวทางการจัดทำระบบสารสนเทศ

สถานศึกษา : หน้า 12

จากภาพประกอบ จะแสดงให้เห็นว่า การใช้สารสนเทศ ของสถานศึกษาในแต่ละระดับจะมีลักษณะและปริมาณที่แตกต่างกันออกไปตามการใช้งาน

ระดับหัวหน้าหมวด / กลุ่มวิชา / งาน / โครงการ จำเป็นต้องนำสารสนเทศหลักสูตร รายวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ เทคนิคการสอน เครื่องมือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มาใช้เพื่อการวางแผนการปฏิบัติการของสถานศึกษา ระดับครู อาจารย์ ผู้ปฏิบัติการสอน จำเป็นต้องนำสารสนเทศมาใช้

ในการทำแผนการสอน วิเคราะห์จัดทำหลักสูตร วิจัยในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมแนะแนว จัดบรรยากาศการเรียนรู้ มาใช้ปฏิบัติงานหรือปฏิบัติการสอน และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

สรุปได้ว่าระดับการใช้สารสนเทศของบุคคลแตกต่างกันไปตามภารกิจที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะครูผู้สอน ต้องใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน ในการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์

4. การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอน ถือเป็นหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ บุคคลที่มีความสำคัญยิ่งต่อการนำหลักสูตรไปใช้ คือ ครูผู้สอน เพราะการสอนของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ได้มีคุณสมบัติตามที่หลักสูตรมุ่งหวังไว้

ความหมายของการจัดการเรียนการสอน

พินลพร รอดเรืองศรี (2539 : 22) กล่าวว่าจัดการเรียนการสอน คือ การเสริมสร้างพัฒนาการให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามทุกด้าน โดยการจัดประสบการณ์ทั้งปวง ให้ตามความถนัด ความสนใจ ตั้งแต่การจัดแผนการเรียน การกำหนดรายวิชา ทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก การจัดครูเข้าสอน การทำบันทึกการสอน การจัดทำแผนการสอน โครงการสอน การสอนซ่อมเสริม การจัดตารางสอน ส่งเสริมให้นักเรียนแข่งขันทักษะทางวิชาการ และความสามารถทางวิชาการ สนับสนุนให้ครูผลิตสื่อ และใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนมีผลสัมฤทธิ์สูงตามความมุ่งหมาย

ทิพากร นิตยสมบูรณ์ (2539 : 20) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า เป็นการจัดความรู้และคุณสมบัติอื่น ๆ ที่ต้องการให้ผู้เรียนอย่างถูกต้อง และเหมาะสมตามสภาพของท้องถิ่น และความสนใจของผู้เรียน ได้แก่ การจัดแผนการเรียน การจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การจัดห้องสมุด การจัดทำคู่มือครู และการจัดซ่อมเสริม

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2540 : 2) ให้ความหมายว่า การสอนหมายถึง กระบวนการที่ใช้ชักนำ หรือทำให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ เพื่อจะได้บรรลุปรัชญาการศึกษาต่อไป การสอนจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งของการศึกษา เพราะเป็นกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ ปฏิบัติต่อผู้เรียนโดยตรง โดยมีครูผู้สอนเป็นตัวจักรสำคัญ ความสำเร็จของการจัดการศึกษา จึงขึ้นตรงกับคุณภาพการสอน หรือครูผู้สอนอย่างยิ่ง

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 53) ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอน ไว้ 2 คำ คือ การสอน (Teaching) หมายถึงการถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ผู้เรียน และการเรียนการสอน หมายถึง (Instruction) มีความหมายกว้างกว่าการสอน หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอน เช่น

การใช้สื่อ การจัดกิจกรรมระหว่างสอน การทดสอบ เป็นต้น

ทิตานา แชมมณี (2545 : 26) ให้ความหมายว่าการจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการจัดการด้านการเรียนการสอน โดยให้ผู้สอนและผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยพิจารณาจากหลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน วิธีสอน และการประเมินผล ตลอดจนสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น

เอลลิส และ เฮอร์ส (Ellis; & Hurs. 2002 : 1016) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า หมายถึง โครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ที่ใช้จัดกระทำในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บังเกิดผลเป้าหมายแก่ผู้เรียน

จากความหมายของการจัดการเรียนการสอนของนักการศึกษา อาจสรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนหมายถึง การที่ครูผู้สอนจัดการด้านการเรียนการสอน จัดประสบการณ์ ความรู้กระบวนการสอนโดยการนำหลักสูตรไปใช้ถ่ายทอดจากครูไปสู่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรกำหนด ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งผู้เรียนและผู้สอน

ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอน รวมถึงการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ บรรลุตามความมุ่งหมายของหลักสูตรและการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข คือภารกิจหลักที่สำคัญ และจำเป็นของโรงเรียนที่ต้องปฏิบัติและดำเนินการ และให้มีทิศทางในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีการศึกษาไว้หลายแนวทางดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดไว้หลายมาตราที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่

มาตรา 22 ยึดหลัก ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่า ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 24 กำหนดการจัดการเรียนรู้ ให้คำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นฝึกทักษะกระบวนการคิดเพื่อประยุกต์ใช้ความรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง บูรณาการเรียนรู้ จัดบรรยากาศและแหล่งเรียนรู้ และให้เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา สถานที่ ด้วยการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และชุมชน

มาตรา 30 ให้โรงเรียนพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน

มาตรา 66 ให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และได้พัฒนาสามารถใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ส่วนรัช เดิมญวน (2548 : 15) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญในด้านผู้เรียน คือ มีการเตรียมพร้อมผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเป้าหมายชัดเจน ฝึกให้ผู้เรียนมีนิสัยใฝ่รู้ ด้านผู้สอนทำให้การ

สอนมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอน มีการจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับระดับผู้เรียน ส่งเสริมการใช้สื่อประกอบการเรียนมากขึ้น ด้านหลักสูตร มีการจัดหลักสูตรที่หลากหลาย มีความยืดหยุ่นสูงเนื่องจากการพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ผู้สอนได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนส่งเสริมการจัดหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

หลักของการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับหลักของการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ดังมีนักการศึกษากล่าวไว้ ดังนี้

ปรีชา คัมภีปกรณ (2538 : 241-242) ได้เสนอขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นประเมินผลก่อนเรียน เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากขั้นตอนหนึ่ง เป็นขั้นตอนที่ทำให้ผู้สอนทราบความรู้เดิมของผู้เรียนในเรื่องที่จะทำการสอนทำให้ผู้สอนสามารถเตรียมตัวและดำเนินการสอนในส่วนที่ต้องการเน้นให้ถูกต้อง

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนที่จะเริ่มสอนสาระเนื้อหาของเรื่องที่จะสอน

ขั้นที่ 3 ขั้นสอน เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเริ่มให้ความรู้แก่ผู้เรียนตามวิธีการที่เตรียมไว้เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจะใช้เวลาส่วนนี้มากที่สุด (เกินร้อยละ 80 ของเวลาที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอนทั้งหมด)

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปบทเรียน เป็นการสรุปประเด็นหลักหรือสาระหลักของเรื่องที่ทำกรเรียนการสอนในช่วงเวลานั้น วิธีการสรุป ผู้สอนจะใช้วิธีใดก็ได้ที่เห็นว่าเหมาะสมกับผู้เรียนและบทเรียนนั้น ๆ

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลหลังเรียน เป็นขั้นที่ผู้สอนต้องการวัดหรือประเมินว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด ผลการประเมินจะเป็นการประเมินทั้งความก้าวหน้าของผู้เรียนและในขณะเดียวกันก็จะเป็นการประเมินการสอนของผู้สอนด้วย

ซึ่งสอดคล้องกับ สุพิน บุญชูวงศ์ (2538 : 10 -11) ได้กล่าวว่า ระบบการสอนมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์ (Objective) ระบบการสอนโดยทั่วไป จะเริ่มต้นที่การกำหนดจุดประสงค์ของครูเสียก่อนว่าต้องการสอนเรื่องนั้น ๆ ด้วย จุดประสงค์ใดหรือต้องการให้นักเรียนเป็นอย่างไร นักเรียนจะได้รับความรู้ ทักษะ เจตคติมากน้อยเท่าใด การกำหนดจุดประสงค์ครูจะต้องกำหนดให้สอดคล้องกับหลักสูตรและกำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

2. ทดสอบก่อนสอน (Pre – Assessment) ครูควรตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียนเสียก่อน เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีพื้นฐานความรู้มากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูจัดกลุ่มนักเรียนให้เข้ากลุ่มตามระดับพื้นฐานความรู้ และความสามารถของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

3. วิธีดำเนินการสอน (Instruction Produces) ครูผู้สอนจะต้องกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้บรรลุถึงความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้โดยสะดวก รวมทั้งนำหลักการสอนต่าง ๆ มาใช้ เช่น การจูงใจ การฝึกหัด การจัดลำดับขั้นก่อนหลังของการสอน การแสดงผลก้าวหน้าของการเรียน ตลอดจนการเลือกวิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมและได้ผลเป็นที่พอใจมาใช้สอนด้วย

4. การประเมินผล (Evaluation) ครูผู้สอนจะต้องทำการประเมินผลประสิทธิภาพในการสอนของตน โดยถือเอานักเรียนส่วนมากเป็นเกณฑ์ว่าสามารถบรรลุถึงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้มากน้อยเพียงใด และจะได้นำเอาผลที่ได้จากการประเมินผลไปปรับปรุงความมุ่งหมายของการสอน เพื่อผลของการสอนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

5. ข้อมูลย้อนกลับ (Feed-back) หลังจากการประเมินผลแล้ว สิ่งที่ได้จากการประเมินผลนั้น จะนำไปใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอนทุกขั้นตอน นับตั้งแต่การปรับปรุงจุดประสงค์ การทดสอบก่อนสอน การปรับปรุงวิธีดำเนินการสอน ซึ่งครูอาจยังมีเทคนิควิธีสอนหรือสื่อการเรียนไม่ดีพอที่จะทำให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ส่วนที่เป็นข้อมูลย้อนกลับนี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการนำผลการประเมินผลไปพิจารณาปรับปรุงทุกส่วนในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ยังบกพร่องให้ดียิ่งขึ้น

กรมสามัญศึกษา (2539 : 34) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2539 ว่า การจัดการเรียนการสอนแบ่งเป็น 2 ประการ คือ การจัดทำ การปรับปรุงแผนการสอนรายวิชา และการจัดทำ การจัดหา ใช้ บำรุงรักษา และส่งเสริมการผลิตสื่อการเรียนการสอน

หลักและวิธีการในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539ข : 13) ได้เสนอแนวในการปฏิบัติไว้ดังนี้

1. กระบวนการเรียนมีความสำคัญเท่ากับเนื้อหาที่สอน ครูต้องคำนึงถึงกระบวนการเรียนหรือวิธีเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพื่อให้เด็กเรียนเก่ง ทำงานเป็นและมีนิสัยที่ดี

2. นักเรียนเป็นผู้แสดง ครูเป็นผู้กำกับกับการแสดง ในกิจกรรมการเรียนการสอน ครูเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมโดยใช้แผนการสอน คู่มือและสื่อต่าง ๆ เป็นแนวทางเครื่องมือเพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติและศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

3. นักเรียนค้นหาความรู้ สรุปและตัดสินใจด้วยตนเอง ครูต้องฝึกนักเรียนให้รู้จักคิดและหาคำตอบด้วยตนเอง รู้จักหาเหตุผล รู้จักเลือกและตัดสินใจได้ถูกต้อง

4. ปฏิบัติควบคู่กับทฤษฎี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น หากเรื่องใดมีโอกาสปฏิบัติได้ ควรให้นักเรียนได้มีโอกาสปฏิบัติควบคู่กับการเรียนทฤษฎี

5. ใช้วิธีการหลายอย่าง กิจกรรมการเรียนการสอนมีหลายวิธี ครูควรเลือกวิธีต่างๆ ตามความเหมาะสมของเนื้อหา ควรมีการประชุมปรึกษาหารือกับครู และศึกษา นิเทศเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนต่างๆ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

6. เน้นกระบวนการกลุ่ม กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ มุ่งให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม หรือทำงานร่วมกัน โดยถือหลักว่านักเรียนร่วมกันคิด ร่วมกันเรียน ร่วมกันแก้ปัญหาและร่วมกันรับผลที่เกิดขึ้น การทำงานเป็นกลุ่มจะเป็นการฝึกนิสัยและปลูกฝังคุณธรรมหลายอย่างและต้องส่งเสริมให้ทุกคนได้แสดงออกอย่างเต็มที่

สุวิทย์ มูลคำ (2545 : 11) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ คือเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริง และผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 10 -11) ได้เสนอแนวคิดหลักในการจัดการเรียนการสอน ควรดำเนินงาน ดังนี้

1. การรวบรวม วิเคราะห์ การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
2. การกำหนด การเตรียมการ การจัดหาสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์เครื่องใช้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน
3. การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ หรือรายวิชาตามแนวคิดในปัจจุบันต้องการให้มีการประเมินผลตามสภาพจริง
4. การจัดทำแผนการสอนหรือแผนการเรียนรู้ของผู้สอนแต่ละคนตามหลักสูตรสถานศึกษา มีลักษณะของการบูรณาการอยู่แล้ว
5. การควบคุมดูแล และส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนหรือแผนการเรียนรู้โดยเยี่ยมชั้นเรียน หรือประชุมหารือกันเป็นระยะ
6. การร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน โดยการนิเทศภายใน การพัฒนาบุคลากร การส่งเสริมด้านสื่อการสอน

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 24-26) ยังได้เสนอแนวคิดด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีการดำเนินการ ดังนี้

1. ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตราที่ 22,24,30 และ 66
2. ตามแนวความคิดของการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางปัญญา เน้นการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนฉลาด คนดี และมีความสุข
3. ตามแนวความคิดเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด โดยให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ส่งเสริมพัฒนาการทุก ๆ ด้านของผู้เรียนแต่ละคน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิด ปฏิบัติจริง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด

4. ตามแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนนักเรียนเป็นศูนย์กลาง รูปแบบการทำโครงงาน และรูปแบบทักษะกระบวนการของ ดร.โกวิท ประมวลพฤษ์ ซึ่งรูปแบบดังกล่าว ใช้ได้ในการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง และทำให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์พร้อมไปด้วย

รุ่ง พูลสวัสดิ์ (ม.ป.ป. : 39) ได้เสนอแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนว่า

1. ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ตนเอง

2. ควรใช้วิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้รู้ปัญหา และสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยความคิดของผู้เรียนเอง

3. เนื้อหาวิชาที่จัดให้แก่ผู้เรียน จะต้องผสมผสานกัน โดยแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของความรู้ต่าง ๆ กับกลุ่มวิชาให้มากที่สุด

ดิมมอค (Dimmock. 2000 : 20) กล่าวว่า โรงเรียนจะจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้ด้วยบัญญัติ 7 ประการ ได้แก่ นักเรียนต้องมีแนวทางในการเรียนรู้ โรงเรียนต้องเป็นศูนย์การเรียนรู้ มีการใช้ยุทธศาสตร์ในการสอนที่หลากหลาย และอย่างสมดุล มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการของผู้เรียน รูปแบบ โครงสร้าง การใช้เทคโนโลยี พื้นที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ต้องจัดให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ทุกอย่างต้องสนับสนุนให้บริการการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ ทุกระยะเวลาและทุกกิจกรรม คือ การปฏิบัติที่รอบรู้ในทุกเรื่องที่กำลังกล่าวมา ซึ่งเป็นสิ่งที่โรงเรียนต้องคำนึงถึงอย่างยิ่ง

เรโนลด์ และ เทดลีย์ (Reynold; & Teddlie . 2001 : 287) เสนอว่า โรงเรียนจะมีคุณภาพ จะต้องมียุทธประสงค์ในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

ดังนั้นหลักของการจัดการเรียนการสอนต้องมีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการจัดหาสื่อ เน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง ฝึกนักเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคสนาม รวมถึงมีพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

องค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนมีองค์ประกอบ ที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนของครูผู้สอน ที่จะให้การจัดกิจกรรมการสอนบรรลุ ตามวัตถุประสงค์ ดังมีนักการศึกษาได้กล่าวถึง ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2539 : 5) ได้กำหนดขอบข่ายการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดทำ การใช้ การปรับปรุงแผนการสอนรายวิชา การจัดหา จัดทำ ใช้ บำรุงรักษา และส่งเสริมการผลิตสื่อการสอน

สุวิมล ว่องวานิช (2544 :12) กล่าวว่า องค์ประกอบด้านการสอนของครู ได้แก่ ความสามารถในการวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้วิธีที่หลากหลายในการเรียนการสอน การถ่ายทอดความรู้ การสื่อสาร และการบริหารจัดการชั้นเรียน

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 10 – 11) กล่าวถึง หลักการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การกำหนดกิจกรรมการสอน การเตรียมการสอน การประเมินผลการเรียน การทำแผนการสอน การส่งเสริมกิจกรรมตามแผนการสอน การนิเทศภายใน

สุจินดา แสงมณี (2546 : 23) กล่าวว่า องค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนของครูที่มีประสิทธิภาพคือ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้

ทิศนา ขัมมณี (2542 : 23 -25) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. ด้านการเตรียมการสอน คือ ศึกษาวิเคราะห์เรื่องที่สอนให้เข้าใจ ศึกษาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย วางแผนการสอน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน วิเคราะห์เนื้อหาและความคิดรวบยอด และกำหนดรายละเอียดให้ชัดเจน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดวิธีการประเมินผล จัดเตรียมสื่อ วัสดุการเรียนการสอน เอกสาร หนังสือ หรือข้อมูลที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ติดต่อแหล่งความรู้ต่าง ๆ โสตทัศน วัสดุต่าง ๆ และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เครื่องมือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การจัดเตรียมห้องเรียน หรือสถานที่เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ด้านการสอน คือ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่วางไว้ โดยอาจปรับเปลี่ยนแผนให้เหมาะกับผู้เรียนและสถานการณ์ที่เป็นจริง ดูแลให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้น อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ กระตุ้นผู้เรียนให้ร่วมกิจกรรมอย่างเต็มที่ สังเกตและบันทึกพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ ให้คำแนะนำ และข้อมูลต่าง ๆ ให้ผู้เรียนตามความจำเป็น

3. ด้านการประเมินผล คือ การเก็บรวบรวมผลงานและประเมินผลการเรียนรู้ ประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

องค์ประกอบของการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 31 - 37) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ไว้ดังนี้

1. การวางแผนการสอน ประกอบด้วย

1.1 การวิเคราะห์หลักสูตร หมายถึงการศึกษาคำอธิบายรายวิชาหรือหน่วยการเรียนรู้ แล้วจำแนกเป็นเนื้อหาสาระกิจกรรม และจุดประสงค์

1.2 การวิเคราะห์ผู้เรียน หมายถึง การศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ด้านข้อมูลส่วนตัว ความรู้ ความสามารถ ความถนัด และความประพฤติของผู้เรียน

2. การเตรียมการสอน (แผนการสอน /แผนการจัดการเรียนรู้) ประกอบด้วย

2.1 การเตรียมเนื้อหา / สารการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดเนื้อหาสาระในแผนการสอน/แผนการจัดการเรียนรู้

2.2 การเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การกำหนดกิจกรรมที่ใช้จัดการเรียนการสอน

2.3 การเตรียมสื่อ / แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดสื่อ / แหล่งการเรียนรู้ที่จะใช้ในการจัดกิจกรรม

2.4 การเตรียมการวัดและประเมินผล หมายถึง การกำหนดวิธีการวัดผลและเครื่องมือการวัดผล

2.5 คุณภาพของแผนการสอน / แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึงแผนการสอน / แผนการเรียนรู้ ควรประกอบด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้ /เนื้อหา / สารการเรียนรู้ /กิจกรรม/ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้/การวัดประเมินผลและสรุปผลการสอน

3. การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย

3.1 ความสอดคล้องกับผู้เรียน หมายถึงการจัดกิจกรรมหลากหลายสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความแตกต่างของผู้เรียน

3.2 การฝึกทักษะและกระบวนการคิด หมายถึง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สังเกต รวบรวม วิเคราะห์ สรุปและเชื่อมโยงข้อมูล

3.3 การฝึกปฏิบัติ หมายถึงการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติหรือเรียนรู้จริงจากเหตุการณ์หรือของจริง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

3.4 การสร้างองค์ความรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้มาแลกเปลี่ยนกันและกัน สามารถสรุปสิ่งที่เรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง

3.5 การบูรณาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับความรู้ กระบวนการเรียนรู้ คุณธรรม จริยธรรม

4. การใช้สื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย

4.1 ความเหมาะสมของการใช้สื่อ หมายถึง มีการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรม และวัยของผู้เรียน

4.2 การมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ หมายถึง ผู้เรียนและครูใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการเรียนรู้ร่วมกัน หรือผู้เรียนใช้สื่อการเรียนรู้เพียงคนเดียว หรือใช้สื่อร่วมกับเพื่อน

4.3 การประเมินผลการใช้สื่อ หมายถึง มีการประเมินผลการใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และนำผลการประเมินไปปรับปรุง พัฒนาและเผยแพร่

5. การวัดและประเมินผล ประกอบด้วย

5.1 กระบวนการวัดและประเมินผล หมายถึง มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

5.2 คุณภาพของการวัดและประเมินผล หมายถึง มีวิธีการวัดและประเมินผลหลากหลาย ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ และได้ผลการประเมินตรงกับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน

5.3 การมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล หมายถึง ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง หรือผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล และนำผลมาพิจารณาประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

สรุปได้ว่าการประมวลผลความคิด จะเห็นว่องค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนของครูส่วนมากมีในด้านการวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอน

ยุคสังคมข้อมูลข่าวสารในปัจจุบัน และการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็น แก้ไขปัญหาได้ ตลอดจนปลูกฝังผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี คนมีความสุข และรักที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต ครูต้องเปลี่ยนบทบาทไปเป็นนักจัดและออกแบบระบบการเรียนการสอน นักจัดการสารสนเทศ นักออกแบบและจัดแหล่งสารสนเทศการศึกษา นักจัดออกแบบสภาพแวดล้อมทางการศึกษาและอำนวยความสะดวกในการเรียน (กอบกุล ปรามประชา; และ คนอื่น ๆ : 12 - 13)

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 22 – 25) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูผู้สอนว่า ครูเป็นหัวใจสำคัญของการบรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตร มาแปลเป็นภาคปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. การสำรวจความต้องการ เป็นขั้นศึกษาธรรมชาติ และกำหนดความต้องการของผู้เรียน โดยการซักถาม สังเกต สัมภาษณ์ พูดคุย หรือทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อสร้างกระตุ้นความสนใจสำรวจความสนใจและพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

2. การเตรียมการ ครูต้องเตรียมการศึกษาระเบียบเนื้อหาวิชาในหลักสูตรและจุดประสงค์ของการเรียนรู้ให้เข้าใจว่า หลักสูตรต้องการอะไรและมีจุดประสงค์ของการเรียนรู้อย่างไรเพื่อวางแผนในการ

จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ต่อเนื่อง อาจเชื่อมโยงและบูรณาการการเรียนรู้แต่ละวิชาที่สัมพันธ์เข้าด้วยกัน โดยครูอาจเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัด

3. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้

3.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูควรใช้ประเด็นคำถาม สถานการณ์ หรือกิจกรรมที่กระตุ้น หรือท้าทายให้ผู้เรียนเกิดความสงสัยอยากรู้ ครูรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้ความถนัด ความสนใจ ของผู้เรียนเป็นจุดกระตุ้นศักยภาพของแต่ละบุคคล และดึงดูดนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมอย่าง กระตือรือร้นและเต็มใจ

3.2 ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรจัดกิจกรรมโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยการใช้สื่อที่หลากหลายในลักษณะขององค์รวมที่เหมาะสม กับ ความสามารถในการเรียนรู้และความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรม ลงมือ ปฏิบัติจริง สรุปความรู้ด้วยตนเองรวมทั้งให้ผู้เรียน มีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการแสวงหาความรู้

3.3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลงาน และองค์ความรู้ได้จากกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้น ให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้องค์ความรู้ที่ได้ชัดเจน เป็นการกระตุ้นเสริมแรงให้ผู้เรียนค้นหาความรู้ต่อไป

4. การประเมินผล เป็นการตรวจสอบกระบวนการเรียนรู้ ได้พัฒนาผู้เรียนตามจุดประสงค์การ เรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งการประเมินผล สามารถประเมินระหว่างการเรียนการสอน และประเมิน สรุปรวม โดยมีขั้นตอนการประเมินดังนี้

4.1 การกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายของการประเมิน

4.2 พิจารณา ขอบเขต เกณฑ์ วิธีการ และสิ่งที่ประเมิน

4.3 เลือกพิจารณากำหนดองค์ประกอบ และผู้ประเมินว่ามีใครบ้างที่จะเป็นผู้ประเมิน

4.4 เลือกใช้เทคนิค และเครื่องมือในการประเมินที่หลากหลายเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ และเกณฑ์การประเมิน เช่นการทดสอบ สัมภาษณ์ การบันทึกพฤติกรรม แบบสำรวจความคิดเห็น แฟ้ม สะสมงาน

4.5 กำหนดเวลา สถานที่ที่จะประเมิน เช่นประเมินระหว่างนักเรียนทำกิจกรรม ระหว่าง การทำงานกลุ่ม หรือโครงการวันใดวันหนึ่งของสัปดาห์หรืองานพิเศษ

4.6 วิเคราะห์ผลและการจัดข้อมูลการประเมิน

4.7 สรุปผลการประเมินเพื่อพัฒนา ปรับปรุงข้อบกพร่องการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ในกรณีสรุปรวมเพื่อพิจารณาตัดสินใจเลื่อนชั้น โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดให้ และนำผลระหว่างเรียนมาประกอบการพิจารณาด้วย

จากแนวคิดดังกล่าว เมื่อนำมาพิจารณาแล้วส่วนใหญ่ จะมีความสอดคล้องกันหลายประการ สรุปได้ว่าครูมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอน 4 ด้าน ด้วยกัน คือ การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

5. การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน

การใช้สารสนเทศในสถานศึกษา ขึ้นอยู่กับความต้องการและการเลือกใช้สารสนเทศ เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระบบสารสนเทศสถานศึกษา คือ ระบบการดำเนินงานในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ จัดเก็บ การใช้ข้อมูล และสารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อครู อาจารย์ ผู้บริหาร ผู้เรียน ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ดังนั้นจึงต้องมีขั้นตอนการดำเนินงาน เช่นเดียวกับงานอื่น ๆ คือ มีการวางแผน มีการดำเนินงาน และมีการประเมินผล (กมล ภูประเสริฐ, 2545 : 77)

การบริหารระบบสารสนเทศในสถานศึกษา

การบริหารระบบสารสนเทศเป็นการจัดการ วางแผนการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษา ซึ่งกมล ภูประเสริฐ (2545 : 80) ได้กล่าวถึงการบริหารระบบสารสนเทศ ดังนี้

1. การวางแผนการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ ได้แก่ การกำหนดข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการที่ต้องการ แหล่งข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล และผู้รับผิดชอบ

2. การออกแบบระบบเพื่อกำหนดลักษณะและกลุ่มข้อมูลและสารสนเทศ การเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลและสารสนเทศแต่ละกลุ่ม เพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดเก็บและสะดวกแก่บุคลากรทุกฝ่ายที่จะเรียกใช้ประโยชน์ จะได้ไม่ยุ่งยากและเสียเวลากับการเลือกสรรข้อมูลและสารสนเทศมาใช้

3. การติดตามกำกับให้มีการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศตามความต้องการที่จะใช้ตัดสินใจในการดำเนินงานทางวิชาการ การเก็บข้อมูลควรเป็นไปตามช่วงเวลาที่กำหนดเพื่อให้ทันต่อการใช้ประโยชน์

4. การให้บริการข้อมูลและสารสนเทศแก่บุคลากร เพื่อการรับรู้ร่วมกันและเข้าใจร่วมกัน

5. การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ การใช้เพื่อพิจารณาข้อบกพร่องของการเรียนการสอน เพื่อจะได้หาทางแก้ไข การใช้ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา การใช้ในการวางแผนพัฒนาบุคลากร และการใช้ในการประเมินผลงานของสถานศึกษาเป็นรายปี เป็นต้น

6. การประเมินและปรับปรุงระบบข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ซึ่งอาจมีทั้ง

การแก้ไข ดัดทอน เพิ่มเติมเพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องและทันสมัย เป็นประโยชน์ต่อการใช้งานต่อไป

ขอขยายสารสนเทศสถานศึกษา

ทักษิณา สนวนานนท์ (2538 : 67) กล่าวว่า สารสนเทศของสถานศึกษา ควรที่จะครอบคลุม สิ่งต่อไปนี้

1. นักเรียน นักเรียนทุกคน ทั้งที่จบแล้ว และกำลังเรียนอยู่
2. บุคลากร ต้องมีสารสนเทศเกี่ยวกับครู อาจารย์ พนักงาน ตั้งแต่ ประวัติสถานภาพ

ครอบครัว รายได้ ภูมิการศึกษา

3. รายวิชา หมายถึง รายวิชาที่เปิดสอนทั้งหมด เนื้อหาของแต่ละวิชาที่ครอบคลุมระดับที่สอน
4. อาคารสถานที่ โรงเรียนแต่ละโรงเรียนย่อมดูแล รับผิดชอบอาคารสถานที่
5. การเงิน ต้องมีบัญชีใน และนอกงบประมาณ มีการทำบัญชีรับ – จ่าย บัญชีแยกประเภท

เกรียงศักดิ์ พราวศรี (2544 : 6 – 7) กล่าวว่า ในการจัดข้อมูลหรือการมีระบบข้อมูลที่มีคุณภาพของสถานศึกษานั้น ควรครอบคลุมพื้นฐานของการจัดการศึกษาดังนี้

1. โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน ชุมชน อาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ในโรงเรียน

2. ผู้เรียนหรือนักเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของโรงเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากตัวนักเรียนแล้ว ยังต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังทางครอบครัวและชุมชน

3. ครู อาจารย์ การเก็บข้อมูลครูอาจารย์ในสถานศึกษา ได้แก่ จำนวนครู คุณวุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ วิชาที่สอน ผลงานทางวิชาการ ผลปฏิบัติงานของครูและรวมถึงบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถพิเศษในด้านต่าง ๆ สามารถเป็นวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิหรือครูภูมิปัญญาไทย

4. หลักสูตร ได้แก่ ตัวหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู การพัฒนาหลักสูตร การสำรวจความต้องการของชุมชน และการใช้ตำราเรียนของครู นักเรียน เป็นต้น

5. กระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ ลักษณะวิธีการสอน ตารางสอน การมีส่วนร่วมของนักเรียน การใช้ตำรา สื่อการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน การรายงานผลการเรียน การสอนซ่อมเสริม

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2543 : 26) ได้ให้ขอขยายสารสนเทศของสถานศึกษาในสังกัด ให้ครอบคลุมงาน 6 งาน คือ

1. ข้อมูลด้านวิชาการ ได้แก่ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และรายวิชา ระดับผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน ลักษณะการสอน

2. ข้อมูลด้านกิจการนักเรียน ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับสำมะโนนักเรียน เกี่ยวกับแบบเรียน เครื่องเขียน เสื้อผ้า อาหาร ข้อมูลเกี่ยวกับการบริการด้านสุขภาพอนามัย ข้อมูลเกี่ยวกับการบริการแนะแนว ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร ข้อมูลเกี่ยวกับทุนการศึกษา

3. ข้อมูลด้านบุคลากร ได้แก่ แฟ้มประวัติราชการ ตามรายละเอียดใน ก.พ.7 ตามรายละเอียดด้านพื้นฐานของบุคลากร และการบริหารงานบุคลากร

4. ข้อมูลด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ จำนวนอาคารเรียน จำนวนห้องเรียน พื้นที่โรงเรียนและพื้นที่ใช้ประโยชน์ พื้นที่อาคาร กรรมสิทธิ์ที่ดินพื้นที่ต่อนักเรียน อาคารประกอบ สิ่งก่อสร้างอื่นๆ ในบริเวณโรงเรียน

5. ข้อมูลด้านธุรการและการเงิน ได้แก่ ยอดเงินงบประมาณที่ได้รับจากส่วนกลาง เงินนอกงบประมาณ จำนวนและแหล่งเงิน ทรัพย์สินของโรงเรียน

6. ข้อมูลด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ดังนั้น กล่าวได้ว่า ขอบข่ายสารสนเทศของสถานศึกษา ครอบคลุมงานของสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาทั้งหมด เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษา

แนวการจัดทำระบบสารสนเทศภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2544 : 5 – 6) ได้ให้แนวการจัดทำระบบสารสนเทศภายในสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา 5 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ระบบสารสนเทศพื้นฐานของสถานศึกษา ประกอบด้วยข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวกับภาพรวมของสถานศึกษา สภาพเศรษฐกิจการเมือง สังคม ความต้องการของชุมชน สภาพการบริหารและการจัดการตามโครงสร้างและภารกิจ เช่น ปฏิทินปฏิบัติงานของสถานศึกษา กิจกรรมประจำวันของสถานศึกษา ระบบเอกสารที่จำเป็นในสถานศึกษา เป็นต้น

2. ระบบสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน เป็นระบบสารสนเทศที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนทั้งหมด สารสนเทศส่วนนี้เกิดจากผู้สอนหรือผู้ปฏิบัติงานเป็นส่วนใหญ่ เช่น ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน จำแนกเป็นรายชั้น รายปี ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน รายงานผลความก้าวหน้าของผู้เรียน รายงานความประพฤติของผู้เรียน ผลงานของผู้เรียน เทคนิคการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นต้น

3. ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการ เป็นการจัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล การพัฒนากิจกรรมแนะแนวและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น การมีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน บรรยายภาคการเรียนการสอน ความหลากหลายในวิธีการและการใช้เครื่องมือประเมินสภาพการจัดบริการแนะแนวผลการวัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นต้น

4. ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ สารสนเทศประเภทนี้ต้องมีการประมวลผลรวม มีการเปรียบเทียบข้อมูลอย่างถูกต้องและทันสมัย จึงจะมีความหมายต่อการจัดการและการบริหารงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ สารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการในสถานศึกษา เช่น งานธุรการ การเงิน งานบุคลากร งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน งานพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก

5. ระบบสารสนเทศเพื่อการรายงาน สืบเนื่องจากการที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี เพื่อรายงานต่อเขตพื้นที่การศึกษาที่รับผิดชอบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงรายงานผู้ปกครอง ชุมชนและสาธารณชนให้รับทราบสารสนเทศส่วนนี้จึงเป็นการนำข้อมูลและสารสนเทศทั้ง 4 ส่วนที่กล่าวข้างต้นมาสรุปเป็นภาพรวมที่เข้าใจง่ายกะทัดรัดระบุผลสำเร็จตามสภาพและผลการพัฒนาที่เกิดขึ้น

ดังนั้นแนวการจัดทำระบบสารสนเทศในสถานศึกษา จะเป็นส่วนสำคัญต่อการใช้สารสนเทศเพื่อจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการตัดสินใจ ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนในการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การพัฒนาตนเองของแต่ละบุคคล ความต้องการและการใช้สารสนเทศย่อมแตกต่างกัน

บทบาทสารสนเทศต่อการจัดการเรียนการสอน

สารสนเทศมีบทบาทต่อการจัดการเรียนการสอนของครู ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. สารสนเทศมีบทบาททำให้การเรียนการสอน มีความหมายขึ้น โดยจะช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว

2. สารสนเทศมีบทบาทสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ ผู้เรียนมีอิสระในการแสวงหาความรู้ความต้องการของตนเองได้

3. สารสนเทศมีบทบาททำให้การเรียนการสอน ตั้งอยู่บนรากฐานของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ คือ สารสนเทศให้โอกาสแก่คนในการคิดค้นหาเหตุผล วิเคราะห์ วิจักษ์ ตลอดจนการตัดสินใจ

4. สารสนเทศมีบทบาททำให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา ทำให้คนมีโอกาสได้รับการศึกษามากขึ้น ทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และการศึกษาด้วยตนเอง

5. สารสนเทศมีบทบาททำให้การเรียนการสอนกว้างไกล (นงลักษณ์ เนื้ออ่อน. 2544 : 30)

ลักษณะการตัดสินใจเลือกใช้สารสนเทศ

ลักษณะการตัดสินใจเลือกใช้สารสนเทศของครู มีสาเหตุการตัดสินใจหลายประการ ดังนี้

1. แหล่งสารสนเทศนั้นหาได้ง่าย ซึ่งอาจเป็นแหล่งที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้

2. พิจารณาจากประโยชน์ หรือคุณค่าของสารสนเทศ ว่าสามารถใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาได้มากน้อยเพียงไร

3. ภูมิหลังและลักษณะของผู้ใช้ เช่นประสบการณ์ ระดับของกิจกรรมทางวิชาการ ซึ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์พฤติกรรมค้นหาสารสนเทศ

4. ระบบสังคม การเมือง เศรษฐกิจของผู้ใช้โดยเฉพาะตำแหน่งในสังคมจะเป็นตัวกำหนด ความต้องการและการใช้สารสนเทศ (ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ. 2537 : 77)

สารสนเทศที่สำคัญจำเป็นต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของครู

กรมวิชาการ (2539 : 18 – 19) ได้กล่าวถึงข้อมูลและ สารสนเทศที่สำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของครูมี ดังนี้

1. ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นเกี่ยวกับดิน หิน แร่ แหล่งน้ำ ป่าไม้ พืชและสัตว์รวมทั้งสภาพภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ มลภาวะและนิเวศวิทยา
 2. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานประกอบการบริษัทห้างร้าน หน่วยงานสำคัญทั้งของรัฐและ เอกชน ที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน รวมทั้งทรัพยากรด้านวัฒนธรรมและ สถานที่ที่น่าสนใจ เช่น เชื้อน และ แหล่งพลังงานต่าง ๆ เป็นต้น
 3. ข้อมูลพื้นฐานด้านประชากร และทรัพยากร บุคคลจากภายนอกที่มีความรู้ความสามารถ หรือ ความชำนาญพิเศษด้านต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริม การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ ของท้องถิ่น เป็นผู้รู้ชำนาญในสาขาอาชีพ วิทยาการต่าง ๆ ศิลป วัฒนธรรม ศาสนา และบุคคลในท้องถิ่น
 4. ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมของโรงเรียนในด้านการจัดการเรียนการสอน เช่นความพร้อมในด้านปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์สมรรถภาพในการปฏิบัติตามหลักสูตร เช่นการสอนของครู ความสามารถของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่างๆ
 5. ข้อมูลเกี่ยวกับครู นักเรียน และผู้ปกครองในด้านจำนวน วุฒิ ความสามารถพิเศษ ผลการเรียน แนวโน้มการศึกษาต่อของนักเรียน ปัญหาจุดเด่น จุดด้อยของนักเรียน สภาพฐานะของผู้ปกครอง ที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ความสนใจ เจตคติ และการสนับสนุนของผู้ปกครอง
 6. ข้อมูลเกี่ยวกับทำเลที่ตั้งของโรงเรียน การใช้พื้นที่ งบประมาณ ปัจจัยอำนวยความสะดวก หรือความทุรกันดาร บรรยากาศนอกโรงเรียน เช่นการเอื้ออำนวยต่อการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ความร่วมมือร่วมใจของประชาชนในชุมชน และเจตคติที่ชุมชนมีต่อโรงเรียน สภาพเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่น ได้แก่ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะอาชีพ รายได้ของประชากรในท้องถิ่น ความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิต สภาพอนามัย เป็นต้น
 7. แผนพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ แผนพัฒนาระดับท้องถิ่นตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบลหรือหมู่บ้านเป็นอย่างไร เป็นงานของกระทรวงใด จะมีการจัดถนนที่ใดบ้างของอำเภอและจังหวัดนี้ เป็นต้น
 8. ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายของหน่วยงานในระดับสูงขึ้นไป คือนโยบายของจังหวัด กรม กระทรวง หรือรัฐบาล เช่น นโยบายกรมสามัญศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน นโยบายเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นต้น
- ดังนั้น ข้อมูลเกี่ยวกับครู นักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ทรัพยากร ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของครู

วัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศ

ประภาวี สืบสนธิ์ (2543 : 21) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการใช้สารสนเทศของผู้ใช้สารสนเทศ ดังนี้

1. เพื่อสนองความต้องการใช้ส่วนบุคคล อาจเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตส่วนตัวหรือการทำงาน เพราะการที่บุคคลมีความรู้ในเรื่องสารสนเทศต่างๆ จะช่วยให้บุคคลนั้นสามารถนำความรู้ที่มีมาวิเคราะห์แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เพื่อรู้ข่าวสารปัจจุบัน เป็นต้น
2. เพื่อการศึกษาและเรียนรู้ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต เพราะวิทยาการใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา บุคคลจึงจำเป็นต้องใช้สารสนเทศ เพื่อก้าวให้ทันกับวิทยาการใหม่ ๆ นั้นและยังช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้กับบุคคลมากขึ้นด้วย
3. เพื่อประกอบอาชีพและการปฏิบัติงาน บุคคลไม่ว่าจะอาชีพใด จำเป็นต้องใช้สารสนเทศ เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมาย
4. เพื่อถ่ายทอดสารสนเทศไปยังบุคคลอื่น เป็นการกระจาย ถ่ายทอด และเผยแพร่สารสนเทศที่เก็บรวบรวมไว้จากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่งไม่มีสิ้นสุด

สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 77-79) ได้กล่าวถึงสารสนเทศที่มีความต้องการ ของการจัดการเรียนการสอนของครู ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน และด้านการประเมินผลการเรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร
 - 1.1 สภาพแวดล้อมของชุมชน ได้แก่ สภาพทางภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ระบบนิเวศวิทยา มลภาวะ
 - 1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน ได้แก่ อาชีพ รายได้ (ฐานะ) ความเป็นอยู่ ศาสนา การดำเนินชีวิต บริษัท ห้างร้าน เชื้อน แหล่งพลังงาน
 - 1.3 สภาพทางสังคมชุมชน ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานด้านประชากร การศึกษา ความสัมพันธ์ในชุมชน ฐานะสังคม ประวัติความเป็นมา ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยมต่าง ๆ สถานที่สำคัญ ได้แก่ สถานที่สำคัญทางศาสนา ทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยว บุคคลสำคัญในชุมชน
 - 1.4 หลักสูตรแกนกลาง สารของหลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา
 - 1.5 สารสำคัญอื่น ๆ ในเอกสารประกอบหลักสูตร
 - 1.6 โครงการสำคัญที่เกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอน
 - 1.7 ผลการใช้หลักสูตร

2. ด้านการเรียนการสอน

- 2.1 แหล่งเรียนรู้ในชุมชน
- 2.2 ประชาชนชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีความสามารถพิเศษในด้านต่าง ๆ ของชุมชน
- 2.3 ระบบสื่อการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 2.4 สื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ ที่สถานศึกษายังไม่มี
- 2.5 หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สำคัญ
- 2.6 เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ
- 2.7 ระบบห้องสมุด (รายการหนังสือจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละระดับชั้น)
- 2.8 ผลการวิจัยในชั้นเรียน

3. ด้านการประเมินผลการเรียน

3.1 ผลการประเมินกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ แต่ละระดับชั้น ช่วงชั้น ปลายภาค ปลายปี ด้วยเครื่องมือและวิธีการต่าง ๆ

3.2 ผลการประเมินด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3.3 เครื่องมือ วิธีการ เทคนิค เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน

กรมวิชาการ (2544 : 5 - 14) กล่าวว่า สารสนเทศที่มีจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน ของครู ซึ่งโรงเรียนจัดทำ ประกอบด้วย

1. สารสนเทศด้านสูตรและการเรียนการสอน ประกอบด้วย

- 1.1 สภาพการจัดแผนการเรียน / ชั้นเรียน
- 1.2 ความสอดคล้องของหลักสูตรกับความต้องการของท้องถิ่น
- 1.3 เทคนิควิธีสอนที่ครูนำไปใช้
- 1.4 ร้อยละของรายวิชาที่ปรับสาระการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

ผู้ปกครอง ชุมชน

1.5 การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

1.6 บรรยากาศการเรียนการสอน

2. สารสนเทศด้านวัดและประเมินผล ประกอบด้วย

- 2.1 ความถูกต้องครบถ้วนเป็นปัจจุบันเกี่ยวกับเอกสารหลักฐานการประเมินผลการเรียน
- 2.2 ความหลากหลายในวิธีการและการใช้เครื่องมือประเมิน
- 2.3 การมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียน
- 2.4 การนำผลการวัดและประเมินผลไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

3. สารสนเทศด้านการพัฒนากิจกรรมแนะแนว ประกอบด้วย

3.1 สภาพการจัดบริการแนะแนว

3.2 ผลการจัดบริการแนะแนว

4. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย

4.1 การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4.2 ผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5. สารสนเทศด้านสภาพและบรรยากาศการเรียนรู้ ประกอบด้วย

5.1 การมาเรียนของนักเรียนในแต่ละภาค / ปีการศึกษา จำแนกตามระดับชั้น ช่วงชั้น และรวมทั้งโรงเรียน

5.2 ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการเรียนการสอนของโรงเรียน

5.3 การให้บริการด้านสุขภาพอนามัย และปลอดภัยในโรงเรียนแก่ผู้เรียน

5.4 สภาพการจัดแหล่งการเรียนรู้ (ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการภาษา ศูนย์การเรียนรู้)

5.5 การใช้เทคโนโลยีแต่ละประเภท

สมนึก ธาตุทอง (2548 : 44 – 45) ได้กล่าวถึง สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ประกอบด้วย

1. ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ได้แก่

1.1 สภาพการจัดแผนการเรียนรู้ / ชั้นเรียน จำนวนชั้นเรียน จำนวนรายวิชาที่เปิดสอน เวลาเรียนของแต่ละวิชา

1.2 ความสอดคล้องกับการจัดการศึกษากับความต้องการ ของชุมชนและท้องถิ่น (ผลสำรวจความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น จำนวนรายวิชาที่ผู้เรียนเลือกเรียน)

1.3 เทคนิควิธีการสอน (จำนวน ประเภท วิธีการและรายละเอียดเทคนิควิธีสอนที่ครูนำมาใช้)

1.4 สื่อการเรียนการสอน (รายชื่อสื่อ ชนิด ประเภท สภาพความพร้อมใช้ ความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระและระดับชั้น)

1.5 การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ (ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้เรียน ผู้ปกครอง เกี่ยวกับผู้สอน ความคิดเห็นของผู้สอนเอง)

1.6 บรรยากาศการเรียนการสอน (กิจกรรมในแผนการสอน กิจกรรมที่จัดจริง ผลตอบสนองของผู้เรียนที่มีต่อการสอนของครูแต่ละรายวิชา จำนวนครั้งในการใช้สื่อและเทคโนโลยี)

2. การวัดและประเมินผล ได้แก่

2.1 ความถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน ของเอกสารหลักฐานการวัดและประเมินผล (แนวปฏิบัติ คู่มือ บันทึกผล การรายงาน การรับรอง และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง)

2.2 ความหลากหลายของวิธีการวัดและประเมินผล (จำนวนวิธีการ และชนิดของเครื่องมือ

ในการวัดและประเมินผล ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการวัดและประเมินผล การรายงานความก้าวหน้าของผู้เรียน

2.3 การมีส่วนร่วมในการวางแผนการวัดและประเมินผล (โอกาส / จำนวนครั้งที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ประเมิน)

2.4 การนำผลการวัดและประเมินผลไปใช้พัฒนาการเรียนรู้ (ผลการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม การซ่อมเสริม การสอนเสริม)

3. การจัดกิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย

3.1 ชนิด ประเภท ของกิจกรรมที่นักเรียนเข้าร่วม

3.2 จำนวนร้อยละของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม จำแนกตามความถนัดและประเภทของกิจกรรม

3.3 ผลการจัดกิจกรรมนักเรียนต่อการพัฒนาผู้เรียน

3.4 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมสถานศึกษา

3.5 การสำรวจความสนใจ ในการร่วมกิจกรรมนักเรียน

4. บรรยายภาคการเรียนรู้ ประกอบด้วย

4.1 สภาพการจัดแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ในชุมชน แสดงจำนวนความร่วมมือ ความหลากหลาย

4.2 การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (จำนวนคอมพิวเตอร์ การสืบค้นข้อมูล อินเทอร์เน็ต วีดิทัศน์ เทปเสียง ฯลฯ)

4.3 ความพร้อมของสถานศึกษา(จัดบริเวณให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ความสะอาด ความปลอดภัย)

4.4 ความสัมพันธ์กับชุมชน (เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา การสนับสนุน ระดมสรรพกำลัง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้)

ดังนั้นกล่าวได้ว่า การใช้สารสนเทศของครูจึงมีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอน เพราะครูต้องนำสารสนเทศในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวมาใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามรายวิชา วัตถุประสงค์ของกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้การจัดการเรียนการสอนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างรวดเร็ว สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2548ค : 79) ได้ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร สามารถพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น จึงจำเป็นต้องค้นหา รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมของโรงเรียนทั้งหมดในสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญมาใช้ในการวางแผน การพัฒนา หรือปรับปรุงในการจัดการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ เช่นในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้ง 8 กลุ่ม หรือในส่วนของคุณลักษณะที่พึงประสงค์

กล่าวโดยสรุป สารสนเทศที่โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จะต้องจัดเก็บ เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน คือ ข้อมูลสารสนเทศ ที่เกี่ยวกับผู้เรียน ครู สื่อการสอน รายวิชา อาคารสถานที่ ชุมชน ข่าวสาร หรือข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของครู การวิจัยครั้งนี้ ได้นำแนวคิดดังกล่าวข้างต้นมาประมวลรวมกันให้เหมาะกับการใช้สารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนของครู ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 การวางแผนการสอน

การวางแผนการสอน คือ การกำหนดเป้าหมาย แนวทางในการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนให้สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ สารสนเทศในการวางแผนการสอน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง มีนักการศึกษา กล่าวถึงการวางแผนการสอน ไว้ดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2541 : 44) ได้ให้หลักในการวางแผนการสอน ดังนี้

1. ใช้เวลาวางแผนล่วงหน้าอย่างเพียงพอ ไม่วางแผนในเวลาที่ย่ำแย่
2. วางแผนทั้งระยะสั้น ระยะยาว โดยเริ่มจากวางแผนระยะยาว จากนั้นจึงวางแผนรายละเอียดในระยะสั้น
3. วางแผนให้ครบทุกองค์ประกอบ กล่าวคือสามารถทราบได้ชัดเจนว่า จะทำอะไร ใคร เมื่อใด ที่ไหน อย่างไร เพื่ออะไร เป็นต้น
4. พยายามจัดทำอยู่ในรูปคณะกรรมการ กล่าวคือ มีหลายคนช่วยกันวางแผน
5. ยึดความเป็นไปได้สูง นั่นคือเวลาเอาแผนไปใช้จริง สามารถดำเนินการตามแผนได้อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542 : 49 -52) กำหนดแนวทางการวางแผนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งรูปแบบของการวางแผนการสอน มีดังนี้

1. วิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ความสำเร็จของหลักสูตรรายปี / รายภาค
2. วิเคราะห์ผลการเรียนรู้
3. วิเคราะห์สาระที่เรียนรู้จากมาตรฐานด้านความรู้
4. วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้
5. วิเคราะห์กระบวนการประเมินผล
6. วิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 31 – 32) ได้กล่าวว่า การวางแผนการสอนประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์หลักสูตร หมายถึง การศึกษาคำอธิบายรายวิชาหรือหน่วยการเรียนรู้แล้ว จำแนกเป็นเนื้อหาสาระกิจกรรม และจุดประสงค์
2. การวิเคราะห์ผู้เรียน หมายถึง การศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ด้านข้อมูลส่วนตัว ความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความประพฤติของผู้เรียน

ส่วน สุนีย์ ภูพันธ์ (2546 : 233 -244) กล่าวว่าแผนการสอนมีคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอนของครู ดังนี้

1. วางเป็นแนวทางในการสอน ซึ่งจะสะดวกต่อครูผู้ใช้หลักสูตร สามารถดำเนินการสอน ให้ได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. ให้ความสะดวกแก่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ ในการช่วยเหลือแนะนำ และติดตามผลการเรียนการสอน
3. เป็นแนวทางในการสร้างข้อทดสอบ เพื่อประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อให้มีความครอบคลุมกับเนื้อหาสาระที่ได้สอนไปแล้ว

การวางแผนการสอนยังเป็นส่วนหนึ่งของการนำหลักสูตรไปใช้ คือหลักการสำคัญในการใช้หลักสูตร จะต้องมีการวางแผนเตรียมการในการนำเสนอหลักสูตรไปใช้ ทั้งนี้บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรได้ศึกษาวิเคราะห์ ทำความเข้าใจหลักสูตรที่จะนำไปใช้ให้มีความเข้าใจตรงกันเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทำนองเดียวกัน และสอดคล้องต่อเนื่องกัน

ครูทุกคนในโรงเรียน เป็นตัวจักรสำคัญอย่างยิ่งในการวางแผนการสอน ที่เป็นส่วนหนึ่งของการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรจะประสบความสำเร็จไม่ได้ ถ้าครูไม่เห็นความสำคัญ และไม่เข้าใจหลักสูตรเพียงพอ ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ครูไม่เพียงแต่จะมีบทบาทหน้าที่ในการวางแผนการสอนหรือจัดการเรียนรู้เท่านั้น แต่ครูยังต้องมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (กรมวิชาการ. 2543 : 16)

สารสนเทศเพื่อการวางแผนการสอน

การวางแผนการสอน เป็นส่วนหนึ่งของการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนั้นการวางแผนการสอนจึงมีสารสนเทศของหลักสูตรด้วย มีผู้กล่าวถึงสารสนเทศของหลักสูตร ดังนี้

กรมวิชาการ (2544 : 5 - 14) กล่าวถึง สารสนเทศด้านสูตรและการเรียนการสอน ประกอบด้วย

1. สภาพการจัดแผนการเรียน / ชั้นเรียน
2. ความสอดคล้องของหลักสูตรกับความต้องการของท้องถิ่น
3. เทคนิควิธีสอนที่ครูนำไปใช้
4. ร้อยละของรายวิชาที่ปรับสาระการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

ผู้ปกครอง ชุมชน

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2544 : 43) ได้กล่าวถึง สารสนเทศของหลักสูตร ประกอบด้วย

1. ความสอดคล้องของหลักสูตรกับความต้องการของท้องถิ่น / ผู้เรียน ได้แก่ ผลการสำรวจความต้องการของชุมชน / ท้องถิ่น รายวิชาที่เปิดสอน จำนวนรายวิชาที่ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาต่างๆ
2. ร้อยละของรายวิชาที่ปรับสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

ของหลักสูตร ได้แก่ตัวหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู การพัฒนาหลักสูตร ผลการใช้หลักสูตร การสำรวจความต้องการของชุมชน ข้อมูลสภาพแวดล้อมชุมชน สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม และการใช้ตำราเรียนของครู นักเรียน มาใช้ในการวางแผนการสอนเพื่อการจัดการเรียนการสอน

5.2 การเตรียมการสอน

การเตรียมการสอนหรือการเตรียมแผนการสอน คือ เอกสารที่จัดขึ้นเพื่อแจกแจงรายละเอียดของหลักสูตร ทำให้ครูผู้สอนสามารถนำไปจัดการเรียนการสอน ให้แก่นักเรียนเป็นรายคาบหรือรายชั่วโมง ซึ่งแผนการสอนมีรายละเอียด ดังนี้ (บุรชัย ศิริมหาสาคร. 2545 : 2)

1. สารสำคัญ (บทสรุปของเนื้อหา)
2. จุดประสงค์การเรียนรู้
3. เนื้อหาวิชา (สาระการเรียนรู้)
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. การวัดประเมินผล

ซึ่งมีนักการศึกษาให้แนวคิดในการเตรียมการสอน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 22) กล่าวว่า การเตรียมการสอน (แผนการสอน /แผนการจัดการเรียนรู้) ประกอบด้วย

1. การเตรียมเนื้อหา / สาระการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดเนื้อหาสาระในแผนการสอน/แผนการจัดการเรียนรู้
2. การเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การกำหนดกิจกรรมที่ใช้จัดการเรียนการสอน
3. การเตรียมสื่อ / แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดสื่อ / แหล่งการเรียนรู้ที่จะใช้ในการจัดกิจกรรม
4. การเตรียมการวัดและประเมินผล หมายถึง การกำหนดวิธีการวัดผลและเครื่องมือการวัดผล
5. คุณภาพของแผนการสอน / แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึงแผนการสอน /แผนการเรียนรู้ ควรประกอบด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้ /เนื้อหา / สาระการเรียนรู้ /กิจกรรม/ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้/การวัดประเมินผลและสรุปผลการสอน

บุญชม ศรีสะอาด (2541 : 46) ที่กล่าวว่า สิ่งที่ต้องกำหนดในการเตรียมการสอน คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ การเรียนการสอน เนื้อหาสาระที่จะเรียนจะสอน การดำเนินการสอนซึ่งประกอบด้วยวิธีสอน กิจกรรมต่าง ๆ สื่อการสอน หรืออุปกรณ์การสอน วิธีการประเมินผล

ส่วน สุนีย์ ภูพันธ์ (2546 : 233) กล่าวว่า แผนการสอนมีคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอน ของครู ดังนี้

1. วางเป็นแนวทางในการสอน ซึ่งจะสะดวกต่อครูผู้ใช้หลักสูตร สามารถดำเนินการสอน ให้ได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. ให้ความสะดวกแก่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ ในการช่วยเหลือแนะนำ และติดตามผลการเรียนการสอน
3. เป็นแนวทางในการสร้างข้อทดสอบ เพื่อประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความครอบคลุมกับเนื้อหาสาระที่ได้สอนไปแล้ว

สารสนเทศเพื่อการเตรียมการสอน

กรมวิชาการ (2539 : 17 -18) ได้ให้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการเตรียมการสอนของครู มีดังนี้

ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมของโรงเรียนในด้านการจัดการเรียนการสอน เช่นความพร้อมในด้านปัจจัยต่างๆ ได้แก่สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์สมรรถภาพในการปฏิบัติตามหลักสูตร เช่นการสอนของครู ความสามารถของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่างๆ

เกรียงศักดิ์ พราวศรี (2544 : 6 – 7) ได้ให้ข้อมูลสารสนเทศในการเตรียมการสอน ของครู ว่าควรครอบคลุม ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน ชุมชน อาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ในโรงเรียน ผู้เรียนหรือนักเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของโรงเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลนอกจากตัวนักเรียนแล้ว ยังต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังทางครอบครัวและชุมชน

สมนึก ชาติทอง (2548 : 44 – 45) ได้กล่าวถึง สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนด้านการเตรียมการสอน ประกอบด้วย

1. สื่อการเรียนการสอน (รายชื่อสื่อ ชนิด ประเภท สภาพความพร้อมใช้ ความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระและระดับชั้น)
2. การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ (ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้เรียน ผู้ปกครองเกี่ยวกับผู้สอน ความคิดเห็นของผู้สอนเอง)
3. บรรยากาศการเรียนรู้ ประกอบด้วย สภาพการจัดแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ในชุมชน แสดงจำนวนความร่วมมือ ความหลากหลาย การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (จำนวนคอมพิวเตอร์ การสืบค้นข้อมูล อินเทอร์เน็ต วิทยุทัศน์ เทปเสียง ฯลฯ) ความร่วมมือของสถานศึกษา(จัด

บริเวณให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ความสะอาด ความปลอดภัย) ความสัมพันธ์กับชุมชน (เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา การสนับสนุน ระดมสรรพกำลัง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้)

สรุปได้ว่า การเตรียมการสอนของครูจะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ครูต้องใช้สารสนเทศเกี่ยวกับความพร้อมในด้านปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ สมรรถภาพในการปฏิบัติตามหลักสูตร ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน ชุมชน อาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ในโรงเรียน ผู้เรียนหรือนักเรียนมาจัดทำกำหนดสาระการเรียนรู้ กำหนดเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรม การจัดการเรียนการสอน การกำหนดสื่อ แหล่งเรียนรู้ที่จะใช้ในการจัดกิจกรรม

5.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดเรียนการสอนเป็นกิจกรรมสำคัญที่สุดในกระบวนการใช้หลักสูตร เพราะเป็นกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับนักเรียน และนักเรียนได้ปฏิบัติมากที่สุด การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่ครูและนักเรียนทำร่วมกัน ถ้าจะแยกเป็น 2 ส่วน ก็คือการเรียน คือ กิจกรรมที่นักเรียนทำและการสอนคือกิจกรรมที่ครูทำ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ทั้งสองอย่างนี้ทำไปพร้อม ๆ กันจึงเรียกรวมกันว่าการเรียนการสอน มีผู้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 22) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย

1. ความสอดคล้องกับผู้เรียน หมายถึงการจัดกิจกรรมหลากหลายสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความแตกต่างของผู้เรียน
2. การฝึกทักษะและกระบวนการคิด หมายถึง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สังเกต รวบรวม วิเคราะห์ สรุปและเชื่อมโยงข้อมูล
3. การฝึกปฏิบัติ หมายถึงการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติหรือเรียนรู้จริงจากเหตุการณ์หรือของจริง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
4. การสร้างองค์ความรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้มาแลกเปลี่ยนกันและกัน สามารถสรุปสิ่งที่เรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง
5. การบูรณาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รับความรู้ กระบวนการเรียนรู้ คุณธรรม จริยธรรม

สารสนเทศเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

เกรียงศักดิ์ พราวศรี (2544 : 6 – 7) กล่าวว่า การจัดข้อมูลสารสนเทศในกระบวนการเรียนการสอน ควรครอบคลุมข้อมูลสารสนเทศ ดังนี้ ลักษณะของวิธีการสอน ตารางสอน การมีส่วนร่วมของ นักเรียน การใช้ตำราเรียน สื่อการสอน การสอนซ่อมเสริม

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 77-79) ได้กล่าวถึง สารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ว่าประกอบด้วย

1. แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน
2. ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีความสามารถพิเศษในด้านต่าง ๆ ของชุมชน
3. ระบบสื่อการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. สื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ ที่สถานศึกษายังไม่มี
5. หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สำคัญ
6. เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ
7. ระบบห้องสมุด (รายการหนังสือจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละระดับชั้น)

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2544 : 42) ได้กล่าวถึงสารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย

1. ผลงานการแสดงออกของผู้เรียน ได้แก่ ข้อมูลกระบวนการทำงาน / ทักษะการจัดการของผู้เรียน คุณภาพชิ้นงานของผู้เรียน การพัฒนาการทำงานของผู้เรียน บรรยากาศภายในชั้นเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และผู้เรียนต่อเพื่อนร่วมชั้น วิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่ ข้อมูลจำนวนรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนใช้ รูปแบบการเรียนรู้ทั้งหมด
3. เทคนิคการสอน ได้แก่ ข้อมูลจำนวนเทคนิคการสอนที่ครูนำมาใช้ในแผนการสอน
4. การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ข้อมูลสรุปความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อครู ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการประเมินการสอนของตนเอง
5. การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ จำนวนกิจกรรม / ชมรม ความหลากหลายของกิจกรรมที่จัด ร้อยละของผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกิจกรรม
6. บรรยากาศการเรียนการสอน ได้แก่ ข้อมูลกิจกรรมที่ถูกจัดในชั้นเรียนจริง ผลการตอบสนองของผู้เรียนที่มีต่อครูแต่ละรายวิชา ความถี่ในการใช้สื่อและเทคโนโลยี

กรมวิชาการ (2544 : 13) ได้ให้กล่าวถึง สารสนเทศของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย

1. ด้านการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนแนะแนว ประกอบด้วย
 - 1.1 สภาพการจัดบริการแนะแนว
 - 1.2 ผลการจัดบริการแนะแนว
2. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย
 - 2.1 การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 2.2 ผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3. ด้านสภาพทั่วไป

3.1 การมาเรียนของนักเรียนในแต่ละภาค / ปีการศึกษา จำแนกตามระดับชั้น ช่วงชั้น และรวมทั้งโรงเรียน

3.2 ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการเรียนการสอนของโรงเรียน

3.3 การให้บริการด้านสุขภาพอนามัย และปลอดภัยในโรงเรียนแก่ผู้เรียน

4. บรรยายภาคการเรียนรู้ ประกอบด้วย

4.1 สภาพการจัดแหล่งการเรียนรู้ (ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการภาษา ศูนย์การเรียนรู้) ได้แก่ จำนวนแหล่งเรียนรู้ ความหลากหลายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ความหลากหลายของ วัสดุ อุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกในแต่ละแหล่งเรียนรู้

4.2 การใช้เทคโนโลยีแต่ละประเภท ได้แก่ จำนวนคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการจัดการ การใช้ประโยชน์คุ้มค่าต่อการจัดการ ความสะดวกรวดเร็วในการบริหารงาน

สมนึก ธาตุทอง (2548 : 44) กล่าวว่า สารสนเทศการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ประกอบด้วย

1. สื่อการเรียนการสอน (รายชื่อสื่อ ชนิด ประเภท สภาพพร้อมใช้ ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ และระดับชั้น)

2. การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ (ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้เรียน ผู้ปกครองเกี่ยวกับผู้สอน ความคิดเห็นของผู้สอน)

3. บรรยายภาคการเรียนการสอน (กิจกรรมในแผนการสอน กิจกรรมที่จัดจริง ผลของผู้เรียนที่ตอบสนองต่อการสอนของครูแต่ละรายวิชา จำนวนครั้งในการใช้สื่อและเทคโนโลยี กระตุ้นผู้เรียนและสร้างความรู้แก่ผู้เรียน สรุปการบันทึกผลการสอน)

สรุปได้ว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ต้องการใช้สารสนเทศ แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีความสามารถพิเศษในด้านต่าง ๆ ในชุมชน ระบบสื่อการเรียนการสอนในสถานศึกษา สื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ ที่สถานศึกษายังไม่มี หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สำคัญ สภาพการจัดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ บรรยายภาคการเรียนการสอน เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ระบบห้องสมุด เพื่อการจัดการเรียนการสอน โดยการนำสารสนเทศของสถานศึกษามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสังเกต รวบรวม วิเคราะห์ สรุปเชื่อมโยงข้อมูลได้ การฝึกปฏิบัติการสร้างองค์ความรู้ การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

5.4 ด้านการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผล หมายถึง การวัด (Measurement) เป็นกระบวนการที่กำหนดตัวเลขให้กับวัตถุ สิ่งของ หรือบุคคลตามที่มุ่งหมาย และเปรียบเทียบลักษณะที่แตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้นๆ ส่วนการประเมินผล (Evaluation) เป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับ คุณภาพ คุณค่า ความจริง และการกระทำ บางที่ขึ้นอยู่กับ การวัดเพียงอย่างเดียว เช่น คะแนนสอบ แต่ทั่วไปจะเป็นการรวมการวัดหลายๆทาง โดยอาศัยข้อมูลรายละเอียดจากการสังเกต การตรวจงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบ ประกอบการพิจารณา ปรียาพร (วงศ์อนุตรโรจน์, 2543 : 165)

อำภา บุญช่วย (2537 : 127) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นกระบวนการที่ตรวจสอบนักเรียนว่าเรียนได้ถึงจุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรต้องการหรือไม่เพียงใด ผลจากการวัดและประเมินผล จะเป็นข้อมูลที่ช่วยให้ครูผู้สอนได้นำไปพิจารณาหาวิธีแก้ไขข้อบกพร่องด้านต่างๆได้

ทศนา แคมมณี (2542 :23 -25) กล่าวถึงการวัดและประเมินผลว่า ด้านการประเมินผล ครูต้องมีบทบาทและยึดหลักการประเมินผล ดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมผลงาน และการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

สุจินดา แสงมณี (2546 : 23) กล่าวว่า การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ คือ การปรับปรุงเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้มีคุณภาพ เลือกรูปแบบการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรม วิเคราะห์การวัดและประเมินผลได้ทันเวลาที่กำหนด ทำการวัดและประเมินผลตามความเป็นจริง สังเกตนักเรียนเพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซักถามนักเรียนถึงความเข้าใจในเนื้อหาที่สอน รวมทั้งสร้าง และใช้แบบทดสอบต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การเรียนการสอน

อัศนีย์ อัจฉริยบุตร (2546 : 16) กล่าวว่า ครูจะต้องใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินผลที่หลากหลายให้เหมาะสมกับลักษณะของพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด เช่น แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบบันทึกพฤติกรรม และผลจากการประเมินจะต้องสะท้อนให้เห็นความสามารถของผู้เรียน

ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2548 ข : 2) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สำคัญ เพราะเป็นขั้นตอนที่เป็นกระบวนการในการหาข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนในการแสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จในการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. การเตรียมการวัดและประเมินผล ครูต้องสามารถเตรียมการวัดผลและประเมินผล โดยปรากฏในแผนการเรียนรู้ ตามคุณลักษณะ 3 ประการคือ กำหนดวิธีการ เครื่องมือต้องสอดคล้องกับผล การเรียนรู้ที่คาดหวัง กำหนดเกณฑ์วัดไว้ชัดเจน ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ

2. การดำเนินการวัดผลและประเมินผล ต้องมีร่องรอยแสดงความสามารถในการดำเนินการวัดผล มี 5 ประการ คือ มีแผนการเรียนรู้ที่นักเรียนมีส่วนร่วม มีหลักฐานว่าผู้เรียนได้ประเมินตนเอง บันทึกการ วัดและประเมินผลของผู้เรียนแต่ละคนทั้งก่อนสอน ระหว่างสอน และหลังสอน นำผลมาวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของนักเรียนแต่ละคน นำผลวิเคราะห์ผู้เรียนไปปรับปรุงพัฒนาจัดการเรียนรู้

3. การจัดทำเอกสารหลักฐานการวัดและประเมินผล มีการจัดทำเอกสารหลักฐานการวัดและ ประเมินผลในรายวิชาที่สอน มีข้อมูลเอกสารหลักฐานการวัดและประเมินผลเป็นปัจจุบัน ครบถ้วน ถูกต้อง ส่งเอกสารหลักฐานการวัดและประเมินผลในเวลาที่กำหนด

สารสนเทศเพื่อการวัดและประเมินผล

กรมวิชาการ (2544 : 13) กล่าวว่า การวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้สอนได้ ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงการพัฒนาก้าวหน้า และความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน สารสนเทศด้านวัดและประเมินผล ประกอบด้วย

1. ความถูกต้องครบถ้วนเป็นปัจจุบันเกี่ยวกับเอกสารหลักฐานการประเมินผลการเรียนรู้
2. ความหลากหลายในวิธีการและการใช้เครื่องมือประเมิน
3. การมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
4. การนำผลการวัดและประเมินผลไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2544 : 41 – 46) ได้กล่าวถึง สารสนเทศการวัดและประเมินผล ว่า เป็นระบบสารสนเทศที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ประกอบด้วย

1. ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนจำแนกเป็นชั้นเรียน / ช่วงชั้น ร้อยละของผู้เรียนที่ได้รับผลการเรียน ในแต่ละระดับของผลการเรียนจำแนกตามกลุ่มวิชา และระดับชั้น ร้อยละของผู้เรียนที่ผ่านการประเมิน คุณภาพจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร้อยละของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตร ร้อยละของผู้เรียนที่ ศึกษาต่อ

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ร้อยละของผู้เรียนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร

3. ความถูกต้องครบถ้วนเป็นปัจจุบันเกี่ยวกับเอกสารหลักฐานการประเมินผลการเรียนรู้ ได้แก่ ข้อมูลเอกสารหลักฐานการวัดและประเมินผลตามหลักสูตร แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมิน เครื่องมือ การวัดและประเมินผล บันทึกผลการวัดและประเมิน

4. รายงานผลความก้าวหน้าของผู้เรียน

5. การนำผลการวัดและประเมินผลไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ ข้อมูลการวิเคราะห์ผู้เรียน เป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม แนวทางและวิธีการที่ควรใช้พัฒนาผู้เรียนเป็นรายกลุ่มและบุคคล

6. ความหลากหลายในวิธีการและการใช้เครื่องมือประเมินผล ได้แก่ ข้อมูลจำนวนวิธีการประเมินที่ครูใช้ จำนวนเครื่องมือประเมินที่ครูใช้ ความพึงพอใจต่อการวัดและประเมินผลการเรียน

7. การมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียน ได้แก่ โอกาส / จำนวนครั้งที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล ความพึงพอใจต่อผู้เรียนต่อการวัดและประเมินผล

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 77) ได้กล่าวถึงสารสนเทศด้านการวัดและประเมินผล มีดังนี้

1. ผลการประเมินกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ แต่ละระดับชั้น ช่วงชั้น ปลายภาค ปลายปี ด้วยเครื่องมือและวิธีการต่าง ๆ

2. ผลการประเมินด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3. เครื่องมือ วิธีการ เทคนิค เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน

สมนึก ธาตุทอง (2548 : 44) กล่าวถึง สารสนเทศเพื่อการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย

1. ความถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน ของเอกสารหลักฐานการวัดและประเมินผล (แนวปฏิบัติ คู่มือ บันทึกผล การรายงาน การรับรอง และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง)

2. ความหลากหลายของวิธีการวัดและประเมินผล (จำนวนวิธีการ และชนิดของเครื่องมือในการวัดและประเมินผล ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการวัดและประเมินผล การรายงานความก้าวหน้าของผู้เรียน

3. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการวัดและประเมินผล (โอกาส / จำนวนครั้งที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ประเมิน)

4. การนำผลการวัดและประเมินผลไปใช้พัฒนาการเรียนรู้ (ผลการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม การซ่อมเสริม การสอนเสริม)

ดังนั้นการวัดและประเมินผล จึงเป็นการที่ครูผู้สอนได้ทราบข้อมูลสารสนเทศ กำหนดแผนงาน จัดทำตารางเกี่ยวกับการวัดผลสอบ จัดทำสถิติผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ตรวจสอบผลการเรียนวิชาต่าง ๆ รายงานผลการเรียน ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา รวมถึงการใช้แบบทดสอบต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน สังเกตนักเรียนเพื่อดูผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสามารถเลือกรูปแบบการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับกิจกรรมวิชาที่สอน

6. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา โดยมีช่วงชั้นที่สอน และประสบการณ์สอน ซึ่งเป็นตัวแปรส่งผลให้การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู ดังนี้

ช่วงชั้นที่สอน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียน มีโครงสร้างหลักสูตร คือ ระดับช่วงชั้น สาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ และเวลาเรียน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (สมนึก ชาติทอง. 2548 : 62 -63)

1. ระดับช่วงชั้นตามโครงสร้าง แบ่งเป็น 4 ช่วงชั้น คือ
 - 1.1 ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3
 - 1.2 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6
 - 1.3 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3
 - 1.4 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6
 2. สาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม เป็นพื้นฐานต้องเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี
 3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน
 4. มาตรฐานการเรียนรู้ ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น
 5. เวลาเรียน แบ่งเป็นดังนี้
 - 5.1 ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 - 1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4 - 5 ชั่วโมง
 - 5.2 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 - 1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4 - 5 ชั่วโมง
 - 5.3 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,000 - 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 5 - 6 ชั่วโมง
 - 5.4 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง
- ช่วงชั้นที่สอนในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ระดับชั้นที่ครูทำการสอน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้แบ่งช่วงชั้นที่สอน เป็น 2 ช่วงชั้น ประกอบด้วย
1. ช่วงชั้นที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 1 - 3
 2. ช่วงชั้นที่ 2 ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6

จากการศึกษาของ นางลักขณ์ เนื้ออ่อน (2544 : 71 - 79) ได้ศึกษา การใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าช่วงชั้นที่สอนมีการใช้สารสนเทศเพื่อ

ประกอบการสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและจากผลการวิจัยของ จารุวรรณ จันทราศรี (2541 : บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนเพื่อประกอบการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ครูที่สอนระดับชั้นต่างกันมีการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน

ประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอน หมายถึง ระยะเวลาที่ครูได้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน มาตั้งแต่จบการศึกษา ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แบ่งประสบการณ์ในการสอนออกเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วย น้อยกว่า 10 ปี ตั้งแต่ 10 - 20 ปี และ 20 ปี ขึ้นไป

จากการศึกษากับผลการวิจัยของสิริญดา สิทธิสุน (2541 : 63 - 69) ศึกษาการใช้และความต้องการใช้สารสนเทศของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่นซึ่งพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีการใช้สารสนเทศและมีความต้องการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน

จากการศึกษาผลการวิจัยของ นงลักษณ์ เนื้ออ่อน (2544 : 71 - 79) ได้ศึกษา สภาพการใช้สารสนเทศ ความต้องการใช้สารสนเทศ และปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า สารสนเทศที่ครูใช้ประกอบการสอนส่วนใหญ่ คือ หนังสือเรียน หนังสือคู่มือหลักสูตรและแผนภาพ วิธีการใช้สารสนเทศ เพื่อประกอบการสอนของครูส่วนใหญ่ ครูใช้วิธีการเสนอสารสนเทศแล้วตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ สำหรับแหล่งสารสนเทศที่ครูใช้เพื่อประกอบการสอนส่วนใหญ่ได้แก่เพื่อนร่วมงาน ทีวี หนังสือพิมพ์ และห้องสมุดในโรงเรียน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า มีการใช้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาของ จากผลการวิจัยของ มุทริกา สังขพันธ์ (2545 : 63 -64) ศึกษาถึง ปัญหาการใช้สารสนเทศในห้องเรียนเพื่อการสอนของครูที่สอนวิชาท้องถิ่นของเรา 1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยและหลักการเกี่ยวกับตัวแปร สรุปได้ว่า ช่วงชั้นที่สอน และประสบการณ์ในการสอน มีผลกับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

ระเบียบ ศุภวารี (2538 : 82 - 94) ได้ศึกษา ความต้องการและการใช้สารสนเทศของคณาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกคณะ ผลการวิจัยพบว่า คณาจารย์ใช้สารสนเทศด้วยวัตถุประสงค์เพื่อการสอนมากที่สุด โดยคณาจารย์จำนวนมากที่สุดใช้สิ่งพิมพ์ในรูปแบบหนังสือตำราในระดับมาก เพื่อการสอน การพัฒนา ประดิษฐ์และการบริการทางวิชาการ ลักษณะของสารสนเทศที่ใช้มากที่สุดคือ สารสนเทศที่เสนอเนื้อหาในเรื่องที่ต้องการทั้งหมดอย่างละเอียด ครบถ้วนทุกด้านเพื่อการสอน และการผลิตผลงานทางวิชาการและอาจารย์ต้องการสารสนเทศที่ใหม่ล่าสุดในระดับปานกลาง

ดวงจันทร์ พักพันธ์ (2539 : 77 - 87) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้สารสนเทศของคณาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่า คณาจารย์ไม่มีเวลาในการค้นหาสารสนเทศและไม่ทราบวิธีค้นหาสารสนเทศ สารสนเทศบางสาขาที่อาจารย์ต้องการมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับความ ต้องการ

จารุวรรณ จันทราศรี (2541 : 74 - 78) ศึกษาเรื่อง การใช้ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโรงเรียนเพื่อประกอบการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอบ้านฉือ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนแบบใช้สื่อการสอน รองลงมาเป็นการสอนแบบบรรยาย แบบสาธิต/ทดลองและแบบสรุปบทเรียน แหล่งสารสนเทศที่ครูส่วนใหญ่ใช้ คือ ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด รองลงมาได้แก่การใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่ตนเองมีอยู่ ปัญหาในการใช้สารสนเทศมีปัญหาในระดับมากในด้านคู่มือครู หนังสือแบบเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสือพิมพ์ วารสาร ด้านความสอดคล้องของเนื้อหาหลักสูตร ด้านการบริหารงานห้องสมุด ด้านอาคารสถานที่และผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ครูมีการสอนระดับชั้นต่างกัน มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศแตกต่างกัน

สิริญดา สินธิ์นุ่น (2541 : 63 - 69) ศึกษาเรื่องการใช้และความต้องการใช้สารสนเทศของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่าการใช้สารสนเทศของครูสังคมศึกษาในด้านรูปแบบ มีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในระดับปานกลาง ใช้หนังสือตำราเรียนในระดับมากและ ใช้หนังสือนวนิยายในระดับน้อย ความต้องการใช้สารสนเทศมีความต้องการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในระดับมาก โดยครูโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็กต้องการใช้หนังสือตำรา (แบบเรียน) ครูโรงเรียนขนาดกลางต้องการใช้หนังสือตำราของสถาบันต่าง ๆ ในระดับมาก ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ครูโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็กต้องการใช้รูปภาพ/ภาพถ่ายสูงสุด ครูโรงเรียนขนาดกลางต้องการใช้แผนที่สูงสุด ด้านแหล่งสารสนเทศ ได้แก่ แหล่งสารสนเทศบุคคล สื่อมวลชนและอื่น ๆ พบว่าครูโรงเรียนทุกขนาดมีความ

ต้องการใช้ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ครูสังคมศึกษาที่สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีการใช้สารสนเทศและมีความต้องการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน

วราภรณ์ นิสันต์ (2542 : 69 - 75) ได้ศึกษา การใช้สารสนเทศอินเทอร์เน็ตเพื่อการสอนของ อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า อาจารย์ที่ใช้สารสนเทศ อินเทอร์เน็ตเพื่อการสอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี และมีวุฒิการศึกษาสูงสุด ระดับปริญญาโท วัตถุประสงค์การใช้ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเพิ่มความรู้ในวิชาชีพ และวิชาที่สอน อาจารย์ใช้วิธีสอนแบบบรรยายมากที่สุด อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเตรียมการสอน และสารสนเทศที่อาจารย์ใช้ส่วนมากเป็นสารสนเทศไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ สถานที่อาจารย์ใช้เป็น ศูนย์คอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัย

รัชณี ศุภพงษ์ (2542 : 68 - 73) ได้ศึกษา ความต้องการการใช้ระบบสารสนเทศในการ บริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า โรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการนำระบบสารสนเทศไปใช้ในการ บริหารงานในระดับมาก ในด้านธุรการ-การเงิน เพียงด้านเดียว สำหรับด้านกิจการนักเรียน ด้านอาคาร สถานที่ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านความสัมพันธ์ชุมชน คือ การเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน ด้าน วิชาการ คือ การวิจัยในชั้นเรียน และในด้านบุคลากร คือ วัสดุ อุปกรณ์มีไม่เพียงพอ ขาดแคลน งบประมาณจากต้นสังกัด ขาดการสนับสนุนจากแหล่งงบประมาณอื่น มีการอบรมให้ความรู้แก่ ผู้เกี่ยวข้องน้อย การประชาสัมพันธ์การใช้ข้อมูลไม่ชัดเจนต่อเนื่อง และไม่มีการติดตามและประเมินผล การจัดระบบสารสนเทศ

ชูศรี พรหมจันทร์ (2543 : 71 - 80) ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการ บริหารของผู้บริหารในสหวิทยาเขตศรีนครินทร์ พบว่าผู้บริหารการศึกษาในสหวิทยาเขตศรีนครินทร์มี ความต้องการใช้ข้อมูลสารสนเทศ ด้านนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้าน งบประมาณ และด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับมาก และความต้องการมีความแตกต่างกันตามระดับอายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ตำแหน่งการบริหารงาน และโรงเรียน ที่สังกัด

วลัย พานิช (2544 : 67 - 76) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาและการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียน การสอนของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนใหญ่ครูสังคมศึกษาไม่เคย ใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน ครูสังคมศึกษาเห็นด้วยกับการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียน การสอน และครูสังคมศึกษาเห็นว่าการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนสังคม เป็นปัญหาทุกข้อ

นงลักษณ์ เนื่ออ่อน (2544 : 71 - 79) ได้ศึกษา สภาพการใช้สารสนเทศ ความต้องการใช้ สารสนเทศ และปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า

1. สภาพการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครด้านประเภทสารสนเทศ สารสนเทศที่ครูใช้ประกอบการสอนส่วนใหญ่ คือ หนังสือเรียน หนังสือคู่มือหลักสูตร และแผนภาพ วิธีการใช้สารสนเทศ เพื่อประกอบการสอนของครูส่วนใหญ่ ครูใช้วิธีการเสนอสารสนเทศ แล้วตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ สำหรับแหล่งสารสนเทศที่ครูใช้เพื่อประกอบการสอน ส่วนใหญ่ได้แก่ เพื่อนร่วมงาน วีวี หนังสือพิมพ์ และห้องสมุดในโรงเรียน

2. ความต้องการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอนของครู พบว่า ส่วนใหญ่ครูต้องการสารสนเทศประเภทหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสืออ้างอิง หนังสือคู่มือหลักสูตร หนังสือพิมพ์ รูปภาพ แผนภูมิ แผนภาพ ภาพโฆษณา วิดีทัศน์ วัตถุบันทึกเสียง และของตัวอย่างประกอบการเรียนการสอน

3. ปัญหาในการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอน พบว่า ปัญหาที่ครูพบส่วนใหญ่ คือ สารสนเทศมีปริมาณไม่เพียงพอต่อการใช้ประกอบการเรียนการสอน

มูทริกา สังขพันธ์ (2545 : 61 - 65) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการใช้สารสนเทศในห้องเรียนเพื่อการสอนของครูที่สอนวิชาท้องถิ่นของเรา 1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม พบว่า แหล่งสารสนเทศที่ครูใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ คือ ห้องสมุด โทรทัศน์ การอบรม สารสนเทศมีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน

สวางค์ จงสวัสดิ์พัฒนา (2546 : 63 - 90) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า

1. โรงเรียนขนาดเล็กมีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ งานการจัดการเรียนการสอน งานการให้ความร่วมมือต่าง ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามกลุ่มโรงเรียนพบว่า โรงเรียนกลุ่ม 2 มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ งานการให้ความร่วมมืออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก

2. เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนแล้วพบว่ามีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการโดยรวมต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล และงานการให้ความร่วมมือต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

3. เมื่อจำแนกตามกลุ่มโรงเรียน พบว่า มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการงานวัดผลประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผ่องพันธ์ แสงบุศดี (2546 : 78 - 86) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้สารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตในการสอนสังคมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า

1. สภาพการใช้สารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตในการสอนสังคมศึกษา ด้านสภาพทั่วไป สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่บ้าน ช่วงเวลาที่ใช้นอกเวลาทำงาน โดยใช้เวลาช่วงเย็น เหตุผลที่ใช้เนื่องจากมีข้อมูล สถิติ ข่าว ฯลฯ เป็นปัจจุบัน ด้านกระบวนการ ส่วนใหญ่สืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง นำสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ลักษณะที่นำมาใช้ในการสอน คือ ประเภทข้อมูล เนื้อหา ด้านประโยชน์จากการใช้ ทำให้ครูเพิ่มพูนความรู้ นักเรียนสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนดีขึ้น ประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดหาและผลิตสื่อ นักเรียนเพิ่มพูนความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย

2. ปัญหาในการใช้อินเทอร์เน็ตในการสอนสังคมศึกษา พบว่า คอมพิวเตอร์ที่ใช้เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตมีน้อย ไม่เพียงพอ ครูผู้สอนไม่มีความชำนาญในการสืบค้นสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต สถานที่ที่มีอินเทอร์เน็ตไม่สะดวกต่อการสืบค้น ไม่มีเวลาในการสืบค้น สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้อินเทอร์เน็ต และไม่มีการส่งเสริมให้ครูนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ลอยเลย์ (Lolley. 1978 : 1172 -1173) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอนของอาจารย์ใน วิทยาลัยทหารเลน พบว่า อาจารย์ร้อยละ 85 ใช้โสตทัศน จำนวนร้อยละ 73 ใช้หนังสือของภาควิชา จำนวนร้อยละ 72 ใช้หนังสือส่วนตัว จำนวนร้อยละ 63 ใช้เอกสารประกอบหลักสูตร จำนวนร้อยละ 56 ใช้วารสารส่วนตัว จำนวนร้อยละ 50 ใช้สิ่งพิมพ์ของส่วนตัวมากกว่าห้องสมุด แหล่งสารสนเทศที่อาจารย์ใช้ประกอบการสอน คือแฟ้มเอกสารส่วนตัว ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน การติดต่อสนทนากับเพื่อนร่วมงาน

โอลเซน (Olsen. 1976 : 919) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการใช้สารสนเทศของครูในการพิจารณาผลการเรียนของนักเรียนที่มีความพิการ พบว่า ครูไม่มีเวลาไปค้นหาสารสนเทศ และไม่ได้รับการบริการที่ดี แต่ครูมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียน วิธีสอน วัสดุสำหรับนักเรียนและการสอน

บาฮาวา (Bahavar. 1982 : 173) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการใช้สารสนเทศของอาจารย์ที่สอนทางด้านเทคโนโลยีจากโรงเรียนที่สอนด้านเทคโนโลยีจำนวน 35 แห่ง พบว่า อาจารย์ต้องการสื่อสิ่งพิมพ์มากที่สุด โดยเฉพาะหนังสือตำรา หนังสือทั่วไป และวารสาร การใช้แหล่งสารสนเทศนิยมใช้แหล่งสารสนเทศจากบุคคล

โควัน (Cowan. 1993 : 747) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพของผู้ใช้ระบบสารสนเทศภายในโรงเรียน ในมลรัฐวอชิงตัน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การใช้ระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพขึ้นจากนั้นก็สัมภาษณ์ผู้ที่มีความพร้อมและใช้ระบบสารสนเทศ โดยสัมภาษณ์อำเภอละ 2 คน และถามเกี่ยวกับการใช้ระบบสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นความสอดคล้อง และ

แนวความคิดที่เหมือนๆ กัน โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ข้อมูลส่วนตัว การปฏิบัติ การนำระบบสารสนเทศไปใช้ และบทบาททางผู้บริหารระดับสูงทางด้านการจัดระบบสารสนเทศ

ริดเดล (Riddle. 1995 : 541) ได้ศึกษาการใช้โปรแกรมมัลติมีเดียในห้องเรียน พบว่ามัลติมีเดียที่มีประสิทธิภาพ จะทำครูสอนให้นักเรียนเรียนได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นักเรียนสามารถใช้โปรแกรมมัลติมีเดียได้โดยง่ายและรวดเร็วด้วยตนเอง ซึ่งผลดีกว่าการเรียนแบบดั้งเดิม ในห้องเรียนนักเรียนที่เรียนจากคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียจะพัฒนาในเรื่องความคิด สามารถใช้ภาพกราฟฟิกภาพเคลื่อนไหว และเสียงในการเสริมความคิด นักเรียนจะสนใจการสอนมากกว่าการสอนแบบธรรมดา

เทียว (Theal. 1996 : 258) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีการสื่อสารด้วยมัลติมีเดียกับประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า การเรียนรู้จากมัลติมีเดียจะสูงขึ้น เนื่องจากความสามารถในการรวมกันของการสื่อสารด้วยมัลติมีเดีย และเทคโนโลยีการเรียนรู้ โดยเฉพาะหลักสูตรสถานการณ์จำลอง จะถูกนำมาพิจารณาเพื่อจะเป็นกลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพและพัฒนามากขึ้น

สรุปได้ว่าการศึกษางานวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู มีการใช้สารสนเทศสิ่งพิมพ์มากที่สุด ซึ่งได้แก่หนังสือ ตำรา วารสาร โดยใช้เพื่อประกอบการสอน และจัดการเรียนการสอนสารสนเทศมีไม่พอ ครูที่มีประสบการณ์สอนต่างกันใช้สารสนเทศต่างกัน แหล่งสารสนเทศที่ครูใช้มากคือประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แฟ้มข้อมูลส่วนตัว สำหรับงานวิจัยต่างประเทศพบว่า แหล่งสารสนเทศที่ครูใช้มากคือประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แฟ้มข้อมูลส่วนตัว โปรแกรมมัลติมีเดีย ครูไม่มีเวลาไปค้นหาสารสนเทศ รวมทั้งต้องการสารสนเทศสื่อสิ่งพิมพ์มากที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ปีการศึกษา 2548 จำนวน 6 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนวัดช่องลม โรงเรียนวัดช่องนนทรี โรงเรียนวัดดอกไม้ โรงเรียนวัดปวิาศ โรงเรียนวัดคลองไหม และโรงเรียนวัดคลองภูมิ รวมทั้งสิ้น 165 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ประจำปี 2548 จำนวน 6 โรงเรียน ได้มาโดย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซี; และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970 : 607 – 610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 116 คน จากนั้นได้ดำเนินการ ดังนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ประชากรที่ศึกษาเป็นช่วงชั้นที่สอน 2 ช่วงชั้น โดยเรียกแต่ละช่วงชั้นว่าชั้นภูมิ (stratum) และในแต่ละชั้นภูมิ ได้ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)
2. กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 116 คน ตามตาราง 2

ตาราง 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ช่วงชั้นที่ 1	ช่วงชั้นที่ 2	ช่วงชั้นที่ 1	ช่วงชั้นที่ 2
โรงเรียนวัดช่องลม	20	23	15	15
โรงเรียนวัดช่องนนทรี	20	20	14	14
โรงเรียนวัดดอกไม้	15	17	11	12
โรงเรียนวัดปริวาส	10	11	7	7
โรงเรียนวัดคลองใหม่	7	7	5	5
โรงเรียนวัดคลองภูมิ	7	8	5	6
รวม	79	86	57	59
	165		116	

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ประกอบด้วย แบบสอบถาม 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสบการณ์ในการสอน และช่วงชั้นที่สอน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert, R. 1932 : 91) มี 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ประกอบด้วยคำถามแต่ละด้าน ดังนี้

1. แบบสอบถามการใช้สารสนเทศด้านการวางแผนการสอน
2. แบบสอบถามการใช้สารสนเทศด้านการเตรียมการสอน
3. แบบสอบถามการใช้สารสนเทศด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. แบบสอบถามการใช้สารสนเทศด้านการวัดและประเมินผล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร งานวิจัย รายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับการการใช้สารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนของและการปฏิบัติด้านการเรียนการสอนของครู แล้วสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหา นิยามศัพท์ โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ
2. นำร่างแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธานและกรรมการที่ควบคุมสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบด้านเนื้อหา และสำนวนภาษาที่ใช้แบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามที่ประธานและกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ให้คำแนะนำมาตรวจสอบปรับปรุง นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งมีรายชื่อในภาคผนวก ค ตรวจสอบ ความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) และให้ข้อเสนอแนะ
4. นำร่างแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะปรับปรุง และแก้ไขครั้งสุดท้าย
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับข้าราชการครูผู้ปฏิบัติการสอนของโรงเรียนวัดราชสิงขร สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางคอแหลม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach 's Alpha Coefficiencie) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.95 และความเชื่อมั่นรายด้านทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ การวางแผนการสอน เท่ากับ 0.73 การเตรียมการสอน เท่ากับ 0.82 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เท่ากับ 0.92 การวัดและประเมินผล เท่ากับ 0.90
6. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม พร้อมหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปให้ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา

ด้วยตนเอง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้คนละ 1 ฉบับ รวม 116 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 116 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science)

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งพบว่ามีความสมบูรณ์ร้อยละ 100 สามารถใช้วิเคราะห์ได้ทุกฉบับ

2. หาค่าร้อยละ ของแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

3. หาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยรวม รายด้าน รายข้อ ของแบบสอบถามตอนที่ 2 ที่เกี่ยวกับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา

4. เกณฑ์คะแนนการประเมินการใช้สารสนเทศ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดการเลือกตอบ ดังนี้

เลือกตอบ 5 หมายถึง ระดับการใช้สารสนเทศมากที่สุด

เลือกตอบ 4 หมายถึง ระดับการใช้สารสนเทศมาก

เลือกตอบ 3 หมายถึง ระดับการใช้สารสนเทศปานกลาง

เลือกตอบ 2 หมายถึง ระดับการใช้สารสนเทศน้อย

เลือกตอบ 1 หมายถึง ระดับการใช้สารสนเทศน้อยที่สุด

แปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์การแบ่งระดับของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ที่กำหนดไว้ ดังนี้

4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับการใช้สารสนเทศมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับการใช้สารสนเทศมาก

2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับการใช้สารสนเทศปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับการใช้สารสนเทศน้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง ระดับการใช้สารสนเทศน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

5.1 สถิติพื้นฐาน

5.1.1 ค่าความถี่ (Frequencies)

5.1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

5.1.3 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

5.1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

หาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161)

5.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

5.3.1 สถิติที่ใช้กับสมมุติฐานข้อ 1 ครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา จำแนกตามช่วงชั้นที่สอน มีการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน ใช้ t - test

5.3.2 สถิติที่ใช้กับสมมุติฐานข้อ 2 ครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน มีการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน ใช้ One - Way ANOVA (One – Way Analysis of Variance)

กรณีที่พบว่าค่า F แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีการ ของ LSD (Least Significant Difference method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษา
ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ และอักษรย่อดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ เอฟ (F - Distribution)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ ที (t - Distribution)
df	แทน	จัดชั้นความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสอง (Mean of Squares)
MS	แทน	ค่าความแปรปรวน
*	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การศึกษาการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูผู้

กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียน

สังกัดกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในตอนนี้เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าความถี่ และค่าร้อยละ จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน และ ช่วงชั้นที่สอน

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
1. ประสบการณ์ในการสอน	น้อยกว่า 10 ปี	46	39.70
	ตั้งแต่ 10 - 20 ปี	22	19.00
	20 ปีขึ้นไป	48	41.30
	รวม	116	100.00
2. ช่วงชั้นที่สอน	ช่วงชั้นที่ 1	57	49.10
	ช่วงชั้นที่ 2	59	50.90
	รวม	116	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 116 คน มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 46 คิดเป็นร้อยละ 39.70 ประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 -20 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 ประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 20 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 41.30 ตามลำดับ

ช่วงชั้นที่สอน จำนวน 116 คน สอนช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 49.10 สอนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 50.90

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การศึกษาการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูสังกัด

กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา โดยรวมและรายด้าน (รายด้าน แสดงในภาคผนวก ข)

การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนด้าน	ระดับการใช้สารสนเทศ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
การวางแผนการสอน	3.74	.59	มาก
การเตรียมการสอน	3.80	.61	มาก
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.69	.62	มาก
การวัดและประเมินผล	3.77	.65	มาก
รวม	3.75	.57	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57

พิจารณารายด้านพบว่า ระดับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.69 – 3.80

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา จำแนกตามช่วงชั้นที่สอนและประสบการณ์ในการสอน ดังตาราง 5 – 11

ตาราง 5 เปรียบเทียบการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา จำแนกตามช่วงชั้นที่สอน

การใช้สารสนเทศเพื่อการ จัดการเรียนการสอน	ช่วงชั้นที่ 1 (n = 57)			ช่วงชั้นที่ 2 (n = 59)			t
	ระดับการใช้			ระดับการใช้			
	$\bar{x}$	S.D	แปล ผล	$\bar{x}$	S.D	แปล ผล	
การวางแผนการสอน	3.72	.61	มาก	3.76	.58	มาก	- .410
การเตรียมการสอน	3.72	.68	มาก	3.88	.53	มาก	- 1.433
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.62	.66	มาก	3.76	.58	มาก	-1.196
การวัดและประเมินผล	3.69	.72	มาก	3.85	.58	มาก	- 1.349
รวม	3.68	.61	มาก	3.81	.52	มาก	- 1.257

จากตาราง 5 แสดงว่า การใช้สารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 เปรียบเทียบการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

การใช้สารสนเทศ เพื่อการจัดการ เรียน การสอน	น้อยกว่า10 ปี (n =46)			ตั้งแต่10 – 20 ปี (n =22)			20 ปีขึ้นไป (n =48)		
	ระดับการใช้สารสนเทศ			ระดับการใช้สารสนเทศ			ระดับการใช้สารสนเทศ		
	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
การวางแผนการ สอน	3.80	.57	มาก	3.51	.65	มาก	3.78	.57	มาก
การเตรียมการสอน	3.93	.54	มาก	3.52	.82	มาก	3.82	.53	มาก
การจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน	3.76	.59	มาก	3.38	.81	ปาน กลาง	3.77	.52	มาก
การวัดและ ประเมินผล	3.81	.59	มาก	3.40	.85	ปาน กลาง	3.90	.55	มาก
รวม	3.82	.52	มาก	3.44	.74	ปาน กลาง	3.82	.48	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์สอน พบว่า ประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า10 ปี มีการใช้สารสนเทศในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.82 ประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 – 20 ปี มีการใช้สารสนเทศในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.44 ประสบการณ์ในการสอน 20 ปีขึ้นไป มีการใช้สารสนเทศในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.82

ตาราง 7 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

การใช้สารสนเทศ	แหล่งของ	df	SS	MS	F
ความแปรปรวน					
1. ด้านการวางแผนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.391	.696	2.021
	ภายในกลุ่ม	113	38.884	.344	
	รวม	115			
2. ด้านการเตรียมการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	40.275	1.284	3.589*
	ภายในกลุ่ม	113	2.567	.358	
	รวม	115	40.420		
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	42.988	1.317	3.532*
	ภายในกลุ่ม	113	2.635	.373	
	รวม	115	42.141		
4. ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	44.776	1.986	4.974*
	ภายในกลุ่ม	113	3.972	.399	
	รวม	115	45.121		
	ระหว่างกลุ่ม	2	49.093	1.275	4.157*
	ภายในกลุ่ม	113	2.550	.037	
รวม	รวม	115	34.648		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 แสดงว่าการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการวางแผนการสอนไม่แตกต่างกัน เมื่อพบความแตกต่าง ผู้วิจัยจึงได้ทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้วิธี LSD (Least Significant Difference method) ดังแสดงในตารางที่ 8 – 11

ตาราง 8 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอน	$\bar{X}$	น้อยกว่า 10 ปี	ตั้งแต่ 10 - 20 ปี	20 ปีขึ้นไป
		3.82	3.44	3.82
น้อยกว่า 10 ปี	3.82	-	.38*	-
ตั้งแต่ 10 - 20 ปี	3.44	-	-	.38*
20 ปี ขึ้นไป	3.82	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงว่า การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ในกลุ่มประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี และ กลุ่มประสบการณ์ในการสอน 20 ปีขึ้นไป มีการใช้สารสนเทศโดยรวมมากกว่า กลุ่มประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 - 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 9 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน ด้านการเตรียมการสอน ของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอน	$\bar{X}$	น้อยกว่า 10 ปี	ตั้งแต่ 10 - 20 ปี	20 ปีขึ้นไป
น้อยกว่า 10 ปี	3.93	-	.41*	.11*
ตั้งแต่ 10 - 20 ปี	3.52	-	-	.30*
20 ปี ขึ้นไป	3.82	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่า การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน ด้านการเตรียมการสอน ของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ในกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี มีการใช้สารสนเทศด้านการเตรียมการสอน มากกว่า กลุ่มประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 - 20 ปี และกลุ่มประสบการณ์ในการสอน 20 ปีขึ้นไป และกลุ่มประสบการณ์ในการสอน 20 ปี ขึ้นไป มีการใช้สารสนเทศด้านการเตรียมการสอนมากกว่า กลุ่มประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 - 20 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 10 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอน	$\bar{x}$	น้อยกว่า 10 ปี	ตั้งแต่ 10 - 20 ปี	20 ปีขึ้นไป
น้อยกว่า 10 ปี	3.76	-	.38*	.01*
ตั้งแต่ 10 - 20 ปี	3.38	-	-	.39*
20 ปี ขึ้นไป	3.77	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงว่า การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ในกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการสอน 20 ปีขึ้นไป มีการใช้สารสนเทศด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่ากลุ่มประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี และกลุ่มประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 - 20 ปี และกลุ่มประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี มีการใช้สารสนเทศด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่ากลุ่มประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 - 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอน	$\bar{X}$	น้อยกว่า 10 ปี	ตั้งแต่ 10 - 20 ปี	20 ปีขึ้นไป
น้อยกว่า 10 ปี	3.81	-	.41*	.09*
ตั้งแต่ 10 - 20 ปี	3.40	-	-	.50*
20 ปี ขึ้นไป	3.90	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่า การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ในกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการสอน 20 ปีขึ้นไป มีการใช้สารสนเทศด้านการวัดและประเมินผล มากกว่ากลุ่มประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี และกลุ่มประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 - 20 ปี และกลุ่มประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี มีการใช้สารสนเทศด้านการวัดและประเมินผล มากกว่า กลุ่มประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 - 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ซึ่งผู้วิจัยได้ค้นคว้า สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ใน 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล โดยจำแนกตาม ช่วงชั้นที่สอน ประสิทธิภาพในการสอน

วิธีการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ปีการศึกษา 2548 จำนวน 6 โรงเรียน ได้มาโดย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซี; และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970 : 607 – 610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 116 คน จากนั้นกำหนดสัดส่วน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยมีช่วงชั้นเป็นหน่วยการสุ่ม ตามสัดส่วนของแต่ละช่วงชั้นในแต่ละโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสิทธิภาพในการสอน ช่วงชั้นที่สอน ลักษณะคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา มีลักษณะประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับครูโรงเรียนวัดราชสิงขร สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ไปยังโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา จำนวน 6 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 116 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด และทุกชุดมีความสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) เพื่อหาค่าสถิติที่ใช้ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการวิเคราะห์ระดับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู
3. ค่า ที (t - test) ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู ตามช่วงชั้นที่สอน 2 กลุ่ม
4. ค่า เอฟ (F - test) ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูตามประสบการณ์ในการสอน 3 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) กรณีที่พบว่า ค่า เอฟ (F - test) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบเป็นรายคู่ ตามวิธีการ Least Significant Difference (LSD)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา สรุปได้ดังนี้

1. การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา โดยรวม พบว่า มีการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การวางแผนการสอน มีการใช้สารสนเทศในระดับปานกลาง ส่วนการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล พบว่า มีการใช้สารสนเทศในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.69 – 3.80

2. เปรียบเทียบการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา จำแนกตามช่วงชั้นที่สอนและ ประสิทธิภาพในการสอน ปรากฏผล ดังนี้

2.1 การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัด

กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา จำแนกตามช่วงชั้นที่สอน พบว่า มีการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนทั้ง 4 ด้านโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

2.2 การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัด

กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา จำแนกตามประสิทธิภาพในการสอน พบว่า มีการใช้สารสนเทศโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็น รายคู่ พบว่า กลุ่มที่มีประสิทธิภาพในการสอนน้อยกว่า 10 ปี แตกต่างกับกลุ่มที่มีประสิทธิภาพในการสอนตั้งแต่ 10 – 20 ปี และกลุ่มที่มีประสิทธิภาพในการสอน 20 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการวางแผนการสอน ครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา มีการใช้สารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

ด้านการเตรียมการสอน การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มที่มีประสิทธิภาพในการสอนน้อยกว่า 10 ปี มีการใช้สารสนเทศด้านการเตรียมการสอน มากกว่ากลุ่มที่มีประสิทธิภาพในการสอนตั้งแต่ 10 – 20 ปี และกลุ่มที่มีประสิทธิภาพในการสอน มากกว่า 20 ปีขึ้นไป และกลุ่มที่มีประสิทธิภาพในการสอน 20 ปีขึ้นไป มีการใช้สารสนเทศด้านการเตรียมการสอนมากกว่า กลุ่มที่มีประสิทธิภาพในการสอนตั้งแต่ 10 - 20 ปีขึ้นไป

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มที่มีประสิทธิภาพในการสอน 20 ปีขึ้นไป มีการใช้สารสนเทศด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่ากลุ่มที่มีประสิทธิภาพในการสอนน้อยกว่า 10 ปี และกลุ่มที่มีประสิทธิภาพในการสอนตั้งแต่ 10 - 20 ปี และครูที่มีประสิทธิภาพในการสอนน้อยกว่า 10 ปี มีการใช้สารสนเทศด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่ากลุ่มที่มีประสิทธิภาพในการสอนตั้งแต่ 10 - 20 ปี

ด้านการวัดและประเมินผล การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มที่มีประสิทธิภาพในการสอน 20 ปีขึ้นไป มีการใช้สารสนเทศด้านการวัดและประเมินผล มากกว่ากลุ่มที่มีประสิทธิภาพในการสอนน้อยกว่า 10 ปี และกลุ่มที่มีประสิทธิภาพใน

การสอนตั้งแต่ 10 - 20 ปี และกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี มีการใช้สารสนเทศด้านการวัดและประเมินผล มากกว่า กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 - 20 ปี

อภิปรายผล

จากการศึกษาการใช้การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกรุงเทพมหานคร ได้ เร่งรัดกำหนดนโยบาย ให้โรงเรียนในสังกัด ดำเนินการพัฒนาศักยภาพของครู ผู้บริหาร และบุคลากรด้านการศึกษาให้ทุกคนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอตามมาตรฐานที่กำหนด ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อแสวงหาความรู้ได้อย่างกว้างขวาง ส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน ส่งเสริมให้มีการศึกษา วิจัย และประเมินผลการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาใช้ในการศึกษา (สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผน . 2548 : 15 - 19) โดยครูเองก็ต้องการพัฒนาตนเอง แสวงหาความรู้ในการจัดการเรียนการสอน พยายามจัดหาแหล่งสารสนเทศ สื่อ อุปกรณ์ ตลอดจนสารสนเทศในด้านต่าง ๆ มาใช้เพื่อจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นงลักษณ์ เนื้ออ่อน (2544 :102 - 104) พบว่า ครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้สารสนเทศประกอบการสอนมาก คือ หนังสือเรียน หนังสือคู่มือหลักสูตรและแผนภาพ วิธีการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอน สำหรับแหล่งสารสนเทศที่ครูใช้เพื่อประกอบการสอน ส่วนใหญ่ได้แก่เพื่อนร่วมงาน ทีวี หนังสือพิมพ์ และห้องสมุดในโรงเรียน ส่วนผลการวิจัยในแต่ละด้าน พบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1.1 การวางแผนการสอน มีการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาต้องนำสารสนเทศมาใช้ในการจัดทำระบบสารสนเทศ โดยให้ครูใช้สารสนเทศในวางแผนการสอน โดยการใช้สารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียน สารสนเทศงานวิชาการ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (สำนักทดสอบทางการศึกษา. 2544 : 5) การวางแผนการสอนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการนำหลักสูตรไปใช้ ทำให้บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำเป็นต้องวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียน ต้องใช้สภาพ ข้อมูลการจัดแผนการเรียน / ชั้นเรียน ความต้องการของท้องถิ่น ดังนั้นครูจึงมีบทบาทหน้าที่ในการวางแผนการสอน (กรมวิชาการ. 2543 : 16) นอกจากนั้นครูมีความต้องการ พยายามที่จะพัฒนาตนเองให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ที่กำหนดไว้ว่า ครูต้องปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการ เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพอยู่เสมอ มุ่งพัฒนาแผนการสอน แผนจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การแสวงหา และใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาการเรียนการสอนจึงทำให้การเรียน

การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สุรพล สุพวงค์. 2548 : 34 – 39) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ริคเคิล (Riddle. 1995 : 541) ซึ่งได้ศึกษาการใช้โปรแกรมมัลติมีเดียของครูในห้องเรียน พบว่า ครูที่ใช้มัลติมีเดียที่มีประสิทธิภาพ จะทำให้การเรียนการสอนได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นักเรียนสามารถใช้โปรแกรมมัลติมีเดียได้โดยง่ายและรวดเร็วด้วยตนเอง ซึ่งผลดีกว่าการเรียนแบบดั้งเดิม จึงทำให้ครูพยายามที่จะนำสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสอน

1.2 การเตรียมการสอน มีการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะ ครูเป็นผู้ใช้หลักสูตร วางแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ดำเนินการสอนให้ได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (สุนีย์ ภูพันธ์. 2546 : 233) และครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอน เตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์เสริมสมรรถภาพในการปฏิบัติตามหลักสูตรเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ (เกรียงศักดิ์ พราวศรี. 2544 : 6 – 7) กรุงเทพมหานคร ได้มีนโยบาย ให้โรงเรียนในสังกัด ส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อแสวงหาความรู้ได้อย่างกว้างขวาง โดยจัดสรรงบประมาณ ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ และติดตั้งอินเทอร์เน็ต ให้โรงเรียนในสังกัด ทุกโรงเรียนทั้ง 433 โรงเรียน จัดหาสื่อการเรียนการสอน สื่อมัลติมีเดีย โปรแกรมการสอนต่าง ๆ อบรมพัฒนาครูให้มีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อครูจะได้จัดการเตรียมการสอน ให้มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา(สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผน . 2548 : 15 - 19) ดังนั้นครูจึงมีการพัฒนาตนเอง แสวงหาความรู้และใช้สารสนเทศด้านต่าง ๆ เพื่อการเตรียมการสอน อยู่ในระดับมาก

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูมีการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ พระบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22, 24 ให้ครูสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นครูจึงนำสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยกรุงเทพมหานคร มีนโยบายจัดสรรโปรแกรมการสอน ในด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาให้แก่ โรงเรียนในสังกัดมากขึ้น เพื่อให้ครูได้นำสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการสำรวจสถานภาพความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ พบว่า การพัฒนาครู บุคลากรของโรงเรียนจำเป็นต้องมีแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ติดตามความรู้ให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ แหล่งความรู้ของครูประถมศึกษา ที่ใช้ติดตามความรู้ เพื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งพิมพ์ในห้องสมุดโรงเรียน ทั้งจากหนังสือ วารสารวิชาการ รวมทั้งจุลสารและกฤตภาค รองลงมาเป็นการติดตามเหตุการณ์จากโทรทัศน์ และวิทยุ นอกจากนั้นมีการใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นหาความรู้ โดยครูในสังกัดโรงเรียนเอกชนใช้มากที่สุด รองลงมา คือครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 23) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ระเบียบ ศุภวารี (2538 : 82 - 94) เรื่อง ความต้องการและการใช้สารสนเทศของคณาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกคณะ ผลการวิจัยพบว่า คณาจารย์ใช้สารสนเทศด้วย

วัตถุประสงค์เพื่อการสอนมากที่สุด โดยคณาจารย์จำนวนมากที่สุดใช้สิ่งพิมพ์ในรูปแบบหนังสือตำราในระดับมาก เพื่อการสอน การพัฒนา ประดิษฐ์และการบริการทางวิชาการ ลักษณะของสารสนเทศที่ใช้มากที่สุดคือ สารสนเทศที่เสนอเนื้อหาในเรื่องที่ต้องการทั้งหมดอย่างละเอียด ครอบคลุมทุกด้านเพื่อการสอน

1.4 การวัดและประเมินผล มีการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ครูต้องใช้การวัดและประเมินผล เพื่อดูผลสัมฤทธิ์ในการจัดการเรียนการสอนว่า มีคุณภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เป็นกระบวนการที่ครูใช้ตรวจสอบการจัดการเรียนการสอน เพื่อครูจะได้หาวิธีแก้ไขข้อบกพร่องด้านต่าง ๆ (อำภา บุญช่วย. 2537 : 127) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้อยู่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สำคัญ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและการเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2548 ข : 2) กรุงเทพมหานคร ได้ส่งเสริมให้ครูใช้สารสนเทศในการวัดและประเมินผล โดยกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด ให้ครูมีการอบรมการวัดและประเมินผลทุก ๆ ปีการศึกษา มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายรูปแบบ ให้โรงเรียนในสังกัดดำเนินการตามนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2548 – 2551 อีกทั้งการวัดและประเมินผลเป็นข้อมูลสำหรับใช้ในการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานภายนอก ดังนั้นครูจึงมีการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ปรากฏผล ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา เมื่อจำแนกตามช่วงชั้นที่สอน โดยรวม พบว่า การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูทั้งสองช่วงชั้นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าช่วงชั้นที่สอน ไม่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศของครูทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ พัฒนาผู้เรียน โดยแบ่งเป็นระดับช่วงชั้น 4 ช่วงชั้น (สมนึก ธาตุทอง. 2548 : 62) กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษา ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ กรุงเทพมหานคร ปี 2548 – 2551 ให้ครูทั้งหมดที่สอนในช่วงชั้นต่าง ๆ ของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร มีการอบรม พัฒนาดตนเองอย่างสม่ำเสมอ อย่างทั่วถึง ทั้งการจัดทำหลักสูตร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ประกอบกับครูทุกคนต้องการพัฒนาดตนเองให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ที่ครูต้องแสวงหาความรู้

เพื่อนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรของช่วงชั้นที่สอน สอดคล้องกับยุคสมัยที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อการจัดการศึกษา เพื่อนำไปสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ (สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผน . 2548 : 15 - 19) โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ได้นำนโยบายการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัด ด้วยการเร่งรัดกำหนดเทคโนโลยีสารสนเทศสู่กระบวนการเรียนการสอน รวมถึงการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (สำนักงานเขตยานนาวา. 2548 : 1 – 6) ดังนั้น ครูที่สอนทุกช่วงชั้น จึงมีการนำสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในระดับมากไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นางลักขณ์ เนื้ออ่อน (2544 : 71 - 79) ที่ได้ศึกษา การใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าช่วงชั้นที่สอนมีการใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอนไม่แตกต่างกัน นอกจากนั้นกรุงเทพมหานคร ได้เห็นถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้ส่งเสริมปรับปรุงห้องสมุด ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดให้มีคุณภาพ โดยการจัดทำโครงการโรงเรียนรักการอ่าน ซึ่งเป็นโครงการสำคัญที่ส่งเสริมให้โรงเรียนมีการนำสารสนเทศมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ทั้งสารสนเทศตีพิมพ์ และสารสนเทศไม่ตีพิมพ์ อีกทั้งยังส่งเสริมให้ครูได้มีการค้นคว้า หาความรู้จากทางอินเทอร์เน็ต โดยการติดตั้งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้กับโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครทั้ง 433 โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ม่องพันธ์ แ่งบุตติ (2546 : 78 - 86) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การใช้สารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตในการสอนสังคมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดขอนแก่นพบว่า สภาพการใช้สารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตในการสอน มีการใช้สารสนเทศมาก ด้านสภาพทั่วไป สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่บ้าน ช่วงเวลาที่ใช้นอกเวลาทำงาน โดยใช้เวลาช่วงเย็น เหตุผลที่ใช้เนื่องจากมีข้อมูล สถิติ ข่าว ฯลฯ เป็นปัจจุบัน ด้านกระบวนการ ส่วนใหญ่สืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง นำสารสนเทศมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ลักษณะที่นำมาใช้ในการสอน คือ ประเภทข้อมูลเนื้อหา ด้านประโยชน์จากการใช้ ทำให้ครูเพิ่มพูนความรู้ จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย

2.2 การเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนของครู ที่มีประสบการณ์ในการสอนไม่เกิน 10 ปี ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 – 20 ปี และครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 20 ปีขึ้นไป โดยรวม พบว่า ครูทั้ง 3 กลุ่ม มีการใช้สารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริยุดา สิทธิพันธุ์ (2541 : 63 - 69) ศึกษาการใช้และความต้องการใช้สารสนเทศของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่นซึ่งพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีการใช้สารสนเทศ และมีความต้องการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การใช้สารสนเทศในการ

จัดการเรียนการสอนของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 10 ปี มีการนำสารสนเทศมาใช้ในระดับมาก เพราะ กรุงเทพมหานคร มีแผนพัฒนาการศึกษาที่เน้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ โดยการเปิดอบรม สัมมนาให้ความรู้กับครูในการพัฒนาตนเองในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่า 10 ปี นับเป็นคนรุ่นใหม่ การเข้าสู่งานอาจทำให้เกิดการพัฒนาตนเอง หากความรู้เพื่อให้ตนเองเกิดทักษะ ความชำนาญในการสอนในแต่ละด้าน จึงต้องเข้ารับการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งต้องมีการพัฒนาตนเองให้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดทักษะและประสบการณ์ในการสอน รวมทั้งสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบวิชาชีพครูให้ก้าวหน้าตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูต่อไป

ส่วนครูที่มีประสบการณ์สอน 20 ปีขึ้นไป มีการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับมาก เพื่อแสวงหาความรู้เพื่อมาพัฒนาตนเองให้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง มุ่งพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยการเรียนรู้ที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ทันยุคทันเหตุการณ์ อีกทั้งโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีห้องคอมพิวเตอร์ทุกโรงเรียน มีการนำโปรแกรมสำเร็จรูปเข้ามาใช้มากขึ้น ทั้งโปรแกรมการมัลติมีเดีย โปรแกรมการวัดและประเมินผล โปรแกรมการประเมินผลและพัฒนาผู้เรียน จึงทำให้นาสารสนเทศต่าง ๆ เข้ามาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ซึ่งครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 20 ปีขึ้นไป พยายามที่จะเรียนรู้อบรม พัฒนาตนเอง เพื่อให้สามารถนำสารสนเทศไปใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเท่าทันผู้อื่น

เมื่อพิจารณาครูที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 - 20 ปี มีการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า มีทักษะและประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน มีการเตรียมการสอนและการเตรียมความพร้อมในระดับหนึ่งเพื่อการทำงานมาก่อน ประกอบกับภาระหน้าที่ของครูมีมากขึ้น จึงไม่มีเวลาค้นหาสารสนเทศ เพื่อนำมาประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ดวงจันทร์ พยัคพันธ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการใช้สารสนเทศของคณาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่า คณาจารย์ไม่มีเวลาในการค้นหาสารสนเทศ และไม่ทราบวิธีค้นหาสารสนเทศ สารสนเทศบางสาขาที่อาจารย์ต้องการมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ เช่นเดียวกับ โอลเซน (Olsen, 1976 : 919) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการใช้สารสนเทศของครูในการพิจารณาผลการเรียนของนักเรียนที่มีความพิการ พบว่า ครูไม่มีเวลาไปค้นหาสารสนเทศ และไม่ได้รับการบริการที่ดี แต่ครูมีความต้องการใช้สารสนเทศด้านการเรียน วิธีสอน วัสดุสำหรับนักเรียนและการสอน

ดังนั้นประสบการณ์ในการสอนที่แตกต่างกัน ทำให้มีการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน ดังผลการวิจัยของ วราภรณ์ นิสัยนต์ (2542 : 69 - 75) ได้ศึกษาการใช้สารสนเทศ

อินเทอร์เน็ตเพื่อการสอนของอาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า อาจารย์ที่ใช้สารสนเทศอินเทอร์เน็ตเพื่อการสอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี และมีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท วัตถุประสงค์การใช้ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเพิ่มความรู้ในวิชาชีพและวิชาที่สอน อาจารย์ใช้วิธีสอนแบบบรรยายมากที่สุด อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเตรียมการสอน และสารสนเทศที่อาจารย์ใช้ส่วนมากเป็นสารสนเทศไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริธาดา สินธิ์นุ่น (2541 : 63 - 69) ศึกษาเรื่องการใช้และความต้องการใช้สารสนเทศของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า การใช้สารสนเทศของครูสังคมศึกษาในด้านรูปแบบมีการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในระดับปานกลางใช้หนังสือตำราเรียนในระดับมาก และใช้หนังสือนวนิยายในระดับน้อย ความต้องการใช้สารสนเทศมีความต้องการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในระดับมาก พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีการใช้สารสนเทศ และมีความต้องการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1.1 สนับสนุนให้มีการกำหนดนโยบาย และจัดสรรงบประมาณการพัฒนาระบบสารสนเทศภายในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มคุณภาพของการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้มีแผนงาน / โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน
- 1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้มีการอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อสนับสนุนให้ครูสามารถใช้ได้อย่างมีคุณภาพ
- 1.4 ผู้เกี่ยวข้อง ควรตระหนัก และให้ความสำคัญของการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน ควรสนับสนุนงบประมาณ เครื่องมือ เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานจัดหา จัดทำสารสนเทศเพื่อนำสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด อันจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาค้นคว้า และวิจัย

- 2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในสำนักงานเขตอื่น ๆ ในกรุงเทพมหานคร
- 2.2 ควรศึกษาการใช้สารสนเทศในด้านอื่นๆ ของโรงเรียน เช่น งานบุคลากร งานธุรการ และงานกิจการนักเรียน

2.3 ควรศึกษาแนวทางพัฒนาสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.4 ควรศึกษาเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดย
ศึกษาด้วยวิธีอื่น เช่น กรณีศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สุดประเสริฐ. (2540). การจัดระบบข้อมูลในโรงเรียน. วารสารโครงการพัฒนาศักยภาพมนุษย์.
กระทรวงศึกษาธิการ. 1 (2) : 12 – 13.
- กมล ภูประเสริฐ. (2545). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ :
เมธีทิปส์.
- กรมวิชาการ. (2539). การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- . (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด : แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2544). เอกสารประกอบชุดการฝึกอบรม ชุดที่ 1 การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา.
กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมสามัญศึกษา. (2539). เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- กอบกุล ปราบประชา; และ คนอื่น ๆ. (2545). เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้.
กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ . (2541). คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศพื้นฐาน. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2542). แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2544). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2545). หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดตำแหน่งแต่งตั้งข้าราชการครู ให้ดำรงตำแหน่ง
อาจารย์ 3 ตามหลักเกณฑ์ใหม่ของ ก.ค. . กรุงเทพฯ : เป็นพับลิชชิง.
- กิดานันท์ มะลิทอง. (2548). ไอซีทีเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.

- กรุงเทพมหานคร, สำนักการศึกษา. (2540). *มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร*.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักการศึกษา.
- . (2543). *คู่มือการประเมินเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
สำนักการศึกษา.
- . (2544). *คู่มือการดำเนินงานโรงเรียนเพื่อนเด็ก*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- . (2545). *แผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพ ระยะพัฒนากรุงเทพมหานคร*
ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2545 – 2549). เอกสารฝ่ายแผนงานและสารสนเทศการศึกษา 10 / 44.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- . (2546ก). *แนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน*. เอกสารฝ่ายทดสอบและประเมินผล 01 / 48. กรุงเทพฯ : ศึกษานิเทศก์
สำนักงาน.
- . (2546ข). *การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เล่ม 1*. เอกสารฝ่าย
แผนงาน และสารสนเทศทางการศึกษา 06 / 46. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- . (2546ค). *แนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. เอกสารฝ่ายทดสอบและการประเมินผล 01 / 46 กรุงเทพฯ : โรง
พิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- . (2547ก). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- . (2547ข). *การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระบบเครือข่ายโรงเรียน*. เอกสารหน่วย
ศึกษานิเทศก์ 2 / 47 (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- . (2547ค). *รายงานสรุปผลตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรุงเทพมหานคร, สำนักการศึกษา. (2548ก). *รายงานจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2547*.
เอกสารฝ่ายแผนงานและสารสนเทศทางการศึกษา ลำดับที่ 06 / 48 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- . (2548ข). ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียน. เอกสารฝ่ายทดสอบและประเมินผล 07 / 48. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน.
- . (2548ค). แผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร. เอกสารฝ่ายแผนงานและสารสนเทศการศึกษา 10 / 44. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- . (2548ง). เอกสาร สถิติจำนวนนักเรียน ห้องเรียน และข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548. กรุงเทพฯ : สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร.
- . (2548จ). รายงานสรุปผลตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เกรียงไกร จันทโรทัย (2542). การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบสารสนเทศของ สำนักงานศึกษาธิการในเขตการศึกษา 6. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกรียงศักดิ์ พราวศรี. (2544). การจัดระบบสารสนเทศในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). รายงานสำรวจสภาพความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เพื่อการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษาทั่วประเทศ. กรุงเทพฯ : กลุ่มเทคโนโลยีกับการเรียนรู้.
- กรรชิต มัลลียงศ์. (2541). เทคโนโลยีสารสนเทศ ความหมาย ความสำคัญและแนวโน้ม. เอกสารการอบรมผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูง CIO รุ่นที่ 1. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์.
- จารุวรรณ จันทราศรี (2541). การใช้ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดเพื่อประกอบการสอนของครูใน โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอบ้านฝาง จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ัชชาล วงษ์ประเสริฐ. (2537). บริการสารสนเทศ. ปทุมธานี : คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ชัยพจน์ รังงาม. (2542, กรกฎาคม). การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ. การศึกษาเอกชน. 9(87):34.

- ชุมพล ศฤงคารศิริ. (2539). ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศรี พรหมจันทร์. (2543). การศึกษาความต้องการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารใน
สหวิทยาเขตศรีนครินทร์. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงจันทร์ พยัคฆ์ (2539). การใช้สารสนเทศของคณาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. วิทยานิพนธ์ อม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงใจ ดิระประเสริฐศิลป์. (2545). การใช้สารสนเทศของอาจารย์เทคโนโลยีสุรนารี. วิทยานิพนธ์ ศษ.
ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ดิธนา ดวงแสงวงศ์. (2544). ปัญหาการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในเขต
การศึกษา 9. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ทักษิณา สวานานนท์. (2538). คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : อรุณลาดพร้าว.
- ทิพากร นิตยสมบูรณ์ (2539). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร
และครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์. กศ.
ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี
นครินทร์วิโรฒ บางแสน. ถ่ายเอกสาร.
- ทิศนา ขัมมณี. (2542, พฤษภาคม). การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.
วารสารวิชาการ. 2 (5) : 23 – 25.
- , (2545). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวี เดิมญวน. (2548). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัด
การศึกษา ระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร. วิทยานิพนธ์ กศ.ด.
(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นงนารถ ชัยรัตน์. (2542). การเลือกและจัดหาทรัพยากรห้องสมุด. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษ์
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.

- นางลักษณ์ เนื้ออ่อน. (2544). การใช้สารสนเทศเพื่อประกอบการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- นวลจิตต์ เขาวงกิตพงศ์, และ คนอื่น ๆ. (2545). การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.
กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- นันทา วิทวุฒิกัดดี. (2536). สารนิเทศและการศึกษาค้นคว้า. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ดี.
ดี.บุ๊คส์ไตร์.
- นาดยา เกตุกลิ่น. (2545). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบสารสนเทศ.
ปริญญาานิพนธ์. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- น้ำทิพย์ วิภาวี. (2546). รายงานการวิจัยเรื่องการใช้และความต้องการสารสนเทศของนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีปทุม. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ : เวิลด์ มี เดียว.
- บุรชัย ศิริมหาสาคร. (2545). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ :
บุ๊ค พอยส์.
- ประพนธ์ เจียรกุล. (2536). ระบบสารสนเทศที่ควรมีในโรงเรียน (เอกสารประกอบการบรรยาย).
กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา. ถ่ายเอกสาร.
- ประภาวี สืบสนธิ์. (2543). สารสนเทศในบริบทสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุด
แห่งประเทศไทย.
- ประเวศ วะสี. (2541). ปฏิรูปการศึกษา ยกเครื่องทางปัญญาทางรอดพ้นจากหายนะ. กรุงเทพฯ :
มูลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.
- ปรีชา คัมภีปกรณ (2538). ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาระบบการสอน เล่ม 2 หน่วยที่ 8. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บริษัทพิมพ์ดี.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ: เนติ
กุลการพิมพ์.

- พิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ์. (2533). การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการและการแสวงหาสารนิเทศในประเทศไทย. เอกสารการสัมมนาความร่วมมือระหว่างห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษา ครั้งที่ 8 : 7 – 22 . กรุงเทพฯ : สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพโรจน์ คชชา (2540). คู่มือการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร MIS ด้วยโปรแกรม Access. กรุงเทพฯ : คอมแพคท์พริ้นท์.
- พยุงค์ดี สนเทศ. (2539,กุมภาพันธ์). แนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศในโรงเรียน. สารพัฒนาหลักสูตร. 5 (17) : 50 – 58.
- พิมลพร รอดเรืองศรี (2539). การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพันธ์ แฟงบุตดี. (2546). การใช้สารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตในการสอนสังคมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (สังคมศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2541). การวางแผนและควบคุมการบริหาร. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2538). การใช้ห้องสมุดและทักษะการเรียนรู้ พิมพ์ครั้งที่ 3. ปัตตานี : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มาโนช นาคสมบูรณ์. (2542). ปัญหาการดำเนินงานตามองค์ประกอบการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ โรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- มุกทริกา สังขพันธ์. (2545). ปัญหาการใช้สารสนเทศในห้องเรียนเพื่อการสอนของครูที่สอนวิชาท้องถิ่นของเรา 1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ. ศษ.ม. (บรรณรักษ์ศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- บุษพงษ์ กัยวรรณ. (2543). พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ระเบียบ สุภาวรี. (2538). รายงานการวิจัยเรื่อง ความต้องการและการใช้สารนิเทศของคณาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณรักษ์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- รัชนี้ นุ่มเจริญ. (2535). สภาพและปัญหาการใช้สารนิเทศในการสอนสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ คม.(สังคมศึกษา)กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- รัชนี้ ศุภพงษ์. (2542). ความต้องการการใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- รุ่ง พูลสวัสดิ์. (ม.ป.ป.). หลักการบริหารการศึกษาในโรงเรียน. เชียงใหม่ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์.
- วราภรณ์ นิสัยนัต. (2542). การใช้สารสนเทศอินเทอร์เน็ตเพื่อการสอนของอาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- วลัย พานิช. (2544 พฤศจิกายน). การพัฒนาและการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการ. 4 (11) : 48-54.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2540). กระบวนทัศน์ใหม่ : การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล. กรุงเทพฯ : เอส อาร์ พรินติ้ง.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). การแปลผลวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วีระ สุภากิจ. (2539). ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วัฒนาพร ระจับทุกข์. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : เลิฟแอนด์ลิฟเพรส.
- ศิริพร กิจเกื้อกูล. (2548). วันครูโลก. วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. 25 (1) : 48 – 52.
- ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2545). แนวทางการปฏิรูปเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : กราฟฟิคโอ.

- สมเดช สีแสง. (2541). คู่มือบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. ชัยนาท : ชมรมพัฒนาความรู้ด้านกฎหมาย.
- สมนึก ชาติทอง. (2548). เทคนิคการพัฒนาหลักสูตร. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). มุ่งสู่...คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สนอง เกรือมาก. (2539). คู่มือสอนคู่มือปฏิบัติการ. นครสวรรค์ : เรียนดี.
- สอากค์ จงสวัสดิ์พัฒนา. (2546). การใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์.ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สิริโณม พิเชษฐบุญเกียรติ. (2538). สภาพปัญหาการใช้สารสนเทศการสอนสังคมในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (อักษรศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สิริญาดา สิทธิโนน. (2541). การใช้และความต้องการใช้สารสนเทศของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- สุพล สุพวงค์. (2548). คุรุวิชาชีพชั้นสูง. วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. 25 (1) : 34 – 39.
- สุจินดา แสงมณี. (2546). ปัญหาในการปฏิบัติการสอนและความต้องการในการพัฒนาประสิทธิภาพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กลุ่ม 4 กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ คม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภัฏจันทรเกษม.
- สุชาดา กิระนันท์ (2542). เทคโนโลยีสารสนเทศสถิติ : ข้อมูลในระบบสารสนเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่ : The knowledge Center.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2545). การประเมินตนเองและพัฒนางานสู่อาจารย์ 3 หลักเกณฑ์ใหม่. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

สุวิมล ว่องวานิช. (2544). การพัฒนามาตรฐานคุณภาพครูและผู้บริหารสถานศึกษาและการวางระบบ
ประเมินภายใน. กรุงเทพฯ : สำนักงานข้าราชการครู กระทรวงศึกษาธิการ.

สุพิน บุญชูวงศ์ (2538). หลักการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะวิทยาศาสตร์
วิทยาลัยครูสวนดุสิต.

สำนักงานเขตยานนาวา. (2548). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนเครือข่ายกลุ่ม 11. กรุงเทพฯ :
สำนักงานเขตยานนาวา.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2536). การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการ
เรียนการสอนในศูนย์วิชาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

----- . (2537). สารสนเทศและแนวปฏิบัติในการจัดระบบสารสนเทศในระดับโรงเรียน.
กรุงเทพฯ : กองนโยบายและแผน.

----- . (2539 ก). สารสนเทศเพื่อการวางแผนและการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด. กรุงเทพฯ :
กองนโยบายและแผน.

----- . (2539 ข). งานบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้ว.

----- . (2540). ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

----- . (2541). แนวคิดและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

----- . (2543ก). ชุดเสริมประสบการณ์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เล่ม
1 ชุดฝึกกิจกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา.

----- . (2543ข). การพัฒนาการศึกษาทั้งระบบสู่การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรม
ศาสนา

สำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

----- . (2540). ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

----- . (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.

- สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร. (2545). *แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 6* (พ.ศ. 2545 – 2549). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2544). *แนวการจัดทำระบบสารสนเทศสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สภาลาดพร้าว.
- สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล. (2548). *แผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2548 - 2551*. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.
- สำลี รักสุทธี. (2544). *เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนและเขียนแผนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- อธิปัตย์ คลีสุนทร. (2535 : 26). ผู้บริหารระบบสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ ความเกี่ยวข้องและข้อคิดเพื่อการพิจารณา. *คู่มือปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ*. กรุงเทพฯ : ศรีอนันต์.
- อัศนีย์ อัจฉริยะบุตร. (2546). *บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). *การวางแผนการจัดระบบแผนงานในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำภา บุญช่วย (2537). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- Alter, Steven. (1996). *Information System : a Management Perspective*. 2nd ed. Manio Park. New York : Mc Graw.
- Bahavar, Shahla. (1982, Demcember). An analysis of information process among instructional technology faculty member with implications for library system and service design. *Dissertation Abstract International*. 43 (12) :173.
- Burch ; & et al. (1979). *Information System : Theory and Practice*. New York : John Wiley & Sons.
- Cronbach. 1970. *Essentials of Psychological Testing* (3rd ed). New York : Harper & Row.
- Cowan, Greg L. (1993, Febuary). A Study of Effective Information Systems Users. *Dissertation Abstracts International*. 54(2) : 361.

- Davis, Gordon B. ; & Olson, Margaret H. (1985). *Management Information System Conceptual Foundation, Structure and Development* Singapore : McGraw Hill.
- Dimmock, Clive. (2000) *Designing the Learning Centred School*. In *Designing the Learning Centred School : A Cross – Cultural Perspective*. London : Falmer Press.
- Ellis , Arthur K.; & Hurs. (2002). *Introduction to the Foundations of Education*. New Jersey : Prentice Hall Inc.
- Krejcie, Robert V.; & Daryl, W. Morgan. (1970, Autumn). Determining Sample Size for Research Activity. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 607 – 610.
- Merdick, Robert G.; & Joel E. Ross. (1977). *Introduction to Management Information System*. Englewood Cliffs, N.J. : prentice Hall.
- Nikerson, Robert C. (1992). *Computers Concepts and Application for Users*. New York : Harper.
- Olsen, Kenneth R. (1976, August). Information Needs of Personnel Implementing Diagnostic Prescriptive Procedures with Handicap Students. *Dissertation Abstract International*. 37 (9) : 919.
- Likert, R. (1932). *The method of constructing an attitude scale in M. Fishbein*. (ed). Reading in attitude theory and measurement. New York : John Willy & Sons.
- Lolley, John L. (1978, November). Use of instruction resources by community junior college occupational instruction. *Dissertation Abstracts International*. 35 (11) : 1172 A.
- Reynold, David. ; & Teddlie, Charles. (2001). *Effectiveness and Quality of Schools in Educational Administration : Theory ,Research, and Practice*. Boston : Mc. Graw Hill.
- Riddle, Elizabeth M. (1995). Communication through Multimedia in an Elementary Classroom. *Education Resources Information Center*.
- Senn, James A. (1978). *Information Systems in Management*. California : Wadsworth Publishing.
- Theal Thomas G. (1996, January). Multimedia Communication : Redefining Pedagogical Traditions. *Dissertation Abstracts Online*. 34 (03) : 258.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง

การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
สำนักงานเขตยานนาวา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา
2. แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบเลือกตอบ และเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู
3. โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการพัฒนาระบบสารสนเทศในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ให้มีความเหมาะสมกับการใช้งานให้มากยิ่งขึ้น
4. ผู้วิจัยขอรับรองว่า จะใช้ข้อมูลของท่านเพื่อประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น และจะไม่มีผลเสียหายใดๆ ต่อท่านทั้งสิ้น

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวพรณิชา ชาคะพันธ์
นิสิตปริญญาโท การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
สำนักงานเขตยานนาวา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย X ลงในช่อง () หน้าข้อความตามความเป็นจริง

1. สถานที่ทำงาน โรงเรียน.....สำนักงานเขต.....กรุงเทพมหานคร

2. ประสบการณ์ในการสอน.....ปี.....เดือน

3. ช่วงชั้นที่ท่านสอน

() ช่วงชั้นที่ 1

() ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

() ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

() ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

() ช่วงชั้นที่ 2

() ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

() ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

() ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ประกอบด้วยด้านการวางแผนการสอน
ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล
คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย X ลงในช่อง ☐ ให้ตรงกับความจริง เพียงช่องเดียว ในระดับการใช้
สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน ทั้ง 4 ด้าน ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดย

- 5 หมายถึง ระดับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด
4 หมายถึง ระดับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนมาก
3 หมายถึง ระดับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนปานกลาง
2 หมายถึง ระดับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนน้อย
1 หมายถึง ระดับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนน้อยที่สุด

ข้อที่	การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน	ระดับการใช้สารสนเทศ				
		น้อยที่สุด ← → มากที่สุด				
	การวางแผนการสอน					
	การใช้คู่มือครู หลักสูตร หนังสือเรียน					
1.1	เพื่อศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร	1	2	3	4	5
1.2	เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผู้เรียน	1	2	3	4	5
1.3	เพื่อวางแผนวิธีสอน / รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้	1	2	3	4	5
1.4	เพื่อวางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้	1	2	3	4	5
1.5	เพื่อเพิ่มคุณภาพของแผนการสอน	1	2	3	4	5
	การใช้ข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตโปรแกรมการสอน					
2.1	เพื่อศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร	1	2	3	4	5
2.2	เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผู้เรียน	1	2	3	4	5
2.3	เพื่อวางแผนวิธีสอน / รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้	1	2	3	4	5
2.4	เพื่อวางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้	1	2	3	4	5
2.5	เพื่อเพิ่มคุณภาพของแผนการสอน	1	2	3	4	5

3.6	เพื่อกำหนดแหล่งการเรียนรู้ของผู้เรียน	1	2	3	4	5
4	การใช้ข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โปรแกรมการสอน					
4.1	เพื่อใช้ในการเขียนแผนการสอน	1	2	3	4	5
4.2	เพื่อกำหนดเนื้อหาสาระในแผนการสอน	1	2	3	4	5
4.3	เพื่อกำหนดแผนการสอนที่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	1	2	3	4	5
4.4	เพื่อกำหนดสื่อประกอบการเรียนการสอน	1	2	3	4	5
4.5	เพื่อนำสื่อการสอนมาประยุกต์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	1	2	3	4	5
4.6	เพื่อกำหนดแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียน	1	2	3	4	5
5	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
5	การใช้คู่มือครู หลักสูตร หนังสือเรียน					
5.1	เพื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการสนใจ ความแตกต่างของผู้เรียน	1	2	3	4	5
5.2	เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างสรรค์	1	2	3	4	5
5.3	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้	1	2	3	4	5
5.4	เพื่อประกอบการทำวิจัยในชั้นเรียน	1	2	3	4	5
5.5	เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	1	2	3	4	5
6	การใช้ข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โปรแกรมการสอน					
6.1	เพื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการสนใจ ความแตกต่างของผู้เรียน	1	2	3	4	5
6.2	เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างสรรค์	1	2	3	4	5
6.3	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้	1	2	3	4	5

ข้อที่	การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน	ระดับการใช้สารสนเทศ				
		น้อยที่สุด ← → มากที่สุด				
6.4	เพื่อประกอบการทำวิจัยในชั้นเรียน	1	2	3	4	5
6.5	เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	1	2	3	4	5
	การใช้สื่อดัดแปลง วัสดุ					
7.1	เพื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการสนใจ ความแตกต่างของผู้เรียน	1	2	3	4	5
7.2	เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างสรรค์	1	2	3	4	5
7.3	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้	1	2	3	4	5
7.4	เพื่อประกอบการทำวิจัยในชั้นเรียน	1	2	3	4	5
7.5	เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	1	2	3	4	5
	การวัดและประเมินผล					
	การใช้คู่มือครู หลักสูตร หนังสือเรียน					
8.1	เพื่อกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล	1	2	3	4	5
8.2	เพื่อกำหนดรูปแบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	1	2	3	4	5
8.3	เพื่อวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	2	3	4	5
8.4	เพื่อจัดทำ / เก็บหลักฐานการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ	1	2	3	4	5
8.5	เพื่อกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล	1	2	3	4	5
8.6	เพื่อสรุปผลการวัดและประเมินผล	1	2	3	4	5
	การใช้ข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โปรแกรมการสอน...					
9.1	เพื่อกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล	1	2	3	4	5
9.2	เพื่อกำหนดรูปแบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	1	2	3	4	5
9.3	เพื่อวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1	2	3	4	5
9.4	เพื่อจัดทำ / เก็บหลักฐานการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ	1	2	3	4	5
9.5	เพื่อกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล	1	2	3	4	5
9.6	เพื่อสรุปผลการวัดและประเมินผล	1	2	3	4	5
	การใช้สื่อดัดแปลง วัสดุ					
10.1	เพื่อกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล	1	2	3	4	5
10.2	เพื่อกำหนดรูปแบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	1	2	3	4	5

ภาคผนวก ข
การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยรายด้านและรายข้อ

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้สารสนเทศด้านการวางแผนการสอน โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน	ระดับการใช้สารสนเทศ		
	ด้านการวางแผนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.การใช้คู่มือครู หลักสูตร หนังสือเรียน				
1.1	เพื่อศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร	4.00	.79	มาก
1.2	เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผู้เรียน	3.81	.72	มาก
1.3	เพื่อวางแผนวิธีสอน/รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.07	.75	มาก
1.4	เพื่อวางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้	3.86	.73	มาก
1.5	เพื่อเพิ่มคุณภาพของแผนการสอน	4.07	.74	มาก
2. การใช้ข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต				
โปรแกรมการสอน				
2.1	เพื่อศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร	3.35	.84	ปานกลาง
2.2	เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผู้เรียน	3.39	.85	ปานกลาง
2.3	เพื่อวางแผนวิธีสอน / รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้	3.53	.89	มาก
2.4	เพื่อวางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้	3.66	.89	มาก
2.5	เพื่อเพิ่มคุณภาพของแผนการสอน	3.64	.94	มาก
รวม		3.74	0.59	มาก

จากตาราง 1 แสดงว่าระดับการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ด้านการวางแผนการสอนเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางถึงมากซึ่งมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.35 – 4.07

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้สารสนเทศ ด้านการเตรียมการสอน โดยรวมและจำแนกเป็นราย

ข้อ	การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน ด้านการเตรียมการสอน	ระดับการใช้สารสนเทศ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3. การใช้คู่มือครู หลักสูตร หนังสือเรียน				
3.1	เพื่อใช้ในการเขียนแผนการสอน	4.20	.84	มาก
3.2	เพื่อกำหนดเนื้อหาสาระในแผนการสอน	4.11	.86	มาก
3.3	เพื่อกำหนดแผนการสอนให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	4.04	.86	มาก
3.4	เพื่อกำหนดสื่อประกอบการเรียนการสอน	3.89	.83	มาก
3.5	เพื่อนำสื่อการสอนมาประยุกต์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.03	.76	มาก
3.6	เพื่อกำหนดแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียน	3.96	.77	มาก
4. การใช้ข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โปรแกรมการสอน				
4.1	เพื่อใช้ในการเขียนแผนการสอน	3.56	.92	มาก
4.2	เพื่อกำหนดเนื้อหาสาระในแผนการสอน	3.51	.88	มาก
4.3	เพื่อกำหนดแผนการสอนให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	3.53	.84	มาก
4.4	เพื่อกำหนดสื่อประกอบการเรียนการสอน	3.64	.83	มาก
4.5	เพื่อนำสื่อการสอนมาประยุกต์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.65	.86	มาก
4.6	เพื่อกำหนดแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียน	3.55	.83	มาก
รวม		3.80	.61	มาก

จากตาราง 2 แสดงว่า การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ด้านการเตรียมการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.20

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้สารสนเทศ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ระดับการใช้สารสนเทศ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5 การใช้คู่มือครู หลักสูตร หนังสือเรียน				
5.1	เพื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ สอดคล้อง กับความสนใจ ความแตกต่างของผู้เรียน	3.90	.77	มาก
5.2	เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และ สร้างสรรค์	3.99	.77	มาก
5.3	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้	3.83	.82	มาก
5.4	เพื่อประกอบการทำวิจัยในชั้นเรียน	3.84	.73	มาก
5.5	เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.72	.90	มาก
6. การใช้ข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โปรแกรมการสอน				
6.1	เพื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ สอดคล้อง กับความสนใจ ความแตกต่างของผู้เรียน	3.59	.76	มาก
6.2	เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และ สร้างสรรค์	3.61	.83	มาก
6.3	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้	3.55	.77	มาก
6.4	เพื่อประกอบการทำวิจัยในชั้นเรียน	3.64	.85	มาก
6.5	เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้อง กับภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.50	.84	มาก
7. การใช้โสตทัศนูปกรณ์ วีดิทัศน์				
7.1	เพื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ สอดคล้อง กับความสนใจ ความแตกต่างของผู้เรียน	3.66	.84	มาก

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้สารสนเทศ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน ด้านการวางแผนการสอน	ระดับการใช้สารสนเทศ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
7.2	เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์และสร้างสรรค์	3.66	.86	มาก
7.3	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้	3.66	.88	มาก
7.4	เพื่อประกอบการทำวิจัยในชั้นเรียน	3.60	.78	มาก
7.5	เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.58	.93	มาก
รวม		3.69	.62	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 3.99

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้สารสนเทศ ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมและจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล	ระดับการใช้สารสนเทศ		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
8. การใช้คู่มือครู หลักสูตร หนังสือเรียน				
8.1	เพื่อกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล	4.06	.85	มาก
8.2	เพื่อกำหนดรูปแบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	4.06	.79	มาก
8.3	เพื่อวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.04	.81	มาก
8.4	เพื่อจัดทำ/เก็บหลักฐานการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ	4.08	.78	มาก
8.5	เพื่อกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล	4.05	.80	มาก
8.6	เพื่อสรุปผลการวัดและประเมินผล	4.04	.81	มาก
9. การใช้ข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โปรแกรมการสอน				
9.1	เพื่อกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล	3.53	.86	มาก
9.2	เพื่อกำหนดรูปแบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	3.53	.90	มาก
9.3	เพื่อวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.52	.87	มาก
9.4	เพื่อจัดทำ/เก็บหลักฐานการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ	3.59	1.00	มาก
9.5	เพื่อกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล	3.59	.93	มาก
9.6	เพื่อสรุปผลการวัดและประเมินผล	3.66	.96	มาก
10. การใช้โสตทัศนูปกรณ์ วีดิทัศน์				
10.1	เพื่อกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล	3.48	.80	ปานกลาง
10.2	เพื่อกำหนดรูปแบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	3.53	.81	มาก
รวม		3.77	.65	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่าการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา ด้านการวัดและประเมินผล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เพื่อกำหนดวิธีวัดและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ระหว่าง 3.48 – 4.08

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

1. อาจารย์ ดร. จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์	อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร. เสกสรรค์ ทองคำบรรจง	อาจารย์ภาควิชาการวิจัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้อำนวยการเสกข์ลักษณ์ ภูทอง	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดธรรมมงคล
สำนักงานเขตพระโขนง
4. ศิกษานิเทศ จริลักษณ์ จิรวินบูลย์	ศิกษานิเทศก์ ระดับ 7 สำนักการศึกษา
กรุงเทพมหานคร
5. นางสาวมัทนา โชควรวฒนากร	หัวหน้าฝ่ายแผนงาน และสารสนเทศ
สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ง

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศร 0519.12/1545

วันที่ ๙ มีนาคม 2549

เรื่อง ขยเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวพรณิชา ชาคะพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์จรัสวรรณ พลอยดวงรัตน์ และ อาจารย์เสกสรรค์ ทองคำบรรจง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวพรณิชา ชาคะพันธุ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศร 0519.12/1564

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

8 มีนาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวพรณิชา ชาคะพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การใช้สารสนเทศเพื่อจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางจรีลักษณ์ จิรวินูลย์ ศึกษานิเทศก์ และ นางสาวมัทนา ไชควรวัฒนกร หัวหน้าฝ่ายแผนงานและสารสนเทศทางการศึกษา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการใช้สารสนเทศเพื่อจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวพรณิชา ชาคะพันธุ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-284-2134 มือถือ 06-326-3771

ที่ ศธ 0519.12/54.5

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

§ มีนาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดธรรมมงคล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวพรณิชา ชาคะพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวพรณิชา ชาคะพันธุ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-284-2134 มือถือ 06-326-3771

ภาคผนวก จ

หนังสือเชิญขอความอนุเคราะห์พัฒนาเครื่องมือวิจัย

ที่ ศร 0519.12/758

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑ มีนาคม 2549

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดราชสิงขร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวพรณิชา ชาคะพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู ในระหว่างเดือนมีนาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพรณิชา ชาคะพันธุ์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-284-2134

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/1757

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ มีนาคม 2549

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดช่องลม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวพรณิชา ชาคะพันธ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู ตอบแบบสอบถามการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู ในระหว่างเดือนมีนาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพรณิชา ชาคะพันธ์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-284-2134

ที่ ศธ 0519.12/176

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑ มีนาคม 2549

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดช่องนนทรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวพรณิชา ชาคะพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พงษ์รัตน์ เกษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู ตอบแบบสอบถามการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู ในระหว่างเดือนมีนาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตเผยแพร่ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพรณิชา ชาคะพันธุ์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-284-2134

ที่ ศธ 0519.12/176

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑ มีนาคม 2549

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคอกไม้

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวพรณิชา ชาคะพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู ตอบแบบสอบถามการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู ในระหว่างเดือนมีนาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพรณิชา ชาคะพันธุ์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-284-2134

ที่ ศธ 0519.12/๗๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ มีนาคม 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปวิวิศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวพรณิชา ชาคะพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู ตอบแบบสอบถามการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู ในระหว่างเดือนมีนาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพรณิชา ชาคะพันธุ์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-284-2134

ที่ ศร 0519.12/1763

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑ มีนาคม 2549

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคลองใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวพรณิชา ชาคะพันธ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู ตอบแบบสอบถามการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู ในระหว่างเดือนมีนาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพรณิชา ชาคะพันธ์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-284-2134

ที่ ศธ 0519.12/๗๖๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙ มีนาคม 2549

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคลองภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวพรณิชา ชาคะพันธุ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงรัตน์ เกษรแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ข้าราชการครู ตอบแบบสอบถามการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู ในระหว่างเดือนมีนาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตเคราะห้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพรณิชา ชาคะพันธุ์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-284-2134

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	พรณิชา ชาคะพันธ์
วันเดือนปีเกิด	21 มีนาคม 2505
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสตูล
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	148 / 1020 หมู่บ้านรินทร์ทอง แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร 10510
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับ 7
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดช่องนนทรี สำนักงานเขตยานนาวา สังกัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2520	ม.ศ. 3 จากโรงเรียนชินโรสวิทยาลัย
พ.ศ. 2522	ม.ศ. 5 จากโรงเรียนชินโรสวิทยาลัย
พ.ศ. 2524	ป.กศ. สูง จากวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพฯ
พ.ศ. 2526	กศ.บ. (พลศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2549	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๐๗ /
พ ๒๓๖ ก
ร ๒

การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครู
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา

บทคัดย่อ

ของ

พรณิชา ชาดะพันธุ์

๒๘ ก.ค. ๒๕๔๙

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม ๒๕๔๙

พรณิชา ชาคะพันธ์. (2549). การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา. สารนิพนธ์ กศ.ม.

(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตยานนาวา ใน 4 งาน ได้แก่ การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล โดยเปรียบเทียบตามประสบการณ์ในการสอน และช่วงชั้นที่สอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา จำนวน 116 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ (Frequencies) ร้อยละ (Percentage) คะแนนเฉลี่ย (Mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA)

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังต่อไปนี้

1. การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา โดยรวม และรายด้านทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ทุก ๆ ด้าน

2. การเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา เมื่อจำแนกตามช่วงชั้นที่สอน พบว่า มีการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตยานนาวา เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่า มีการใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การใช้สารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน ด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

THE INFORMATION USES FOR INSTRUCTIONS OF TEACHERS IN SCHOOLS UNDER
BANGKOK METROPOLIS YANNAWA DISTRICT

AN ABSTRACT
BY
PORNNICHA CHATAPUN

Presented in partial Fulfillment of the Requirements
For the master of Education degree in Education Administration
at Srinakharinwirot University

Pornnicha Chatapun. (2006). *The information uses for instructions of the teachers in Schools under Bangkok Metropolis Yannawa District.*

Masters Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Puongrat Kesonpat.

The purpose of this research were to study and to compare the information uses for instructions of the teachers in schools under Bangkok Metropolis Yannawa District in 4 areas: 1) academic planning, 2) lesson planning, 3) management of teaching and learning, 4) measurement and assessment by considering the clusters and teaching experiences.

The sample comprised of 116 teachers in schools under Bangkok Metropolis Yannawa District which were derived though stratified random sampling method. The research instruments were checklist and 5 – level rating scale questionnaire. However, the numbers of 116 questionnaires were analyzed by performing frequencies, percentage, mean, standard deviation, and One – Way ANOVA.

The results of this research were:

1. The information uses for instructions of the teachers in schools under Bangkok Metropolis Yannawa District, overall were high. The 4 areas: academic planning, lesson planning, management of teaching and learning, measurement and assessment were high.
2. The information uses for instructions of the teachers in schools under Bangkok Metropolis Yannawa District identify by the clusters had no statistically significant different.
3. The information uses for instructions of the teachers in schools under Bangkok Metropolis Yannawa District, identify by teaching experiences had statistically significant different at 0.5 level. Considering each area: the Lesson planning, management of teaching and learning, measurement and assessment were statistically significant different at 0.5 level.